မဟာဝိဇိတာရုံ ကျောင်းတိုက်

ပဓာန နာယက ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ကဝိန္ဒ ၏

ဩဝါဒကို ခံယူလျှက်

ဦးကုဝေရ သင်ကြားပြသသော

အစိုးရပထမပြန်စာမေးပွဲများအတွက်

ပထမငယ်တန်း

ကာရကကပ္ပ

မှတ်စုစာအုပ်(၁)

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၀)ရက်

ဒေါ်လှလှသီ (ပထမငယ်တန်း..၂၀၁၉ ..နေပြည်တော်မှ ရေးသားပြုစုပါသည်။)

ပထမငယ်တန်း

ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီး

၃။ ကာရကပိုင်း

ဦးကုဝေရ (၀၉၇၉၉၁၃၂၂၅၈) (၄.၇.၂၀၁၉...ကြာသာပတေး)

ကာရကသုတ်စဉ်များ

၂၇၁။ ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ ။ **(အပါဒါန်)**

၂၇၂။ ဓာတုနာမာနမုပသဂ္ဂယောဂါဒီသွပိ စ ။ **(အပါဒါန်)**

၂၇၃။ ရက္ခဏတ္ထာနမိစ္ဆိတံ ။ **(အပါဒါန်)**

၂၇၄။ ယေန ဝါ ဒဿနံ ။ **(အပါဒါန်)**

၂၇၅။ ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန တွာလောပ ဒိသာယောဂ ဝိဘတ္တာရပ္ပယောဂ သုဒ္ဓပ္ပမောစန ဟေတု
ဝိဝိတ္တပ္ပမာဏ ပုဗ္ဗယောဂ ဗန္ဓန ဂုဏဝစန ပဥ္ဟ ကထန ထောကာကတ္တုသု စ ။ **(အပါဒါန်)**

၂၇၆။ ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ။ **(သမ္ပဒါန်)**

၂၇၇။ သိလာဃ ဟနု ဌာ သပ ဓာရ ပိဟ ကုဓ ဒုဟိဿောသူယ ရာဓိက ပစ္စာသုဏ အနုပတိဂိဏ
ပုဗ္ဗကတ္တာရောစနတ္ထ တဒတ္ထ တုမတ္ထာလမတ္ထ မညာနာဒရပ္ပါဏိနိ ဂတျတ္ထကမ္မနိ အာသီသတ္ထ
သမ္မုတိ ဘိယျ သတ္တမျတ္ထေသု စ ။ **(သမ္ပဒါန်)**

၂၇၈။ ယောဓာရော တမောကာသံ ။ **(ဩကာသ)**

၂၇၉။ ယေန ဗျာပ္ပိ ကယိရတေ တံ ကရဏံ ။ **(ကရိုဏ်း)**

၂၈၀။ ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ ။ **(ကံ)**

၂၈၁။ ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ ။ **(သုဒ္ဓကတ္တား)**

၂၈၂။ ယော ကာရေတိ သ ဟေတု ။ **(ဟေတုကတ္တား)**

၂၈၃။ ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ ။ **(သာမီ)**

၂၈၄။ လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ ။

၂၈၅။ အာလပနေ စ ။

၂၈၆။ ကရဏေ တတိယာ ။

၂၈၇။ သဟာဒိယောဂေ စ ။

၂၈၈။ ကတ္တရိ စ ။

၂၈၉။ ဟေတွတ္ထေ စ ။

၂၉၀။ သတ္တမျတ္ထေ စ ။

၂၉၁။ ယေနင်္ဂဝိကာရော ။

၂၉၂။ ဝိသေသနေ စ ။

၂၉၃။ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ ။

၂၉၄။ နမောယောဂါဒီသွပိ စ ။

၂၉၅။ အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ။

၂၉၆။ ကာရဏတ္ထေ စ ။

၂၉၇။ ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ။

၂၉၈။ ကာလဒ္ဓါနမစ္စန္တသံယောဂေ ။

၂၉၉။ ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ ။

၃၀၀။ ဂတိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒီနံ ပယောဂေ ကာရိတ ဒုတိယာဝိဘတ္တိ ဟောတိ ဝါ ။

၃၀၁။ သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ ။

၃၀၂။ ဩကာသေ သတ္တမီ ။

၃၀၃။ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခိ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေဟိ စ ။

၃၀၄။ နိဒ္ဓါရဏေ စ ။

၃၀၅။ အနာဒရေ စ ။

၃၀၆။ ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ ။

၃၀၇။ တတိယာသတ္တမီနဉ္စ ။

၃၀၈။ ဆဋ္ဌီ စ ။

၃၀၉။ ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စ ။

၃၁၀။ ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ ။

၃၁၁။ သမ္ပဒါနေ စ ။

၃၁၂။ ပဉ္စမျတ္ထေ စ ။

၃၁၃။ ကာလဘာဝေသု စ ။

၃၁၄။ ဥပ ’ဇ္ဈာဓိကိဿရဝစနေ ။

၃၁၅။ မဏ္ဍိတု ’ဿုက္ကေသု တတိယာ ။

ဝိဘတ်

		ဧကဝုစ်	ဗဟုဝုစ်	
၁။	အို…အိုတို့	သိ	ယော	အာလုပ်
၂။	သည်….တို့သည်	သိ	ယော	ပဌမာ
၃။	ကို…တို့ကို	အံ	ယော	ဒုတိယာ
၄။	ဖြင့်..တို့ဖြင့်	နာ	ဟိ	တတိယာ
၅။	အား..တို့အား	သ	နံ	စတုတ္ထီ
၆။	မှ…တို့မှ	သ္မာ	ဟိ	ပဥ္စမီ
၇။	၏..တို့၏	သ	နံ	ဆဋ္ဌီ
၈။	၌..တို့၌	သ္မိံ	သု	သတ္တမီ

တို့ ၊ များ ၊ကုန် ကြ ၊ မပါ က ၊ မှတ်ကြ ဧကဝုစ်။

တို့ ၊ များ ၊ကုန် ကြ ၊ ပါလေက ၊ မှတ်ကြ ဗဟုဝုစ်။

ကာရက(၆)မျိုး

'သည်' 'ကား' တစ်ဖြာ ၊ **"ကတ္တား"**သာ ၊

"ကံ" မှာ **'ကို' 'သို့' 'နှင့်'** ၊

'ဖြင့်' ကရဏ **'အား' 'ငှါ'** ပြ မှတ်ကြ **"သမ္ပဒါန်"** ၊

'မှ' 'အောက်' 'ထက်' ဟု ဤသုံးခု ၊ ယူမှု **"အပါဒါန်"** ၊

'၌' ဟုပေးက ၊ **"ဩကာသ"** ၊ မှတ်ကြ ကာရက ။

(၁)	ကတ္တု ကာရက	**'သည်' 'ကား'**
(၂)	ကမ္မ ကာရက	**'ကို' 'သို့' 'နှင့်'**
(၃)	ကရဏ ကာရက	**'ဖြင့်'**
(၄)	သမ္ပဒါန ကာရက	**'အား' 'ငှါ'**
(၅)	အပါ ဒါ န ကာရက	**'မှ' 'အောက်' 'ထက်'**
(၆)	ဩကာသ ကာရက ၊	**'၌'**

" ကာရက" ရုပ်တွက်

တည် ၊ မှည့် ၊ ဝိဘက်

နာမ် အတိုင်း တွက် ။

P.136

၂၇၁။ ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ ။ (အမည်မှည့်သောသုတ်)

("ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ" ဟူသော သုတ်သည် အပါဒါန် အမည်မှည့်သော သုတ် ဖြစ်ပါသည်။)

(အပါ ဒါ န ကာရက) ⟶	ဖဲရာ ၊ ကြောက်ရာ ၊ ယူရာ
ယသ္မာ	အကြင် အရပ်မှ မူလည်း
ဒပေတိ	ဖဲသွား၏ ။
ယသ္မာ	အကြင် အာရမ္မဏ ဘေးမှ မူလည်း၊
ဘယံ	ကြောက်ခြင်း စိတ္တုတြာသဘေးသည်
ဇာယတေ	ဖြစ်၏ ။
ယသ္မာ	အကြင်သူ ထံမှ မူလည်း
အာဒတ္တေ	ယူ၏ ။
တံ	ထို ဖဲရာ ၊ ကြောက်ရာ ၊ ယူရာ ကာရက သည်
ပါဒါနံ	အပါဒါန် မည်၏ ။

တံ ယထာ ?

တံ ဥဒါဟရဏံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာ ကတမံ	ဘယ်ဟာပါနည်း။
ဂါမာတျာဒိ	ဂါ မာ စသည်တည်း။

ဂါမာ အပေန္တိ မုနယော ၊

ဂါမာ	ရွာမှ
မုနယော	ရဟန်းတို့သည်
အပေန္တိ	ဖဲသွားကုန်၏။

(‘အပေန္တိ’ ဖဲသွားကုန်၏ ဟူသောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘ဂါမာ’ ရွာမှ သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

နဂရာ နိဂ္ဂတော ရာဇာ ၊

နဂရ	မြို့မှ
ရာဇာ	မင်းသည်
နိဂ္ဂတော	ထွက်၏။

(‘နိဂ္ဂတော’ ထွက်၏ ဟူသောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘နာဂရ’ မြို့မှ သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

စောရာ ဘယံ ဇာယတေ ၊

စောရာ	ခိုးသူမှ
ဘယံ	ကြောက်ခြင်းသည်
ဇာယတေ	ဖြစ်၏။

(‘ဇာယတေ’ ဖြစ်၏ ဟူသောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘စောရာ’ ခိုးသူမှသည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သိက္ခံ ဂဏှာတိ သိဿော ။

သိဿော	တပည့်သည်

အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ	ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့ထံမှ
သိက္ခံ	အတတ်ကို
ဂဏှာတိ	သင်ယူ၏။

(‘ဂဏှာတိ’ သင်ယူ၏ ဟူသောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ’ ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့ထံမှ သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

အပါဒါနမိစ္စနေန ကွတ္ထော ?

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ။

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ — အပါဒါနေ ပဉ္စမီ စသည်တို့၌ အပါဒန်ဟု ခေါ်ရ ခြင်း အကျိုးရှိ၏။

ဝိဘတ်သွယ် (P..474)

၁ဝ။ ‘မှ’ ‘တို့မှ’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **“ အပါဒါန်”** အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊ **“ အပါဒါနေ ပဉ္စမီ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ “ ပဉ္စမီဝိဘတ်” ဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ သက် ၊ ဗဟုဝုစ် ‘ဟိ’ သက်။

၃။ ‘ကို’ ‘တို့ကို’၊ ‘သို့’ ‘တို့သို့’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **“ ကံ”** အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကံ အမည်မှည့်၊ **“ ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌ “ ဒုတိယာဝိဘတ်” ဧကဝုစ် ‘အံ’ သက် ၊ ဗဟုဝုစ် ‘ယော’ သက်။

၄။ ‘ဖြင့်’ ‘တို့ဖြင့်’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **“ ကရိုဏ်း”** အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ “** ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့်၊ **“ ကရဏေ တတိယာ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌ “ တတိယာဝိဘတ်” ဧကဝုစ် ‘နာ’ သက် ၊ ဗဟုဝုစ် ‘သိ’ သက်။

		နာမည်မှည့်	ဝိဘတ်သက်
၁။	ကတ္တု ကာရက	“ယောဘ ကရောတိ သ ကတ္တာ”	ကတ္တရိစ (တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂။	ကမ္မ ကာရက	“ ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ”	ကမ္မတ္ထေဒုတိယာ
၃။	ကရဏ ကာရက	“ ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ”	ကရဏေတတိယာ

၄။	သမ္ပဒါန ကာရက	"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"	သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ
၅။	အပါ ဒါ န ကာရက	"ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ"	အပါဒါနေ ပဉ္စမီ
၆။	ဩကာသ ကာရက	"ယောဓာရော တမောကာသံ"	ဩကာသေ သတ္တမီ

ကာရက ရုပ်တွက်

(၁) **ဂါမာ** ကို

ဂါ မ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂါ မ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ဂါ မ + အာ

'မ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဂါမာ

ကားပြီး၏။

(၂) **နဂရာ** ကို

နဂရ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါ ဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီကေဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

နဂရ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

နဂရ + အာ

'မ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

နဂရာ

ကားပြီး၏။

(၃) **စောရာ** ကို

စောရ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီကေဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

စောရ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

စောရ + အာ

'ရ်' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

စောရာ

ကားပြီး၏။

(၄) **အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ** ကို

အာစရိ ယုပဇ္ဈာယ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္မာ ဒပေတိ, ဘယမာ,ဒတ္တေ ဝါ , တဒ ,ပါဒါနံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမဇဟုဝုစ် 'ဟိ' ဝိဘတ်သက်၊

အာစရိ ယုပဇ္ဈာယ + ဟိ

"သုဟိသွ ကာရောဧ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'ဟိ' ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့'အ'သရကို 'ဧ'ပြု၊

အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ

ကားပြီး၏။

P..136 (၅.၇.၂၀၁၉) သောကြာ

၂၇၂။ ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ ။ (အပါဒါန်အမည်မှည့်သောသုတ်)

("ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ" ဟူသော သုတ်သည် အပါဒါန် အမည်မှည့်သော သုတ် ဖြစ်ပါသည်။)

ဓာတုနာမာနံ	ဓာတ် ၊ နာမ်တို့၏
ယောဂေစ	ယှဉ်ရာ၌၄င်း၊
ဥပသဂ္ဂယောဂါဒီသွပိ စ	ဥပသာရ၏ ယှဉ်ရာပုဒ် အစရှိသည်တို့၌ ၄င်း၊
ယံ ကာရကံ	အကြင် ကာရကံသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။
တံ ကာရကံ	ထို ကာရကသည်
အပါဒါနံ	အပါဒါန်အမည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဓာတူနံ ပယောဂေ တာဝ

ဓာတူနံ	ဓာတ်တို့၏
ပယောဂေ	ယှဉ်ရာ၌
တာဝ	ရှေးဦးစွာ
ဝက္ခာမိ	ဆိုအံ့။

*** **ဗိလ္လစ္ဆေတဿ ဓာတုဿ ပရာပုဗ္ဗဿ ပယောဂေ ယော အသဟော ၊သော အပါဒါနသညော ဟောတိ။**

ပရာပုဗ္ဗဿ	'ပရာ' ရှေ့ရှိသော
ဗိလ္လစ္ဆေတဿ	'ဇိ' ဟုဆိုအပ်သော
ဓာတုဿ	ဓာတ်၏
ပယောဂေ	ယှဉ်ရာပုဒ်၌
ယော	အကြင် 'ကာရကသည်
အသဟော	သူတပါးတို့မနှိပ်စက်နိုင်၊
သော	(သူတပါးတို့မနှိပ်စက်နိုင်သော)ထိုကာရကသည်
အပါဒါနသညော	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏ ။

(ပရာရှေ့ရှိသော 'ဇိ' ဓာတ်ဟုဆိုအပ်သော ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ ကာရက သည် 'အပါဒါန်' မည်၏ ။)

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာကတမံ	အဘယ်နည်း ။
ဗုဒ္ဓသ္မာတျာဒိ	ဗုဒ္ဓသ္မာ စသည်တည်း ။

ဗုဒ္ဓသ္မာ ပရာဇေန္တိ အညတိတ္ထိယာ ။

အညတိတ္ထိယာ	တပါးသော တိတ္ထိတို့သည်
ဗုဒ္ဓသ္မာ	ဘုရားမှ
ပရာဇေန္တိ	ရှုံးကုန်၏ ။

*** **'ဗုဒ္ဓသ္မာ' (ဘုရားမှ)သည်**	**အပါဒါန်ပုဒ်**
'ပရာဇေန္တိ' ၌	**'ပရာ' ရှေ့ရှိသော 'ဇိ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့်**
'ဗုဒ္ဓသ္မာ' သည်	**အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။**

ရုပ်တွက်

(၁) ဗုဒ္ဓသ္မာ ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒိီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီကေဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓသ္မာ

ကားပြီး၏။

ဘူဣစ္စေတသ္မာ, ဓာတုသ္မာ, ပပုဗ္ဗသ္မာ ပယောဂေ, ယတော အစ္ဆိန္နပ္ပဘဝေါ၊, သော , အပါဒါနသညော , ဟောတိ။

ပပုဗ္ဗသ္မာ	'ပ' ရှေ့ရှိသော
ဘူဣစ္စေတသ္မာ	'ဘူ' ဟုဆိုအပ်သော
ဓာတုသ္မာ	'ဓာတ်' ၏
ပယောဂေ	ယှဉ်ရာပုဒ်၌
ယတော	အကြင်အရပ်မှ
အစ္ဆိန္နပ္ပဘဝေါ	မပြတ်စီးဆင်း၏။
သော	ထိုစ၍စီးဆင်းရာ အရပ်သည်
အပါဒါနသညော	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('ပ' ရှေ့ရှိသော 'ဘူ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်ရာ စ၍ စီးဆင်းရာ အရပ်သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာကတမံ	အဘယ်နည်း။

ဟိမဝတာတျာဒိ ဟိမဝတာ စသည်တည်း။

ဟိမဝန္တာ ပဘဝန္တိ ပဥ္စ မဟာနဒိယော၊

ဟိမဝတာ	ဟိမဝန္တာတောင်မှ
ပဥ္စ	ငါးစင်းကုန်သော
မဟာနဒိယော	မြစ်ကြီးတို့သည်
ပဘဝန္တိ	စ၍ ဖြစ်ကုန်၊ စီးဆင်းကုန်၏။

("ပဘဝန္တိ" 'ပ' ပုဗ္ဗ..ရှေ့ရှိသော.. 'ဘူ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်ရာ စ၍ စီးဆင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့် 'ဟိမဝတာ' သည် အပါဒါန်မည်ပါသည်။)

(၁) **ဟိမဝတာ** ကို

ဟိမဝန္တု လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဟိမဝန္တု + သ္မာ

'အမှ တုမန္တု ရာဇ' ဟူသော သုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မာ' ဝိဘတ် ကို 'နာ' ကိုကဲ့သို့ငဲ့၊

'တောတိတာသသ္မိံနာသု' ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'တာ' ပြု၊

ဟိမဝတာ

ကားပြီး၏။

အနဝတတ္တမှာ ပဘဝန္တိ မဟာသရာ၊

အနဝတတ္တမှာ	အနဝတတ်အိုင်မှ
မဟာသရာ	မြစ်ကြီးတို့သည်
ပဘဝန္တိ	စ၍ ဖြစ်ကုန်၊ စီးဆင်းကုန်၏။

("ပဘဝန္တိ" 'ပ' ပုဗ္ဗ..ရှေ့ရှိသော.. 'ဘူ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်ရာ စ၍ စီးဆင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့် 'အနဝတတ္တမှာ' သည် အပါဒါန်မည်ပါသည်။)

(၂) **အနဝတတ္တမှာ** ကို

အနဝတတ္တ လိုင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

အနဝတတ္တ + သ္မာ

'သ္မာ ဟိ သ္မိံ နံ မှာဘိမ္ဟိဝါ ' ဟူသော သုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မာ' ဝိဘတ် ကို 'မှာ'ပြု၊

အနဝတတ္တမှာ

ကားပြီး၏။

အစိရဝိယာ ပဘာဝန္တိ ကုန္ဒဒိယော ။

အစိရဝိယာ	အစိရဝတီမြစ်မှ
ကုန္ဒဒိယော	မြစ်ငယ်တို့သည်
ပဘာဝန္တိ	စ၍ ဖြစ်ကုန် ၊ စီးဆင်းကုန်၏။

("ပဘာဝန္တိ" 'ပ'ပုဗ္ဗ..ရှေ့ရှိသော.. 'ဘူ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်ရာ စ၍ စီးဆင်းရာ ဖြစ်သောကြောင့် 'အစိရဝိယာ' သည် အပါဒါန်မည်ပါသည်။)

(၃) **အစိရဝတိယာ** ကို

အစိရဝတီ လိုင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

အစိရ ဝတီ + သ္မာ

"တေကက္ကတ္ထိချာပေါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် "ဤ" ကို 'ပ'အမည်မှည့်

အစိရ ဝတီ(ပ) + သ္မာ

'ပတောယာ' ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ပ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သွာ' ဝိဘတ် ကို 'ယာ' ပြု၊

အစိရဝတီယာ

"အလေဘရဿ မေကဝစန ယောသွပိစ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ပ' အမည်ရှိသော 'ဤ' ကို 'ဣ' ရဿပြု၊

အစိရဝတီယာ ကားပြီး၏။

နာမပ္ပယောဂေပိ တံ ကာရကံ အပါဒါနသညံ ဟောတိ။

နာမပ္ပယောဂေပိ	နာမ်၏ ယှဉ်ရာ ပုဒ်၌ လည်း
တံ ကာရကံ	ထိုကာရကသည်
အပါဒါနသညံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(နာမ်ပုဒ်နှင့် ယှဉ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ' အပါဒါန် ' အမည်မှည့်ရပါသည်။)

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာကတမံ	အဘယ်နည်း။
ဉရသ္မာတျာဒိ	ဉရသ္မာ စသည်တည်း။

ဉရသ္မာ ဇာတော ပုတ္တော ၊

ဉရသ္မာ	ရင်မှ
ဇာတော	ဖြစ်သော
ပုတ္တော	သား

('ပုတ္တော' ဟူသောနာမ်ပုဒ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဉရသ္မာ' သည်အပါဒါန်အမည်မှည့်ရပါသည်။)

(၁) **ဉရသ္မာ** ကို

ဉရ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဥရသ္မာ

ကားပြီး၏။

ဘူမိတော နိဂ္ဂတော ရသော၊

ဘူမိတော	မြေမှ
နိဂ္ဂတော	ထွက်သော
ရသော	အရသာ

('ရသော' ဟူသောနာမ်ပုဒ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဘူမိတော' သည်အပါဒါန်အမည်မှည့်ရပါသည်။)

(၂) **ဘူမိတော** ကို

ဘူမိ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်။

"ကွစိတော ပဥ္စမျတ္တေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ 'တော' ပစ္စည်းသက်၊

ဘူမိတော

ကားပြီး၏။

"တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညာယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တော' ပစ္စည်းကို 'ဝိဘတ် အမည်မှည့် ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ဥဘတော သုဇာတော ပုတ္တော မာတိတော စ ပိတိတော စ၊

မာတိတော စ	အမိမှငှင်း
ပိတိတော စ	အဖမှငှင်း
ဥဘတော	နှစ်ပါးစုံမှ
သုဇာတော	ကောင်းစွာ ဖြစ်သော
ပုတ္တော	သား

('ပုတ္တော' ဟူသောနာမ်ပုဒ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဉဘတော'သည်အပါဒါန်အမည်မှည့်ရပါသည်။)

ဥပသဂ္ဂယောဂေ တံ ကာရကံ အပါဒါနသညံ့ ဟောတိ။

ဥပသဂ္ဂယောဂေ	ဥပသာရ၏ယှဉ်ရာပုဒ်အစရှိသည် ၌လည်း
တံ ကာရကံ	ထို ကာရကသည်
အပါဒါနသညံ့	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(' ဥပသာရ ' ပုဒ်နှင့် ယှဉ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သာလာယ သည် 'အပါဒါန် ' မည်ပါပေ၏)

<u>**ဥပသာရပုဒ် (၂၀) မျိုး**</u> **(P..121)**

သဗ္ဗာသ မာဝုသော ပသဂ္ဂ နိပါတာဒီဟိစ ....

ပ ၊ ပရာ ၊ နိ ၊ နီ ၊ ဥ ၊ ဒု ၊ သံ ၊ ဝိ ၊ အဝ ၊ အနု ၊ ပရိ ၊ အဓိ ၊ အဘိ ၊ ပတိ

<u>**နိပါဒ်ပုဒ် (၂၃) မျိုး**</u>

ယထာ ၊ တထာ ၊ ဧဝံ ၊ ခလု ၊ ခေါ ၊ တတြ ၊ အထော ၊ အထ ၊ ဟိ ၊ တု ၊ စ ၊ ဝါ ၊ ဝေါ ၊ ဟံ ၊ အဟံ ၊ အလံ ၊ ဧဝ ၊ ဟော ၊ အဟော ၊ ဟေ ၊အဟေ ၊ ရေ ၊ အရေ ၊

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာကတမံ	အဘယ်နည်း။
အပ သာလာယတျာဒိ	အပ သာလာယ စသည်တည်း။

အပ သာလာယ အာယန္တိ ဝါဏိဇာ ၊

ဝါဏိဇာ	ကုန်သည်တို့သည်
သာလာယ	ဇရပ်ကို
အပ	မကပ်မဝင် ဖဲကြဉ်၍

အာယန္တိ　　　　　　　　လာကြကုန်၏။

(‘အပ’ ဥပသာရပုဒ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘သာလာယ’ သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>အပါဒါန်(၃) မျိုး</u>

(၁)　သဒ္ဒအပါဒါန်　　　　　အနက်ကအပါဒါန်မဖြစ် ၊သဒ္ဒါအပါဒါန်ဖြစ်၊

(၂)　အတ္ထအပါဒါန်　　　　　အနက်အပါဒါန်ဖြစ် ၊ သဒ္ဒါအပါဒါန်မဖြစ်(ပဥ္စမီဝိဘတ်မသက်)

(၃)　သဒ္ဒအတ္ထအပါဒါန်　　　အနက်လည်းအပါဒါန်ဖြစ်၊ သဒ္ဒါလည်း အပါဒါန်ဖြစ်၊

<u>ရုပ်တွက်</u>

သာလာယ　　　　ကို

　　သာလ　　　လိင်တည်၊

“ကို’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် ကံအနက်ကို လျှဉ်းလုလတ်သော် “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ”**ဟူသော သုတ်ဖြင့် ‘အပ’ဥပသာရ၏ယှဉ်ရာ၌ ကြည့်ရှုဖြစ်သော ‘သာလ’ ကို အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သာလ

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

　　အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

သာလ + သ္မာ

“ဃတော နာဒီနံ” ဟူသော သုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော သ္မာဝိဘတ်ကို ‘အာယ’ ပြု၊

သာလ + အာယ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

သာလာယ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။　　။

(၁)　**သာလာယ**　　ကို

　　သာလ　လိင်တည်၊

“ကြွတ္တိယမနော အာ ပစ္စယော” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘အာ’ပစ္စည်းသက်….

သာလာ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊..

သာလာ + သ္မာ

"အာဃော' ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ' အမည်မှည့်၊

သာလာ + သ္မာ

↘

ဃ

"ဃတော နာဒီနံ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ဃ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

သာလာ + အာယ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

သာလာယ

ကားပြီး၏။

အာဖြဟ္မလောကာ သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ ၊

အာဖြဟ္မလောက — ဖြဟ္မပြည်တိုင်အောင်

သဒ္ဒေါ — ကျော်ဇောသံသည်

အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ — နှံ့၍ တက်၏။

('အာ' ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "အာဖြဟ္မလောက" သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၂) **ဖြဟ္မလောကာ** ကို

ဖြဟ္မလောက — လိင်တည်၊

'တိုင်အောင်' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် 'အဘိဝိဓိ' အနက်ကို အလိုရှိရကား "**ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိစ**"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဖြဟ္မလောက

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဖြဟ္မလောက + သ္မာ

"သ္မာသ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသော သုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော သ္မာဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ဗြဟ္မလောက + အာ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဗြဟ္မလောကာ

ကားပြီး၏။

ဥပရိ ပဗ္ဗတာ ဒေဝေါ ဝဿတိ၊

ပဗ္ဗတာ	တောင်မှ
ဥဂ္ဂန္တွာ	တက်၍
ဥပရိ	ထက်ဝန်းကျင်
ဒေဝေါ	မိုးသည်
ဝဿတိ	ရွာ၏။

(‘ဥပ’ ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် “ပဗ္ဗတာ” သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

<u>**ရုပ်တွက်ပုံ**</u>

(၃) ပဗ္ဗတာ ကို

ပဗ္ဗတ လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ပဗ္ဗတ

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ပဗ္ဗတ + သ္မာ

“သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု၊

ပဗ္ဗတ + အာ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ပဗ္ဗတာ

ကားပြီး၏။

*****   ဗုဒ္ဓဿ ပတိ သာရိပုတ္တော ဓမ္မဒေသနာယ ဘိက္ခူ အာလပတိ တေမာသံ၊**

ဗုဒ္ဓဿ	ဘုရားမှ
ပတိ	ကိုယ်စားပြု၍
သာရိပုတ္တော	အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်
တေမာသံ	သုံးလပတ်လုံး
ဓမ္မဒေသနာယ	တရားဟောခြင်းငှါ
ဘိက္ခူ	ရဟန်းတို့ကို
အာလပတိ	ခေါ်တော်မူ၏။

('ပတိ' ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "ဗုဒ္ဓဿ" သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၄)   ဗုဒ္ဓဿ   ကို

ဗုဒ္ဓ   လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **" ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဗုဒ္ဓ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓဿ

ကားပြီး၏။

ဃတမဿ တေလဿ ပတိ ဒဒါ တိ၊

အဿ	ထိုဆီကို ချေးငှါးဘူးသော မြို့ကြွေးရှင်အား
တေလဿ	ဆီမှ (ဝါ) ဆီ၏
ပတိ	အစားပြု၍
ဃတံ	ထောပတ်ကို
ဒဒါတိ	ပေး၏။

('ပတိ' ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "တေလဿ" သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၅) **တေလသ္မာ** ကို

တေလ လိဒ်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**”ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

တေ

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

တေလသ္မာ

ကားပြီး၏။

ဥပ္ပလဿ ပဒုမသ္မာ ပတိ ဒဒါတိ၊

အဿ	ထိုပဒုမ္မာကြာကို အလိုရှိသော သူအား
ပဒုမသ္မာ	ပဒုမ္မာကြာမှ
ပတိ	အစားပြု၍
ဥပ္ပလံ	ကြာညိုကို
ဒဒါတိ	ပေး၏။

(‘ပတိ’ ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် “ပဒုမသ္မာ” သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၆) **ပဒုမသ္မာ** ကို

ပဒုမ လိဒ်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**”ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ပဒုမ

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ပဒုမသ္မာ

ကားပြီး၏။

ကနကမဿ ဟိရညဿမှာ ပတိ ဒဒါတိ၊

အဿ	ထိုငွေကို ချေးငှါးဖူးသောမြို့ကြွေးရှင်အား
ဟိရညဿမှာ	ငွေမှ (ဝါ) ငွေ၏
ပတိ	အစားပြု၍
ကနကံ	ရွှေကို
ဒဒါတိ	ပေး၏။

(‘ပတိ’ ဥပသာရ ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် “ဟိရညဿမှာ” သည် အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၇) **ဟိရညဿမှာ** ကို

ဟိရည လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ”**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဟိရည

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ဟိရညဿမှာ

ကားပြီး၏။

အာဒိဂ္ဂဟဏေန ကာရကမဇ္ဈေပိ ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ။

အာဒိဂ္ဂဟဏေန	အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်
ကာရကမဇ္ဈေပိ	ကာရကနှစ်ပါး ၊ ကြိယာနှစ်ပါး တို့၏ အလယ်၌လည်း
ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ	ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

၂၇၂။ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ သုတ်လာ ‘အာဒိ’ သဒ္ဒါ၏ အကျိုးကို ရေးပါ။**

ကာရကနှစ်ပါး ၊ ကြိယာနှစ်ပါး တို့၏ အလယ်၌လည်း၊ ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

*****　ဣတော ပက္ခသ္မာ ဝိဇ္ဈတိ မိဂံ လုဒ္ဒကော ၊**

လုဒ္ဒကော	မုဆိုးသည်
ဣတော	ဤနေ့မှ
ပက္ခသ္မာ	တဆယ့်ငါးရက်မှ
မိဂံ	သမင်ကို
ဝိဇ္ဈတိ	ပစ်ဖောက်၏။

(၁)　ပက္ခသ္မာ　　ကို

ပက္ခ　လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **" ဓာတုနာမာနံ,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ် အာဒိသဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ပက္ခ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပက္ခသ္မာ

ကားပြီး၏။

******** **<u>ကာရကမဇ္ဈ ဖြစ်ပုံ</u>**

'ဣတော' ဟူသော အပါ ဒါ န ကာရက၊ 'မိဂံ' ဟူသော ကမ္မကာရက၊ ဤကာရကနှစ်ပါးတို့၏ အလယ်၌ 'ပက္ခသ္မာ' ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ခြင်းကို **ကာရကမဇ္ဈ** ဟုခေါ်ပါသည်။

ကောသာ ဝိဇ္ဈတိ ကုဉ္စရံ၊

ဣတော	ဤနေ့မှ
ကောသာ	တာငါးရာ တွင်းမှ
ကုဉ္စရံ	ဆင်ကို
ဝိဇ္ဈတိ	ပစ်ဖောက်၏။

(၂) **ကောသာ** ကို

ကောသ လိင်တည်၊

"မ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား " **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ကောသ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ကောသ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ကောသာ

ကားပြီး၏။

<u>ကာရကမဇ္ဈ ဖြစ်ပုံ</u>

'ဣတော' ဟူသော အပါ ဒါ န ကာရက၊ 'ကုဉ္ဇရံ' ဟူသော ကမ္မကာရက၊ ဤကာရကနှစ်ပါးတို့၏ အလယ်၌ 'ကောသာ' ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ခြင်းကို **ကာရကမဇ္ဈ** ဟုခေါ်ပါသည်။

မာသသ္မာ ဘုဉ္ဇတိ ဘောဇနံ၊

ဣတော	ဤနေ့မှ
မာသသ္မာ	တစ်လမှ
ဘောဇနံ	ဘောဇဉ်ကို
ဘုဉ္ဇတိ	စား၏။

(၃) **မာသသ္မာ** ကို

မာသ လိင်တည်၊

"မ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား " **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

မာသ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

မာသသ္မာ

ကားပြီး၏။

***** <u>ကာရကမဇ္ဈ ဖြစ်ပုံ</u>

'ဣတော' ဟူသော အပါ ဒါ န ကာရက၊ 'ဘောဇနံ' ဟူသော ကမ္မကာရက၊ ဤကာရကနှစ်ပါးတို့၏ အလယ်၌ 'မာသသ္မာ' ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ခြင်းကို **ကာရကမဇ္ဈ** ဟုခေါ်ပါသည်။

***** <u>ကြိယာမဇ္ဈဖြစ်ပုံ</u>

(ကာရကမဇ္ဈဖြစ်သော နေရာတိုင်းတွင် ကြိယာ မဇ္ဈရနိုင်သည်။)

"အဇ္ဇ ဝိဇ္ဈိတွာ ပက္ခသ္မာ ဝိဇ္ဈတိ" ပါဠိရပ်၌ ဝိဇ္ဈိတွာ ဟူသော 'ပုဗ္ဗကာလ'ကြိယာ ၊ ဝိဇ္ဈတိ ဟူသော 'အပရကာ' ကြိယာ ၊ဤကြိယာနှစ်ပါးတို့၏ အလယ်၌ 'ပက္ခသ္မာ' ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ် သက်ခြင်းကို **ကြိယာမဇ္ဈ** ဟုခေါ်ပါသည်။

(အရင်ဖြစ်ကြိယာ..... ပုဗ္ဗကာလကြိယာ

နောက်ဖြစ်ကြိယာ..... အပရကာလ ကြိယာ)

(၆.၇.၂၀၁၉) စနေနေ့

"အပိဂ္ဂဟဏေန နိပါတပယောဂေပိ ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ ဒုတိယာ စ တတိယာ စ"

အပိဂ္ဂဟဏေန	'အပိ'သဒ္ဒါဖြင့်
နိပါတပယောဂေပိ	နိပါတ်၏ယှဉ်ရာ၌လည်း
ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ	ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။
ဒုတိယာ စ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်၄င်း၊
တတိယာ စ	တတိယာဝိဘတ်သည်၄င်း၊
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ရဟိတာ မာတုဇာ ပုညံ ကတွာ ဒါနံ ဒေတိ ၊

မာတုဇာ	သားမှ
ရဟိတာ	ကင်း၍
ပုညံ	ကောင်းမှုကို
ကတွာ	ပြု၍
ဒါ နံ	အလှူကို
ဒေတိ	ပေး၏။

('မာတုဇာ' (သားမှ) သည် 'ရဟိတာ' နိပါတ်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဒုတိယာဝိဘတ်လည်းသက် ၊ တတိယာဝိဘတ်လည်းသက်နိုင်ပါသည်။

ရဟိတာ	**မာတုဇာ** ⟶	**မာတုဇံ** ⟶	**မာတုဇေန**	**ဝါ ။**
ကင်း၍/ ကြဉ်၍	**သားမှ**	**သားကို/မှ**	**သားနှင့်/မှ**	**တစ်နည်းကား**

အနက်က 'မှ' ဖြစ်၍ ဝိဘတ်က ဒုတိယာဝိဘတ် ၊ တတိယာ ဝိဘတ်၊

(အနက်ဘဲ အပါဒါန်ဖြစ် ၊ဝိဘတ်ကမဖြစ်   (အတ္တဝိဘတ်)

(၁) **မာတုဇာ** ကို

မာတုဇ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **" ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

မာတုဇ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

မာတုဇ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

မာတုဇာ

ကားပြီး၏။

(၂) **မာတုဇံ** ကို

မာတုဇ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

မာတုဇ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

မာတုဇ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

မာတုဇံ

ကားပြီး၏။

(၃) **မာတုဇေန** ကို

မာတုဇ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

မာတုဇ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

မာတုဇ + နာ

"အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်'နာ'ဝိဘတ်ကို 'ဧန'ပြု၊

မာတုဇေန

ကားပြီး၏။

ရိတေ သဒ္ဓမ္မာ ကုတော သုခံ လဘတိ။

သဒ္ဓမ္မာ သူတော်ကောင်းတရားမှ

ရိတေ ကင်းကြဉ်၍

ကုတော ဘယ်မှ

သုခံ ချမ်းသာကို

လဘတိ ရနိုင်ပါအံ့နည်း။

(‘သဒ္ဓမာ’ (သူတော်ကောင်းမှ) သည် ‘ရိတေ’ နိပါတ်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ရိတေ	**သဒ္ဓမ္မာ**	⟶	**သဒ္ဓမ္မံ**	⟶	**သဒ္ဓမ္မေန**	**ဝါ ။**
ကင်းကြဉ်၍	**သူတော်ကောင်းတရားမှ**		**မှ**		**မှ**	**တစ်နည်းကား**

(၁) **သဒ္ဓမ္မာ** ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ”**ဟူသော သုတ်မှ ‘အပိ’သဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သဒ္ဓမ္မ

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + သ္မာ

“သ္မာ သ္မိံ နံဝါ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု၊

သဒ္ဓမ္မာ

ကားပြီး၏။

(၂) **သဒ္ဓမ္မံ** ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ”**ဟူသော သုတ်၌ ’အပိ’ သဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သဒ္ဓမ္မ

"ဒုတိယာ ပဥ္စမီနဥ္စ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

သဒ္ဓမ္မံ

ကားပြီး၏။

(၃) သဒ္ဓမ္မေန ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား " **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သဒ္ဓမ္မ

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + နာ

" အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သဒ္ဓမ္မေန

ကားပြီး၏။

တေ ဘိက္ခူ နာနာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ၊

တေ ဘိက္ခူ	ထိုရဟန်းတို့သည်
ကုလာ	အမျိုးကောင်းမှ
နာနာ	ခွဲခွဲ၍
ပဗ္ဗဇိတာ	ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

('ကုလာ' (အမျိုးကောင်းမှ) သည် 'နာနာ' နိပါတ်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၄) **ကုလာ** ကို

ကုလ လိင်တည်၊

"မှ" ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ"**ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ကုလ

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ကုလ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ကုလာ

ကားပြီး၏။

ဝိနာ သဒ္ဓမ္မာ နတ္ထညော ကောစိ နာထော လောကေ ဝိဇ္ဇတိ ၊

သဒ္ဓမ္မာ	သူတော်ကောင်းတရားမှ
ဝိနာ	ကင်းကြဉ်၍
အညော	တပါးသော
ကောစိ	တစုံတစ်ခုသော
နာထော	ကိုးကွယ်ရာသည်
လောကေ	လောက၌
ဝိဇ္ဇတိ	ရှိသည်
နတ္ထိ	မရှိ၊

('သဒ္ဓမ္မာ' (သူတော်ကောင်းတရားမှ) သည် 'ဝိနာ' နိပါတ်ပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဝိနာ	**သဒ္ဓမ္မာ** →	**သဒ္ဓမ္မံ** →	**သဒ္ဓမ္မေန**	**ဝါ ။**
ကင်းကြဉ်၍	**သူတော်ကောင်း တရားမှ**	**မှ**	**မှ**	**တစ်နည်းကား**

ဝိနာ	ဗုဒ္ဓသ္မာ	⟶	ဗုဒ္ဓံ	⟶	ဗုဒ္ဓေန ဝါ ။	
ကင်းကြဉ်၍	ဘုရားမှ		ကို/မှ		နှင့်/မှ	တစ်နည်းကား

နိပါတ်ပုဒ်များမှာ.....ရိတေ ၊ နာနာ ၊ ဝိနာ တို့ဖြစ်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။သဒ္ဓမ္မံ ပါဠိကို သူ့ချည်းသက်သက်ဆို ‘ကို’ လို့ ကံအနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

သဒ္ဓမ္မာ	**သူတော်ကောင်းတရားမှ**		
သဒ္ဓမ္မံ	**သူတော်ကောင်းတရားကို**	**ဝိနာလေးနှင့်တွဲလိုက်ရင်**	**သူတော်ကောင်းတရားမှ**
သဒ္ဓမ္မေန	**သူတော်ကောင်းတရားနှင့်**	**ဝိနာလေးနှင့်တွဲလိုက်ရင်**	**သူတော်ကောင်းတရားမှ**

ဝိဘတ်(၃)မျိုးနှင့်နေနိုင် ပဥ္စမီဝိဘတ် ၊ ဒုတိယာဝိဘတ် ၊ တတိယာဝိဘတ်၊

(၅) **ဗုဒ္ဓသ္မာ** ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**”ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဗုဒ္ဓ

“အပါဒါနေ ပဥ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + သ္မာ

“သ္မာ သ္မိံ နံဝါ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု၊

ဗုဒ္ဓသ္မာ

ကားပြီး၏။

(၂) **ဗုဒ္ဓံ** ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

“မှ’ ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား “ **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**”ဟူသော သုတ်မှ ‘အပိ’ သဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဗုဒ္ဓ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဗုဒ္ဓံ

ကားပြီး၏။

(၃) ဗုဒ္ဓေန ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါ ဒါ န်အနက်ကို အလိုရှိရကား " **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**"ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဗုဒ္ဓ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလီ" ဟူသောသုတ၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + နာ

" အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ဗုဒ္ဓေန

ကားပြီး၏။

စဂ္ဂဟဏေန အညတ္ထာပိ ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ ဟောတိ၊

စဂ္ဂဟဏေန	'စ' သဒ္ဒါဖြင့်
အညတ္ထာပိ	ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသည်၌လည်း
ပဉ္စမီဝိဘတ္တိ	ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ သုတ်လာ စသဒ္ဒါ၏ အကျိုးကို ဖော်ပြပါ။

'စ' သဒ္ဒါဖြင့် ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသည်လည်း ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

ယတောဟံ ဘဂိနိ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော ၊

ဘဂိနိ	နှမ
အဟံ	ငါသည်
ယတော	အကြင်အခါမှစ၍
အရိယာယ	မြတ်သော
ဇာတိယာ	ဇာတ်အားဖြင့်
ဇာတော	ဖြစ်၏။

(ယတော (အကြင်အခါမှ) သည် ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသော နေရာဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

ယတော သရာမိ အတ္တာနံ ၊

ယတော	အကြင်အခါမှစ၍
အတ္တာနံ	မိမိကိုယ်ကို
သရာမိ	သတိရ၏။

(ယတော (အကြင်အခါမှ) သည် ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသော နေရာဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

ယတော ပတ္တောသ္မိ ဝိညုတံ ၊

ယတော	အကြင်အခါမှစ၍
ဝိညုတံ	သိကြားလိမ်မာသောအဖြစ်သို့
ပတ္တော	ရောက်သည်
အသ္မိ	ဖြစ်၏။

(ယတော (အကြင်အခါမှ) သည် ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသော နေရာဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

(၁) ယတော ကို

ယ လိင်တည်၊

"မှစ၍' ဟူ၍အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား " **ဓာတုနာမာန,မုပသဂ္ဂ,ယောဂါဒီသွပိ စ**"ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ယ

" ကွစိတောပဉ္စမျတ္ထေ စ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တော ' ပစ္စည်းသက်၊

ယတော

ကားပြီး၏။

***** ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနွာသဝေယျုံ ၊ (၃)မှတ်**

ယတွာဓိကရဏံ	**အကြင်**မလုံခြုံသည့် စက္ခုန္ဒြေ ဟူသော **အကြောင်းကြောင့်** (ယတော +အဓိကရဏံ)
စက္ခုန္ဒြိယံ	စက္ခုန္ဒြေကို
အသံဝုတံ	မစောင့်ရှောက်ဘဲ
ဝိဟရန္တံ	နေသော
ဧနံ	ထိုသူကို
အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ	လောဘ၊ဒေါသဟုဆိုအပ်ကုန်သော
ပါပကာ	ယုတ်မာကုန်သော
အကုသလာ ဓမ္မာ	အကုသိုလ်တရားတို့သည်
အနွာသဝေယျုံ	အဖန်တလဲလဲ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ကုန်၏။

(ယတော (အကြင်အခါမှ) သည် ယှဉ်ရာပုဒ်မရှိသော နေရာဖြစ်သောကြောင့် ပဉ္စမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

၂၇၃။ ရက္ခဏတ္ထာန,မိစ္ဆိတံ ။ (အပါဒါန်အမည်မှည့်သောသုတ်)

ရက္ခဏတ္ထာနံ	စောင့်ရှောက်ခြင်း အနက်ရှိကုန်သောဓာတ်တို့၏
ပယောဂေ	အယှဉ်၌
ဣစ္ဆိတံ	အလိုရှိအပ်သော ကာရကသည်လည်း
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်၏။

ကာကေ ရက္ခန္တိ တဏ္ဍုလာ၊

တဏ္ဍုလာ	ဆန်မှ
ကာကေ	ကျီးတို့ကို
ရက္ခန္တိ	**စောင့်ရှောက်ကုန်၏။**

('ရက္ခန္တိ' စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'တဏ္ဍုလာ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

ယဝါ ပဋိသေဓေန္တိ ဂါဝေါ။

ယဝါ	မုယောစပါးမှ
ဂါဝေါ	နွားတို့ကို
ပဋိသေဓေန္တိ	**တားမြစ်ကုန်၏။**

('ပဋိသေဓေန္တိ' စောင့်ရှောက်ခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ယဝါ ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

ရက္ခန္တိ
ပဋိသေဓေန္တိ
} **ရက္ခဏာမည်ပါသည်။ရက္ခဏာအရစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ တားမြစ်ခြင်း အနက် ကို ယူရ ပါမည်။**

<u>ရုပ်တွက်ပုံ</u>

(၁) တဏ္ဍုလာ ကို

တဏ္ဍုလ လိင်တည်

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ရက္ခဏတ္ထာန,မိစ္ဆိတံ "** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

တဏ္ဍုလ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

တဏ္ဍုလ + အာ

'လ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

တဏှာလုလာ

ကားပြီး၏။

(၂) ယဝါ ကို

ယဝ လိင်တည်

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ရက္ခဏတ္ထာန,မိစ္ဆိတံ "** ဟူသော သုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ယဝ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ယဝ + အာ

'ဝ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ယဝါ

ကားပြီး၏။

၂၇၄။ ယေန ဝါ ဒဿနံ ။ (အပါဒါန် အမည်မှည့်သောသုတ်)

ယေန ဝါ	အကြင်မြင်တတ်သော သူသည်လည်း (ဝါ) အကြင်မြင်တတ်သောသူ၏ မူလည်း
အဒဿနံ	မမြင်ခြင်းကို
ဣစ္ဆတိ	တစ်စုံတယောက်သော သူသည်
ဣစ္ဆိတံ	အလိုရှိအပ်၏။
တံ	ထိုမြင်တတ်သောသူသည်
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(မမြင်ခြင်းကို အလိုရှိပါသော်လည်း မြင်တတ်သောသူသည့် အပါဒါန်မည်ပါသည်။)

ဥပဇ္ဈာယာ အန္တရာယတိ သိသော ။

သိသော　　　　　　　　တပည့်သည်

ဥပဇ္ဈာယာ　　　　　　　ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာမှ

အန္တရာပေတိ　　　　　　ပုန်းကွယ်၏

(မမြင်ခြင်းကို အလိုရှိပါသော်လည်း မြင်တတ်သောကြောင့် 'ဥပဇ္ဈာယ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(ပုန်းကွယ်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း မြင်တတ်သောကြောင့် 'ဥပဇ္ဈာယ' သည် အပါ ဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>ရုပ်တွက်ပုံ</u>

(၁)　**ဥပဇ္ဈာယာ**　　ကို

ဥပဇ္ဈာယ　　လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန　ဝါ　ဒဿနံ　"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဥပဇ္ဈာယ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ဥပဇ္ဈာယ + အာ

'ယ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဥပဇ္ဈာယာ

ကားပြီး၏။

မာတရာ စ ပိတရာ စ အန္တရာယတိ ပုတ္တော ။

ပုတ္တော　　　　　　　　သားသည်

မာတရာ စ　　　　　　　အမိမှ၎င်း၊

ပိတရာ စ　　　　　　　အဘမှ၎င်း

အန္တရာယတိ　　　　　　ဖုန်းကွယ်၏။

(မမြင်ခြင်းကို အလိုရှိပါသော်လည်း မြင်တတ်သောကြောင့် 'မာတရာစ ၊ပိတာ စ ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(ဖုန်းကွယ်ခြင်းကို အလိုရှိအပ်ပါသော်လည်း မြင်တတ်သောကြောင့် 'မာတရာစ ၊ပိတာ စ ' သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>ရုပ်တွက်ပုံ</u>

(၁) မာတရာ ကို

မာတု လိင်တည်၊

'မှ ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ဒဿနံ "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

မာတု + သ္မာ

"အမှ တုမှ န္နံ ရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္ထုပိတာဒီဟိ သ္မာ နာဝ" 'သ္မာ ' ဝိဘတ်ကို 'နာ ' ဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့

မာတု + သ္မာ (နာ)

"အညေသွာရတ္တံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'မာတု ' သဒ္ဒါ၏အဆုံး 'ဉ ' သရကို 'အာရ ' ပြု၊

မာတ + အာရ + သ္မာ(နာ)

မာတရ + သ္မာ(နာ)

"သ္မာသ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တမှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ ' ဝိဘတ်ကို 'အာ ' ပြု၊

မာတရ + အာ

ခွင်း ၊ ချေ၊ကပ်

မာတရာ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။ ။

(၁) မာတရာ ကို

မာတု လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ဒဿနံ "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီကေဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

မာတု + သ္မာ

"အမှ တုမှ န္နံ ရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္ထုပိတာဒီဟိ သ္မာ နာဝ" 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'နာ' ဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့

မာတု + သ္မာ (နာ)

"အညေသွာရတ္တံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'မာတု' သဒ္ဒါ၏အဆုံး 'ဥ' သရကို 'အာရ' ပြု၊

မာတ + အာရ + သ္မာ(နာ)

"ပိတာဒီနမသိမှိ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာရ' အပြု၏ 'အာ' ကို 'အ' ရဿပြု၊

မာတရ + သ္မာ(နာ)

"နာအာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု

မာတရာ

ကားပြီး၏။

(၂) **ပိတရာ ကို**

ပိတု လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ဒဿနံ "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီကေဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပိတု + သ္မာ

"အမှ တုမှ န္နံ ရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္ထုပိတာဒီဟိ သ္မာ နာဝ" 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'နာ' ဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့

ပိတု + သ္မာ (နာ)

"အညေသွာရတ္တံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'မာတု' သဒ္ဒါ၏အဆုံး 'ဥ' သရကို 'အာရ' ပြု၍ 'အာ' ကို 'အ' ရဿပြု၊

ပိတ + အာရ + သ္မာ(နာ)

ပိတရ + သ္မာ(နာ)

“သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု၊

ပိတရ + အာ

‘ရ’ ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ပိတရာ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။ ။

(၂) **ပိတရာ** **ကို**

ပိတု လိင်တည်၊

‘မှ’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **“ အပါဒါန်”** အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယေန ဝါ ဒဿနံ ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

“အပါဒါနေ ပဉ္စမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ပိတု + သ္မာ

“အမှ တုမှ န္တု ရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္ထုပိတာဒီဟိ သ္မာ နာဝ” ‘သ္မာ’ ဝိဘတ်ကို ‘နာ’ ဝိဘတ်ကဲ့သို့ငဲ့

ပိတု + သ္မာ (နာ)

“အညေသွာရတ္တံ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ’မာတု’ သဒ္ဒါ၏အဆုံး ‘ဥ’ သရကို ‘အာရ’ ပြု၍ ‘အာ’ ကို ‘အ’ ရဿပြု၊

ပိတရ + သ္မာ(နာ)

“ပိတာဒီနမသိမှိ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘အာရ’ အပြု၍ ‘အာ’ ကို ‘အ’ ရဿပြု၊

ပိတ + အရ + သ္မာ(နာ)

“နာအာ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘နာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု

ပိတရာ

ကားပြီး၏။

ဝါတိ ကိမတ္ထံ?

ဝါတိပဒံ	ဝါသဒ္ဒါသည်
ကိမတ္ထံ	အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။
သတ္တမီဝိဘတျတ္ထံ ။	သတ္တမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

("ယေန ဝါ ဒဿနံ" သုတ်၌ 'ဝါသဒ္ဒါ' အား သတ္တမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။)

ဇေတဝနေ အန္တရဓာယတိ ဘဂဝါ ။

ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်
ဇေတဝနေ	ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှ (ဝါ) ၌ ⟶ (သတ္တမီဝိဘတ်)
အန္တရဓာယတိ	ပုန်းကွယ်တော်မူ၏။

("ယေန ဝါ ဒဿနံ" ဝါသဒ္ဒါဖြင့် 'ဇေတဝနေ အန္တရဓာယတိ ဘဂဝါ 'ပုံစံ၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်ရခြင်း အကျိုးရှိ၏။)

P..139

၂၇၅။ **ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, တွာလောပ, ဒိသာယောဂ, ဝိဘတ္တာရပ္ပယောဂ, သုဒ္ဓပ္ပမောစန, ဟေတု, ဝိဝိတ္တပ္ပမာဏ, ပုဗ္ဗယောဂ, ဗန္ဓန, ဂုဏဝစန, ပဥှ, ကထန, ထောကာကတ္တုသု စ ။**

(အပါဒါန်အမည်မှည့်သောသုတ်)

ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန	ဒူရ + အန္တိက + အဒ္ဓ + ကာလ + နိမ္မာန
ဝိဘတ္တာရပ္ပယောဂေ	ဝိဘတ္တ + အာရပ္ပယောဂေ
သုဒ္ဓပ္ပမောစန	သုဒ္ဓ + ပမောစန
ထောကာကတ္တုသုစ	ထောက + အကတ္တုသုစ
ဒူရ	ဒူရသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ ၊ ဒူရအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ ဒူရအနက်
အန္တိက	အန္တိကသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၊ အန္တိကအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
အဒ္ဓ	အခွန့်ကိုနှိုင်းယှဉ်ရာ
ကာလ နိမ္မာန	ကာလကိုနှိုင်းယှဉ်ရာ
တွာလောပ	တွာပစ္စယန္တကျေသော ၊ ကံအာစာရအရာ

ဒိသာယောဂ	ဒိသာအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
ဝိဘတ္တ	ဝေဘန်ခြင်းအနက်
အရုပ္ပယောဂ	အာရတိသဒ္ဒါ ၊ အာရတိအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၊
သုဒ္ဓ	စင်ကြယ်ခြင်းအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
ပမောစန	လွတ်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
ဟေတု	ဟိတ်အနက်
ဝိဝိတ္တ	ကင်းဆိတ်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
ပမာဏ	နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအနက်
ပုဗ္ဗယောဂ	ပုဗ္ဗ အစရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၊
ဗန္ဓန	နှောင်ဖွဲ့ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
ဂုဏဝစန	ကျေးဇူးကိုဆိုခြင်းအနက်
ပဉှ	မေးခြင်းအနက်
ကထန	ဖြေခြင်းအနက်
ထောက	အနည်းငယ်ဟူသောအနက်
အကတ္တုူသု စ	ကာရကဟိတ်မဟုတ်သော ဉာပကဟိတ်အနက်တို့၌လည်း
ယံ ကာရကံ	အကြင်ကာရကသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏ ။
တံကာရကံ	ထိုကာရကသည်
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏ ။

ဒူရတ္တေ

ဒူရတ္တေ	ဒူရသဒ္ဒါ၏ အယှဉ်၊ ဒူရအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ၏ အယှဉ် ၊ဒူရအနက်၌
ပဝတ္တံ	ဖြစ်သော
ယံ ကာရကံ	အကြင်ကာရကသည်

အတ္ထိ　　　　ရှိ၏။

တံ ကာရကံ　　　　ထို ကာရကကို

တာဝ　　　　ရှေးဦးစွာ

မယာ　　　　ငါသည်

ဝုစ္စတေ　　　　ဆိုဦးအံ့။

ကီဝ ဒူရေ ဣတော နဠကာရဂါမော ၊

ဣတော　　　　ဤအရပ်မှ

နဠကာရဂါမော　　　　ကျူထရံသည်၏ ရွာသည်

ကီဝ　ဒူရေ　　　　အဘယ်မျှ ဝေးသနည်း။

(‘ဒူရေ’ ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ‘ဣတော’ သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁)　**ဣတော**　　　ကို

ဣမ　　လိင်တည်၊

‘မှ’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **“ အပါဒါန်”** အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ　ကာလ　နိမ္မာန,　...”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

“ကွစိတော ပဉ္စမျတ္ထေ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘တော’ ပစ္စည်းသက် ၊

ဣမ + တော

“ဣမဿိထံ ဒါနိဟတော ဓေသု စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ဣမ’ ကို ‘ဣ’ ပြု

ဣတော

ကားပြီး၏။

ဒူရတော ဝါဂမ္မ၊

ဒူရတော　　　　အဝေးမှသာလျှင်

ဝါဂမ္မ　　　　လာခဲ့၍

အာရကာ တေ မောဃပုရိသာ ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ။

မောဃပုရိသာ	မဂ် ဖိုလ်မပြီး အချည်းနှီးသာ ဖြစ်ကုန်သော အိုယောကျ်ားတို့
တေ	သင်တို့သည်
ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ	ဤသုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းမှ
အာရကာ	ဝေးကုန်၏။

('အာရကာ' ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဣမသ္မာ ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(၂) **ဣမသ္မာ**ကို

ဣမ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, …"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

'အပါ ဒါန်' အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်

ဣမသ္မာ

ကားပြီး၏။

ဒုတိယာ စ တတိယာ စ ၊

ဒုတိယာ စ	ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် ၄င်း၊
တတိယာ စ	တတိယာ ဝိဘတ်သည် ၄င်း
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဒူရံ ဂါမံ အာဂတော၊

ဒူရံ	ဝေးသော
ဂါမံ	ရွာမှ
အာဂတော	လာခဲ့၏။

('ဒူရံ' ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဂါမံ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

ဒူရေန ဂါမေန ဝါ အာဂတော၊

ဝါ　　　　　　　　　တနည်းကား

ဒူရေန　　　　　　　　ဝေးသော

ဂါမေန　　　　　　　　ရွာမှ

အာဂတော　　　　　　　လာခဲ့၏။

('ဒူရေန' ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဂါမေန' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(၃)　**ဂါမံ**　ကို

ဂါ မ　လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဂါ မ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်...(နိဿယ)အလို..ဒုတိယာပဥ္စမီနဥ္စသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့်

ကတ္တရိစ သုတ် 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်

အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂါ မ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဂါမံ

ကားပြီး၏။

(၄)　ဂါမေန ကို

ဂါ မ　　　လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဂါ မ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂါမနာ + နာ

" အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ' နာ ' ဝိဘတ်ကို ' ဧန ' ပြု၊

ဂါမေန

ကားပြီး၏။

အာရကာ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ ၊

ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ ဤသုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းမှ

အာရကာ ဝေးကုန်၏။

('အာရကာ' ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

အနေန ဓမ္မဝိနယေန ဝါ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

အနေန ဓမ္မဝိနယေန ဤသုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းမှ

အာရကာ ဝေးကုန်၏။

ဝါ တနည်းကား

ဣစ္စေဝမာဒ ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('အာရကာ' ဟူသော ဝေးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'အနေန ဓမ္မဝိနယေန ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(၅) **ဓမ္မဝိနယံ** ကို

ဓမ္မဝိနယ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဓမ္မဝိနယ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်… … (နိဿယ)အလို..ဒုတိယာပဉ္စမီနဥ္စသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဓမ္မဝိနယ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ဓမ္မဝိနယံ ကားပြီး၏။

(၄) ဓမ္မဝိနယေန ကို

ဓမ္မဝိနယ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, …"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

ဓမ္မဝိနယ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်……(နိဿယ)အလို..ကတ္တရိစသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့်

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဓမ္မဝိနယ + နာ

"အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန'ပြု၊

ဓမ္မဝိနယေန

ကားပြီး၏။

<u>အန္တိကတ္ထေ</u>

အန္တိကတ္ထေ	'အန္တိက' သဒ္ဒါ ၊ 'အန္တိက' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အန္တိကံ ဂါ မာ၊ (သဒတ္ထအပါဒါန်) **အာသန္နံ ဂါမာ၊**

ဂါမာ	ရွာမှ	ဂါမာ	ရွာမှ
အန္တိကံ	နီး၏။	အာသန္နံ	နီး၏။

('အန္တိကံ/ အာသန္နံ' ဟူသော နီးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဂါ မာ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

သမီပံ ဂါမာ ၊ (အတ္ထအပါဒါန်) **သမီပံ သဒ္ဓမ္မာ ၊**

ဂါမာ	ရွာမှ	သဒ္ဓမ္မာ	သူတော်ကောင်းတရားမှ
သမီပံ	နီး၏။	သမီပံ	နီး၏။

('သမီပံ' ဟူသော 'သန္တိက' အနက်ရှိသောသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ နီးခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဂါမာ/ သဒ္ဓမ္မာ' သည် အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

ဒုတိယာ စ တတိယာ စ ၊

ဒုတိယာ စ	ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် ၄င်း၊
တတိယာ စ	တတိယာ ဝိဘတ်သည် ၄င်း
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အန္တိကံ ဂါမံ ၊

ဂါမံ	ရွာမှ
အန္တိကံ	နီး၏။

အန္တိကံ ဂါမေန ဝါ ၊(ဝါ ..တနည်းကား)

ဂါမေန	ရွာမှ
အန္တိကံ	နီး၏။

အာသန္နံ ဂါမံ ၊

ဂါမံ	ရွာမှ
အာသန္နံ	နီး၏။

အာသန္နံ ဂါမေန ဝါ ၊(ဝါ ..တနည်းကား)

ဂါမေန	ရွာမှ
အာသန္နံ	နီး၏။

အာသန္နံ ဂါမံ ၊

ဂါမံ	ရွာမှ
အာသန္နံ	နီး၏။

အာသန္နံ ဂါမေန ဝါ ၊(ဝါ ..တနည်းကား)

ဂါမေန	ရွာမှ
အာသန္နံ	နီး၏။

သမီပံ ဂါမံ ၊

ဂါမံ	ရွာမှ
သမီပံ	နီး၏။

သမီပံ ဂါမေန ဝါ ၊(ဝါ ..တနည်းကား)

ဂါမေန	ရွာမှ
သမီပံ	နီး၏။

သမီပံ သဒ္ဓမ္မံ ၊

သဒ္ဓမ္မံ	သူတော်ကောင်းတရားမှ
သမီပံ	နီး၏။

သမီပံ သဒ္ဓမ္မေန ဝါ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

ဝါ	တနည်းကား
ဂါမေန	ရွာမှ
သမီပံ	နီး၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(၁) **သဒ္ဓမ္မာ** ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ'ဝိဘတ်ကို 'အာ'ပြု၊

သဒ္ဓမ္မ + အာ

'မ္မ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

သဒ္ဓမ္မာ

ကားပြီး၏။

(၂) သဒ္ဓမ္မံ ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သဒ္ဓမ္မ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော **'စ'**သဒ္ဒါဖြင့်... ...(နိဿယ)အလို..ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့်

အပါဒါန်အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

သဒ္ဓမ္မံ

ကားပြီး၏။

(၃) သဒ္ဓမ္မေန ကို

သဒ္ဓမ္မ လိင်တည်၊

"မှ' ဟူ၍ အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိအပ်သောကြောင့် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်၊

သဒ္ဓမ္မ

"ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ" ဟူသောသုတ်၌ပါသော 'စ' သဒ္ဒါဖြင့်... ...(နိဿယ)အလို..ကတ္တရိစသုတ် စသဒ္ဒါဖြင့်

အပါဒါန်အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သဒ္ဓမ္မ + နာ

" အတောနေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သဒ္ဓမ္မေန

ကားပြီး၏။

<u>အဒ္ဓနိမ္မာနေ၊</u>

အဒ္ဓနိမ္မာနေ	အခွန့်ကာလကိုနှိုင်းယှဉ်ရာ၌
အပါ ဒါ နံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဣတော မထုရာယ စတူသု ယောဇနေသု သင်္ကဿံ နာမ နဂရံ အတ္ထိ ၊

ဣတော မထုရာယ	ဤမထုရာပြည်မှ
စတူသု ယောဇနေသု	လေးယူဇနာတို့၌
သင်္ကဿံ နာမ	သင်္ကဿအမည်ရှိသော
နဂရံ	ပြည်သည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။

('အဒ္ဓနိမ္မာန' အခွန့်ကိုနှိုင်းယှဉ်ရာဖြစ်သောကြောင့် 'ဣတောမထုရာယ' သည်အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်)

တတ္ထ ဗဟူ ဇနာ ဝသန္တိ ဝစ္စေဝမာဒိ ၊

တတ္ထ	ထိုသက်ဿပြည်၌
ဗဟူ	များစွာကုန်သော
ဇနာ	လူတို့သည်
ဝသန္တိ	နေကြကုန်သည်
ဣဝစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ကာလနိမ္မာနေ၊</u>

ကာလနိမ္မာနေ	ကာလကိုနှိုင်းယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဣတော ဘိက္ခဝေ ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါ လောကေ ဥဒပါဒိ၊

ဘိက္ခဝေ	ရဟန်းတို့
ဣတော	ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ
ဧကနဝုတိကပ္ပေ	ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာအထက်၌
ဝိပဿီ နာမ	ဝိပဿီအမည်တော်ရှိသော
ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်
လောကေ	လောက၌
ဥဒပါဒိ	ဖြစ်ထွန်းပွင့်လင်းတော်မူ၏။

('ကာလနိမ္မာန' ကာလကိုနှိုင်းယှဉ်ရာဖြစ်သောကြောင့် 'ဣတော' သည်အပါဒါန်ဖြစ်ရပါသည်)

ဣတော တိဏ္ဏံမာသာနံ အစ္စယေန ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

ဣတော	ဤလမှ
တိဏ္ဏံမာသာနံ	သုံးလတို့၏
အစ္စယေန	လွန်သဖြင့် (လွန်သောအခါ၌)

ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ	နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်းငြိမ်းတော့အံ့၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(၁၀.၇.၂၀၁၉) ဗုဒ္ဓဟူး

<u>တ္တာလောပေ</u> ကမ္မာဓိကရဏေသု၊

တ္တာလောပေ	တ္တာပစ္စယန္တ ကျေရာ၌
ကမ္မာဓိကရဏေသု	ကံအရာ ၊ အာဓာရ အရာတို့၌
အပါဒါန်	အပါ ဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏ ။

"တ္တာပစ္စယန္တ" ကျေနိုင်သော အရာတို့ကို ဖော်ပြပါ။

"တ္တာပစ္စယန္တ" ကျေနိုင်သော အရာတို့မှာ "တ္တာလောပေ ကမ္မာဓိကရဏေသု"ကိုထောက်၍ **'ကံအရာ၊ အာဓာရ အရာ'** တို့ဖြစ်ပါသည်။

<u>တ္တာလောပ၏အဓိပ္ပါယ်</u>

တ္တာပစ္စယန္တပုဒ် အနက်ဖြစ်သင့်လျှက် တ္တာပစ္စယန္တပုဒ်မပါရှိခြင်းကို "တ္တာလောပ" ဟုခေါ်ပါသည်။

ပါသာဒါ သင်္ကမေယျ ၊

ပါသာဒါ	ပြသာဒ်မှ
သင်္ကမေယျ	ပြောင်းရွှေ့ရာ၏ ။

*****	ပါသာဒါ သင်္ကမေယျ ၌ "တ္တာလောပ" ဖြစ်ပုံကို ကာရကကျမ်းရင်းလာ အတိုင်း ရှင်းပြပါ။**

(ပြသာဒ်မှပြောင်းရွှေ့ရာ၏ဆိုရာ၌ 'ပါသာဒါ အဘိရုဟိတွာ ' ပြသာဒ်ပေါ်သို့ တက်ပြီး၍ 'ပါသာဒါ သင်္ကမေယျ' ပြသာဒ်ပေါ်မှ ပြောင်းရွှေ့ရာ၏ဟု တ္တာပစ္စယန္တအနက်ဖြစ်သင့်လျှက် တ္တာပစ္စယန္တပုဒ်မပါခြင်းကို "တ္တာလောပ" ဟုခေါ်ပါသည်။)

ဒံ **နဲ့ရေးရင်** **ကံအရာ**

ဒေ **နဲ့ရေးရင်** **အာဓာရအရာ**

ပါသာဒါ သက်မေယျ

ပါသာဒံ အဘိရူဟိတွာ

ပါသာဒေ အဘိရူဟိတွာ

(၁) **ပါသာဒါ** ကို

ပါသာဒ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"အပါဒါန်"** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိ,ကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, …"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပါ သာဒ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ'ဝိဘတ်ကို 'အာ'ပြု၊

ပါ သာဒ + အာ

'သ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ပါ သာဒါ

ကားပြီး၏။

ပါဒါနံ အဘိရဟိတွာ ဝါ ၊

ဝါ တနည်းကား

ပါသာဒံ ပြာသာဒ်သို့

အဘိရဟိတွာ တက်ပြီး၍

သက်မေယျ ပြောင်းရွှေ့ရာ၏။

(၁) **ပါသာဒါ** ကို

ပါသာဒ လိုင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **" အပါဒါန် "** အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ ကာလ နိမ္မာန, …"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပါ သာဒ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်အကာရန္တမှနောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ပါ သာဒ + အာ

'သ' ခွင်း ၊ ချေ ၊ ကပ်

ပါ သာဒါ

ကားပြီး၏။

ပဗ္ဗတာ သက်မေယျ ၊

ပဗ္ဗတာ	တောင်မှ	ပဗ္ဗတာ ⟶ ပဗ္ဗတ + သ္မာ
သက်မေယျ	ပြောင်းရွှေ့ရာ၏။	↓ အာ

ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား	
ပဗ္ဗတံ	တောင်သို့	ပဗ္ဗတံ ⟶ ပဗ္ဗတ + အံ
အဘိရုဟိတွာ	တက်ပြီး၍	
သက်မေယျ	ပြောင်းရွှေ့ရာ၏။	

ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ သက်မေယျ ၊

ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ	ဆင်ကျောက်ကုန်းမှ
သက်မေယျ	ပြောင်းရွှေ့ရာ၏။

ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ အဘိရုဟိတွာ ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား
ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ	ဆင်ကျောက်ကုန်းသို့
အဘိရုဟိတွာ	တက်ပြီး၍
သင်္ကမေယျ	ပြောင်းရွှေ့ရာ၏။

အာသနာ ဝုဋ္ဌဟေယျ ။

အာသနာ	နေရာမှ
ဝုဋ္ဌဟေယျ	ထရာ၏။

အာသနေ နိသီဒိတွာ ဝါ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

ဝါ	တနည်းကား
အာသနေ	နေရာ၌
နိသီဒိတွာ	ထိုင်နေပြီး၍
ဝုဋ္ဌဟေယျ	ထရာ၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ဒိသာယောဂေ</u>

ဒိသာယောဂေ	ဒိသာအနက် ၊ဒိသာအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အဝီစိတော ယာဝ ဥပရိဘဝဂ္ဂမန္တရေ ဗဟူ သတ္တနိကာယာ ဝသန္တိ၊

အဝီစိတော	အဝီစိမှ
ယာဝ ဥပရိဘဝဂ္ဂံ	အထက်ဘဝဂ်တိုင်အောင်
အန္တရေ	အလယ်ကြား၌

ဗဟူ	များစွာကုန်သော
သတ္တနိကာယာ	သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်
ဝသန္တိ	နေကုန်၏။

(ဒီသာ အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'အဝီစိတော' အဝီစိမှသည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ယတော ခေမံ တတော ဘယံ ၊

ယတော	အကြင်အရပ်မှ
ခေမံ	ရှေးကဘေးမရှိ၊
တတော	ထိုအရပ်မှ
ဘယံ	ယခု ဘေးဖြစ်လာ၏။

ပုရတ္ထိမတော ၊ ဒက္ခိဏတော ၊ ပစ္ဆိမတော ၊ဥတ္တရတော အဂ္ဂိ ပဇ္ဇလန္တိ ၊

ပုရတ္ထိမတော	အရှေ့အရပ်မှ
ဒက္ခိဏတော	တောင်အရပ်မှ
ပစ္ဆိမတော	အနောက်အရပ်မှ
ဥတ္တရတော	မြောက်အရပ်မှ
အဂ္ဂိ	မီးတို့သည်
ပဇ္ဇလန္တိ	တောက်လောင်ကုန်၏။

(ဒီသာ အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ပုရတ္ထိမတော ၊ ဒက္ခိဏတော ၊ ပစ္ဆိမတော ၊ ဥတ္တရတော' တို့သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ယတော အဇ္ဈောသာသုံ ဘဂဝန္တံ ၊

ယတော	အကြင်အရပ်မှ
ဘဂဝန္တံ	မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို
အဇ္ဈောသာသုံ	ကြားနာရကုန်၏။

(ဒီသာ အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ယတော' အကြင်အရပ်မှသည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ ၊ ဣစ္စေ၀မာဒိ၊

ပါဒတလာ	ခြေဖဝါးအပြင်မှ
ဥဒ္ဓံ	အထက်ဆံဖျားတိုင်အောင်
ကေသမတ္ထကာ	ဆံဖျားမှ
အဓော	အောက်ခြေဖဝါးအပြင်တိုင်အောင်
ဣစ္စေ၀မာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(ဒီသာ အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ပါဒတလာ ၊ ကေသမတ္ထကာ' ခြေဖဝါးပြင်မှ/ဆံဖျားမှသည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>ဝိဘတ္တေ</u>

ဝိဘတ္တေ	ဝေဘန်ခြင်းအနက်၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ယတော ပဏီတတရော ဝါ ဝိသိဋ္ဌတရော ဝါ နတ္ထိ ၊

ယတော	အကြင်(ဝိနည်း)တရားထက်
ပဏီတတရော ဝါ	ထူးချွန်လွန်မြတ်သော တရားသည်၄င်း
ဝိသိဋ္ဌတရော ဝါ	ထူးကဲလွန်တတ်သောတရားသည်၄င်း၊
နတ္ထိ	မရှိ ၊

(ဝေဘန်ခြင်း အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ယတော' အကြင်တရားထက်သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဆဋ္ဌီ စ ၊

ဆဋ္ဌီ စ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်လည်းသက်၏။

ဆန္ဒ၀ုတီနံ ပါသဏ္ဍာနံ ဓမ္မာနံ ပဝရံ ၊ ယဒိဒံ သုဂတဝိနယော ဣစ္စေ၀မာဒိ၊

ယဒိဒံ သုဂတဝိနယော	အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိနည်း တရားတော်သည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။

သော အယံ သုဂတဝိနယော	ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ ဝိနည်း တရားတော်သည်
ဆန္ဒဝုတီနံ	ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော
ပါသဏ္ဍာနံ	တဏှာ ၊ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ကျော့ကွင်းကို ထောင်တတ်ကုန်သော
ဓမ္မာနံ	မိစ္ဆာဝါဒတရားတို့ထက်
ပဝရံ	မြတ်၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(ဝေဘန်ခြင်း အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘ယဒီနံ သုဂတ ဝိနယော’ အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိနည်းတရားတော်သည်သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>**အာရုပ္ပယောဂေ**</u>

အာရုပ္ပယောဂေ	‘အာရတိ’ အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂါ မဓမ္မာ ဝသလဓမ္မာ အသဒ္ဓမ္မာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ၊

ဂါ မဓမ္မာ	ရွာသူတို့၏ တရားမှ
ဝသလဓမ္မာ	သူယုတ်တို့၏ တရားမှ
အသဒ္ဓမ္မာ	မသူတော်တို့၏ တရားမှ
အာရတိ	စိတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း
ဝိရတိ	ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း
ပဋိဝိရတိ	တဖန် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊

(‘အာရတိ’ အနက်ရှိသောသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘ဂါ မဓမ္မာ’ ရွာသူတို့၏ တရားမှ၊ ‘ဝသလဓမ္မာ’ သူယုတ်တို့၏ တရားမှ၊ ‘အသဒ္ဓမ္မာ’ သူတော်တို့၏ တရားမှ၊ တို့ သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

ပါဏာတိပါတာ	သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို သေရက်မရောက်ခင် လျင်စွာကျစေခြင်းမှ

ဝေရမဏိ	ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းသိက္ခာပုဒ်
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('အာရတိ' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ပါဏာတိပါတာ' သတ္တဝါတို့၏ အသက်ကို သေရက်မရောက်ခင် လျင်စွာကျစေခြင်းမှ သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>သုဒ္ဓေ</u>

သုဒ္ဓေ	'စင်ကြယ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါ ဒါ နံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

လောဘနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ သုဒ္ဓေါ အသံသဋ္ဌော ၊

လောဘနိယေဟိ	တပ်မက်ဖွယ် ဖြစ်ကုန်သော
ဓမ္မေဟိ	တရားတို့မှ
အသံသဋ္ဌော	မရောယှက်
သုဒ္ဓေါ	စင်ကြယ်၏။

('စင်ကြယ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဓမ္မေဟိ' တရားတို့မှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

မာတိတော စ ပိတိတော စ သုဒ္ဓေါ အသံသဋ္ဌော အနုပကုဋ္ဌော အဂရဟိတော ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

မာတိတော စ	အမိမျိုးမှ ၎င်း၊
ပိတိတော စ	အဖမျိုးမှ ၎င်း၊
အသံသဋ္ဌော	အမျိုးယုတ် တစ်ပါးနှင့် မရောယှက်၊
သုဒ္ဓေါ	စင်ကြယ်၏။
အနုပကုဋ္ဌော	မဆဲရေးအပ်၊
အဂရဟိတော	မကဲ့ရဲ့အပ်၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

('စင်ကြယ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'မာတိတော / ပိတိတော' "အမိမျိုးမှ / အဖမျိုးမှ"တို့သည် 'အပါ ဒါ န်' ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>ပမောစနေ</u>

ပမောစနေ	'လွတ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါန်	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ပရိမုတ္တော ဒုက္ခသ္မာတိ ဝဒါမိ၊

ဒုက္ခသ္မာ	ဆင်းရဲမှ
ပရိမုတ္တောတိ	လွတ်ပြီဟူ၍
ဝဒါမိ	ဟောတော်မူ၏။

('လွတ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဒုက္ခသ္မာ' ဆင်းရဲမှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

မုတ္တောသ္မိ မာရဗန္ဓနာ၊

မာရဗန္ဓနာ	မာရ်မင်း၏ အနှောင်အဖွဲ့မှ
မုတ္တော	လွတ်သည်
အသ္မိ	ဖြစ်၏။

('လွတ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'မာရဗန္ဓနာ' မာရ်နတ်မင်း၏အနှောင်အဖွဲ့မှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

န တေ မုစ္စန္တိ မစ္စုနာ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

တေ	ထိုသူတို့သည်
မစ္စုနာ	သေမင်းမှ
န မုစ္စန္တိ	မလွတ်ကုန်သေး
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('လွတ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'မစ္စုနာ' သေမင်းမှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) **မစ္စုနှာ** ကို

မစ္စု လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါ ဒါနေ ပဥ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဥ္စမီဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

မစ္စု + သ္မာ

"သ္မာ နာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'နာ' ပြု၊

မစ္စုနှာ

ကားပြီး၏။

<u>**ဟေတွတ္တေ**</u>

ဟေတွတ္တေ	ဟိတ်အနက်၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ကသ္မာ ဟေတုနာ၊ (ပဥ္စမီ)

ကသ္မာ ဟေတုနာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့်

('ဟိတ်' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကသ္မာ' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

ကေန ဟေတုနာ၊ (တတိယာ)

ကေန ဟေတုနာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့်

('ဟိတ်' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကေန' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

ကိဿ ဟေတုနာ၊ (ဆဋ္ဌီဝိဘတ်)

ကိဿ ဟေတုနာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့်

('ဟိတ်' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကိဿ' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

ကသ္မာ နု တုမှံ ဒဟရာ န မီယရေ၊

ကသ္မာ	အဘယ့်ကြောင့်
တုမှံ	သင်တို့၏
ကုလေ	ဓမ္မပါလအမျိုး၌ (အမျိုး၌)
ဒဟရာ	တစ်ရာ့နှစ်ဆယ် မပြည့်သေးသော (သူငယ်တို့သည်)
န မီယရေ	မသေကုန်သတည်း။

('ဟိတ်' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကသ္မာ' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။) (ပဥ္စမီဝိဘတ်သက်)

('ကြောင့်' လို့ပေးရင်လည်း 'အပါဒါန်'အမည်မှည့်နိုင်သည်၊)

ကသ္မာ ဣဓေဝ မရဏံ ဘဝိဿတိ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

ကသ္မာ	အဘယ်ကြောင့်
ဣဓေဝ	ဤအရပ်၌ သာလျှင်
မရဏံ	သေခြင်းသည်
ဘဝိဿတိ	ဖြစ်လတ္တံ့နည်း၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('ဟိတ်' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကသ္မာ' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>ဝိဝိတ္တာဝဓေ</u>

ဝိဝိတ္တာဝဓေ	'ကင်းဆိတ်ခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဝိဝိတ္တော ပါပကာ ဓမ္မာ၊

ပါပကာ	ယုတ်မာသော

ဓမ္မာ	တရားမှ
ဝိဝိတ္တော	ကင်းဆိတ်၏။

('ကင်းဆိတ်ခြင်း' အနက်ရှိသောသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဓမ္မာ' တရားမှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

ကာမေဟိ	ကာမဂုဏ်တို့မှ
ဝိဝိစ္စေဝ	ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်
အကုသလေဟိ	အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော
ဓမ္မေဟိ	တရားတို့မှ
ဝိဝိစ္စ	ကင်းဆိတ်၍
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('ကင်းဆိတ်ခြင်း'အနက်ရှိသောသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကာမေဟိ' ကာမဂုဏ်တို့မှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။

('ကင်းဆိတ်ခြင်း' အနက်ရှိသောသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဓမ္မေဟိ' တရားတို့မှသည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

ရုပ်တွက်။ ။

(၁) ကာမေဟိ ကို (ကာမေသု)

ကာမ လိင်တည်၊

'တို့မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဗဟုဝုစ် 'ဟိ' ဝိဘတ်သက်၊

ကာမ + ဟိ

"သုဟိသွ ကာရေ့ဧ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'ဟိ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'မ' သဒ္ဒါ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'ဧ' ပြု၊

ကာမေဟိ

ကားပြီး၏။

(၂) **ဓမ္မေဟိ ကို** (ဓမ္မေသု)

ဓမ္မ လိင်တည်၊

'တို့မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဗဟုဝုစ် 'ဟိ' ဝိဘတ်သက်၊

ဓမ္မ + ဟိ

"သုဟိသွ ကာရောဧ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'ဟိ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'မ္မ' သဒ္ဒါ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'ဧ' ပြု၊

ဓမ္မေဟိ

ကားပြီး၏။

(၃) **အကုသလေဟိ ကို**

အကုသလ လိင်တည်၊

'တို့မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဗဟုဝုစ် 'ဟိ' ဝိဘတ်သက်၊

အကုသလ + ဟိ

"သုဟိသွ ကာရောဧ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'ဟိ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'လ' သဒ္ဒါ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'ဧ' ပြု၊

အကုသလေဟိ

ကားပြီး၏။

<u>**ပမာဏေ**</u>

ပမာဏေ	နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအနက်၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဒီဃသော နဝဝိဒတ္တိယော သုဂတဝိဒတ္တိယာ ပမာဏိကာ ကာရေတဗ္ဗာ၊

ဒီဃသော	အလျားမှ (ဝါ) အလျားအားဖြင့်
သုဂတဝိဒတ္တိယာ	မြတ်စွာဘုရား အထွာတော်ဖြင့်
နဝဝိဒတ္တိယော	ကိုးထွာရှိကုန်သော
ပမာဏိကာ	ပမာဏနှင့် ယှဉ်သည်တို့ကို
ကာရေတဗ္ဗာ	ပြုစေအပ်ကုန်၏။

(**'နှိုင်းယှဉ်ခြင်း' အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဒီဃတော'** အလျားမှ **သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။**)

ရုပ်တွက်။ ။

(၁) **ဒီဃသော** ကို

ဒီဃ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဒီဃ + သ္မာ

" သ္မာ နာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'နာ' ပြု၊

ဒီဃ + သ္မာ (နာ)

" သော ဝါ "ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'သော' ပြု၊

ဒီဃ သော

ကားပြီး၏။

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ အဍ္ဍတေယျသဟတ္ထာ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ	မဇ္ဈိမယောက်ျား၏
အဍ္ဍတေယျသဟတ္ထာ	တဆယ့်သုံးထောင့်ထွာ ရှိကုန်သော
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ပုဗ္ဗယောဂေ</u>

ပုဗ္ဗယောဂေ	'ပုဗ္ဗ' သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ ဝစ္စေဝမာဒိ ၊

သမ္ဗောဓာ	ဘုရားဖြစ်သည်မှ
ပုဗ္ဗေဝ	ရှေးဦးကပင်လျှင်
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ဗန္ဓနတ္ထေ</u>

ဗန္ဓနတ္ထေ	နှောင်ဖွဲ့ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

သတသ္မာ ဗန္ဓော နရော ၊

သတသ္မာ	တရာသော မြီကြွေးကြောင့်
နရော	လူကို
ဗန္ဓော	နှောင်ဖွဲ့အပ်၏။

တတိယာစ ။	တတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏။

သတေန ဗန္ဓော နရော ရညာ ဣဏတ္ထေန ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

သတေန	တရာသော
ဣဏတ္ထေန	မြီကြွေးဟူသောအကြောင်းကြောင့်

ရညာ	မင်းသည်
နရော	လူကို
ဗန္ဓော	နှောင်ဖွဲ့အပ်၏၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(တတိယာစ ကိုထောက်၍ တတိယာဝိဘတ်နှင့်လည်း နေနိုင်ပါသည်။)

ဂုဏာဝစနေ

ဂုဏာဝစနေ	ကျေးဇူးကို ဆိုခြင်းအနက်၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ပုညာဃ သုဂတိံ ယန္တိ၊

ပုညာဃ	ကောင်းမှုကြောင့်
သုဂတိံ	သုဂတိဘဝသို့
ယန္တိ	ရောက်ရကုန်၏။

(၁) **ပုညာဃ** ကို

ပုည လိင်တည်၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား "ဒူရန္တိကဒ္ဓ…"ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပုည + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ' အမည်မှည့်၊

ပုည + သ္မာ
↘
(ဃ)

"ဃတော နာဒီနံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ပုညာယ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။ ။ (ဣတ္ထိလိင်)

(၁) ပုညာယ ကို

ပုည လိင်တည်၊

"ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ပစ္စည်းသက်၊

ပုညာ

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား ""ဒူရန္တိကဒ္ဓ…"" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပုည + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ' အမည်မှည့်၊

ပုည + သ္မာ
↘
(ဃ)

"ဃတော နာဒီနံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ပုညာယ

ကားပြီး၏။

စာဂါယ ဝိပုလံ ဓနံ ၊

စာဂါယ	စွန့်ကြဲခြင်းကြောင့်
ဓနံ	ဥစ္စာသည်
ဝိပုလံ	ပြန့်ပြောများပြား၏။

(၂) စာဂါယ ကို

စာဂ ါ လိင်တည်၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား "ဒူရန္တိကဒ္ဓ..."ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

စာဂါ + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ'အမည်မှည့် ၊

စာဂါ + သ္မာ
↘
(ဃ)

"ဃတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ'ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

စာဂါယ

ကားပြီး၏။

(ဣတ္ထိပစ္စည်းသက်ပြီးသားအနေနှင့် တည်ထားသည်)

တစ်နည်း။ ။ (ဣတ္ထိလိင်)

(၂) **စာဂါယ** ကို

စာဂါ လိင်တည် ၊

"ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ'ပစ္စည်းသက်၊

စာဂါ

'ကြောင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား ""ဒူရန္တိကဒ္ဓ..."" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

စာဂါ + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ'အမည်မှည့် ၊

စာဂါ + သ္မာ
↘
(ဃ)

"ဃတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ'ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

စာဂါယ

ကားပြီး၏။

ပညာယ ဝိမုတ္တိမနော ၊

ပညာယ — ပညာကြောင့်

ဝိမုတ္တိမနော — ကိလေသာမှ လွတ်သောစိတ်ရှိ၏။

(၃) ပညာယ ကို

ပည လိင်တည်၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် အပါဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား "ဒူရန္တိကဒ္ဓ..."ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ပည + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ' အမည်မှည့် ၊

ပည + သ္မာ
↘
(ဃ)

"ဃတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ပညာယ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။ ။ (ဣတ္ထိလိင်)

(၁) ပညာယ ကို

ပည လိင်တည် ၊

"ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ပစ္စည်းသက်၊ခွင်း၊ချေ၊ကပ် ..တဒ္ဓိတနာမ်ငဲ့

ပညာ

'ကြောင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား ""ဒူရန္တိကဒ္ဓ..."" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ဟူသောသုတ်ဖြင့် အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ပည + သ္မာ

"အာ ဃော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ဃ' အမည်မှည့် ၊

ပည + သ္မာ
↘
(ဃ)

" ဃတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဃ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ပညာယ

ကားပြီး၏။

ဣဿရိယာယ ဇနံ ရက္ခတိ ရာဇာ ဣစ္စေဝမာဒိ၊

ဣဿရိယာယ	အစိုးရခြင်းကြောင့်
ရာဇာ	မင်းသည်
ဇနံ	လူကို
ရက္ခတိ	စောင့်ရှောက်၏
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ပဥ္စေ တ္ဝာလောပေ ကမ္မာဓိကရဏေသု၊</u>

ပဥ္စေ	မေးခြင်းအနက်၌
တ္ဝာလောပေ	တွာပစ္စယန္တကျေသော
ကမ္မာဓိကရဏေသု	ကံ ၊ အာဓာရ အရာတို့၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အဘိဓမ္မာ ပုစ္ဆန္တိ ၊		**အဘိဓမ္မံ သုတွာ ၊**	
အဘိဓမ္မာ	အဘိဓမ္မာမှ	အဘိဓမ္မံ	အဘိဓမ္မာကို
ပုစ္ဆန္တိ	မေးကုန်၏။	သုတွာ	ကြားနာပြီး၍။

အဘိဓမ္မေ ဌတွာ ဝါ ၊

အဘိဓမ္မေ	အဘိဓမ္မာ၌	
ဌတွာ	တည်ပြီး၍	(အာဓာရအရာမှာ ဖြစ်သည့်ပုံစံ)

ဝါ	ကား
ပုစ္ဆတ္တိ	ပေးကုန်၏။

အာစရအရာမှာ ဖြစ်သည့်ပုံစံကို တွာလောပဖြစ်ပုံရှင်းပြပါ။

အဘိဓမ္မာ ပုစ္ဆနတ္တိ ၌ အဘိဓမ္မေ၌တ္တာ ဟု **'အဘိဓမ္မာ ပုစ္ဆတ္တိ' တွာပစ္စယန္တအနက်ဖြစ်သင့်လျှက်တွာပစ္စယန္တ သုတ် မပါရှိခြင်းကို တွာလောပ ဟုခေါ်ပါသည်။**

ဝိနယာ ပုစ္ဆတ္တိ ၊ **ဝိနယံ သုတွာ ၊**

ဝိနယာ	ဝိနည်းမှ	ဝိနယံ	ဝိနည်းကို
ပုစ္ဆတ္တိ	ပေးကုန်၏။	သုတွာ	ကြားနာပြီး၍။

ဝိနယေ ၌တွာ ဝါ ၊

ဝါ	တစ်နည်းကား
ဝိနယေ	ဝိနည်း၌
၌တွာ	တည်ပြီး၍
ပုစ္ဆတ္တိ	ပေးကုန်၏။

ဝိနယာ ပုစ္ဆတ္တိ ၌ ဝိနယေ၌တွာ ဟု **'ဝိနယာ ပုစ္ဆတ္တိ' တွာပစ္စယန္တအနက်ဖြစ်သင့်လျှက်တွာပစ္စယန္တသုတ်မပါရှိခြင်းကို တွာလောပ ဟုခေါ်ပါသည်။**

ဒုတိယာ စ တတိယာ စ ၊

ဒုတိယာ ဝိဘတ်လည်းသက်၏၊ တတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏။

အဘိဓမ္မံ ၊ အဘိဓမ္မေန ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား၊
အဘိဓမ္မံ	အဘိဓမ္မာမှ
အဘိဓမ္မေန	အဘိဓမ္မာမှ

ဝိနယံ ၊ ဝိနယေန ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား၊
ဝိနယံ	ဝိနည်းမှ
ဝိနယေန	ဝိနည်းမှ

ဇဝံ သုတ္တာ ၊ ဂေယျာ ၊ ဂါထာယ ၊ ဝေယျာကရဏာ ၊ ဥဒါနာ ၊ ဣတိဝုတ္တကာ ၊ ဇာတကာ ၊ အဗ္ဘုတဓမ္မာ ၊ ဝေဒလ္လာ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

ဇဝံ	ဤအတူ
သုတ္တာ	သုတ်မှ
ဂေယျာ	ဂေယျမှ
ဂါထာယ	ဂါထာမှ
ဝေယျာကရဏာ	ဝေယျာကရဏာမှ
ဥဒါနာ	ဥဒါန်းမှ
ဣတိဝုတ္တကာ	ဣတိဝုတ်မှ
ဇာတကာ	ဇာတ်မှ
အဗ္ဘုတဓမ္မာ	အဗ္ဘုတဓမ္မမှ
ဝေဒလ္လာ	ဝေဒလ္လမှ
ပုစ္ဆိတ္တိ	ပေးကုန်၏
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

ကထနေ တ္ဟာလောပေ ကမ္မာဓိကရဏေသု၊

ကထနေ	ဖြစ်ခြင်းအနက်၌
တ္ဟာလောပေ	တ္ဟာပစ္စယန္တကျေသော
ကမ္မာဓိကရဏေသု	ကံ ၊ အာစာရအရာတို့၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အဘိဓမ္မာ ကထယန္တိ ၊		**အဘိဓမ္မာ သုတွာ ၊**	
အဘိဓမ္မာ	အဘိဓမ္မာမှ	အဘိဓမ္မာ	အဘိဓမ္မာကို
ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။	သုတွာ	ကြားနာပြီး၍။

အဘိဓမ္မေ ဌတွာ ဝါ ၊

အဘိဓမ္မေ	အဘိဓမ္မာ၌
ဌတွာ	တည်ပြီး၍
ဝါ	ကား
ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။

အဘိဓမ္မာ ကထယန္တိ ၌ အဘိဓမ္မေဌတွာ ဟု **'အဘိဓမ္မာ ကထယန္တိ' ဟုတွာပစ္စယန္တအနက်ဖြစ်သင့်လျှက်တွာပစ္စယန္တ ပုဒ်မပါရှိခြင်းကို တွာလောပ ဟုခေါ်ပါသည်။**

ဝိနယာ ကထယန္တိ ၊		**ဝိနယံ သုတွာ ၊**	
ဝိနယာ	ဝိနည်းမှ	ဝိနယံ	ဝိနည်းကို
ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။	သုတွာ	ကြားနာပြီး၍။

ဝိနယေ ဌတွာ ဝါ ၊

ဝိနယေ	ဝိနည်း၌
ဌတွာ	တည်ပြီး၍
ဝါ	ကား
ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။

(ဖြေခြင်းအနက် ၊ ကံအရာ ၊ အာစာရအရာတို့ တွာပစ္စယန္တ မပါခြင်းကြောင့် အပါဒါန်အမည်မှည့်)

ဝိနယာ ကထယန္တိ ၌ ဝိနယာ ဌတွာ ဟု **'ဝိနယာ ကထယန္တိ' တွာပစ္စယန္တအနက်ဖြစ်သင့်လျှက်တွာပစ္စယန္တ သုတ် မပါရှိခြင်းကို တွာလောပ ဟုခေါ်ပါသည်။**

ဒုတိယာ စ တတိယာ စ ၊

ဒုတိယာ ဝိဘတ်လည်းသက်၏၊ တတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏။

အဘိဓမ္မံ ၊ အဘိဓမ္မေန ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား၊
အဘိဓမ္မံ	အဘိဓမ္မာမှ
အဘိဓမ္မေန	အဘိဓမ္မာမှ

ဝိနယံ ၊ ဝိနယေန ဝါ ၊

ဝါ	တနည်းကား၊
ဝိနယံ	ဝိနည်းမှ
ဝိနယေန	ဝိနည်းမှ
ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။

ဇဝံ သုတ္တာ ၊ ဂေယျာ ၊ ဂါထာယ ၊ ဝေယျာကရဏာ ၊ ဥဒါနာ ၊ ဣတိဝုတ္တကာ ၊ ဇာတကာ ၊ အဗ္ဘုတဓမ္မာ ၊ ဝေဒလ္လာ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

ဇဝံ	ဤအတူ
သုတ္တာ	သုတ်မှ
ဂေယျာ	ဂေယျမှ
ဂါထာယ	ဂါထာမှ
ဝေယျာကရဏာ	ဝေယျာကရဏမှ
ဥဒါနာ	ဥဒါန်းမှ
ဣတိဝုတ္တကာ	ဣတိဝုတ်မှ
ဇာတကာ	ဇာတ်မှ
အဗ္ဘုတဓမ္မာ	အဗ္ဘုတဓမ္မမှ
ဝေဒလ္လာ	ဝေဒလ္လမှ

ကထယန္တိ	ဖြေဆိုကုန်၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

ထောကေ။

ထောကေ	အနည်းငယ်ဟူသော အနက်၌
အပါဒါနံ	အပါဒါန်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ထောကာ မုစ္စန္တိ။

ထောကာ	အနည်းငယ်ဖြင့်
မုစ္စန္တိ	အကျဉ်းမှလွတ်ကုန်၏။

(အနည်းငယ်သော အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ထောကာ' သည်အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၁) ထောကာ ကို

ထောက လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို လျှဉ်းလုလတ်သော် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ… "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၌အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ထောက + သ္မာ

" သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ထောကာ

ကားပြီး၏။

အပ္ပမတ္တကာ မုစ္စန္တိ။

အပ္ပမတ္တကာ	အနည်းငယ်ဖြင့်

မုစ္စန္တိ အကျဉ်းမှလွတ်ကုန်၏။

(အနည်းငယ်သော အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'အပ္ပမတ္တကာ' သည်အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၂) အပ္ပမတ္တကာ ကို

အပ္ပမတ္တက လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို လျဉ်းလုလတ်သော် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၌အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

အပ္ပမတ္တက + သ္မာ

" သ္မာ သ္မိံနံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

အပ္ပမတ္တကာ

ကားပြီး၏။

ကိစ္ဆာ မုစ္စန္တိ။

ကိစ္ဆာ ငြိုငြင်ပင်ပန်းခြင်းဖြင့်

မုစ္စန္တိ အကျဉ်းမှလွတ်ကုန်၏။

(အနည်းငယ်သော အနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ကိစ္ဆာ' သည်အပါဒါန် မည်ပါသည်။)

(၃) ကိစ္ဆာ ကို

ကိစ္ဆ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို လျဉ်းလုလတ်သော် **"ဒူရန္တိကဒ္ဓ... "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၌အပါဒါန် အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

အပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ကိစ္စ + သမ္ဘာ

“သမ္ဘာ သိမ်ံ နံ ဝါ ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘သမ္ဘာ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာ’ ပြု၊

ကိစ္စာ

ကားပြီး၏။

တတိယာ စ ။ တတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏။

ထောကေန ..အပ္ပမတ္တကေန အနည်းငယ်ဖြင့်

ကိစ္ဆေန ငြိုငြင်ပင်ပန်းခြင်းဖြင့်

မုစ္စတိ အကျဉ်းမှလွတ်ကုန်၏။

ဣစ္စေဝမာဒိ ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

အကတ္တရိ စ ၊

အကတ္တရိ စ ကာရကဟိတ်မဟုတ်သော ၊ ဉာပကဟိတ်အနက်၌လည်း

အပါဒါနံ အပါဒါန်သည်

ဟောတိ ဖြစ်၏။

<u>ဟိတ်(၃)ပါးရှိသည်။</u>

(၁) ကာရကဟိတ် ဖြစ်စေတတ်သည့်ဟိတ်

(၂) သမ္ပာပကဟိတ် ရောက်စေတတ်သည့်ဟိတ်

(၃) ဉာပကဟိတ် သိစေတတ်သောဟိတ်

ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ ဝိပုလတ္တာ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ကမ္မဿ ကံ၏

ကတတ္တာ ပြုအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်

ဥပစိတတ္တာ ဆည်းပူးအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်

ဥဿန္နတ္တာ	များသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
ဝိပုလတ္တာ	ပြန့်ပြောသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
စက္ခုဝိညာဏံ	စက္ခုဝိညာဏ်သည်
ဥပ္ပန္နံ	ခဏတ္တယသို့ရောက်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

(သိစေတတ်သော ဉာပကဟိတ် အရာဖြစ်သောကြောင့် အပါဒါန်မည်ပါသည်။)

စဂ္ဂဟဏေန သေသေသုပိ ယေ မယာ နောပဒိဋ္ဌာ အပါဒါနပယောဂိကာ ၊ တေ ပယောဂဝိစက္ခဏေဟိ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗာ ။

စဂ္ဂဟဏေန	**စသဒ္ဒါဖြင့်**
သေသေသုပိ	ကြွင်းကျန်သောအနက်၊အယုဉ်တို့၌လည်း
အပါဒါနပယောဂိကာ	အပါဒါန်ပုံစံဖြစ်ထိုက်ကုန်သော
ယေ သဒ္ဒါ	အကြင်သဒ္ဒါတို့ကို
မယာ	ငါသည်
နောပဒိဋ္ဌာ	မဖော်ပြခဲ့ကုန်သေး၊
တေ သဒ္ဒါ	ထိုသဒ္ဒါတို့ကို
ပယောဂဝိစက္ခဏေဟိ	ပုံစံအရာ၌ လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည်
ယထာယောဂံ	ယှဉ်သင့်သည့် အားလျော်စွာ
ယောဇေတဗ္ဗာ	ယှဉ်အပ်ကုန်၏။

(စသဒ္ဒါဖြင့် အပါဒါန်ဖြစ်ထိုက်ကုန်သည့်ပုဒ်တို့ကို မပြရကုန်သေး။ထိုမပြရကုန်သည့်ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်သင့်သည့် အားလျော်စွာ ပုံစံအရာ၌ လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည် ယှဉ်အပ်ကုန်၏။)

(၁၁.၇.၂၀၁၉) ကြာသာပတေး

၂၇၆။ ယဿ ဓာတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ ။

ယဿ	အကြင်ကာရကအားလည်း

ဒါတုကာမော	ပေးလို၏။
ယဿ	အကြင်ကာရကအားလည်း
ရောစတေ	တင့်တယ်မြိန်ယှက်သက်ဝင်၏။
ယဿ	အကြင်ကာရကအားလည်း
ဓာရယတေ	ဆောင်၏။
ဝါ	ထိုပေးရာ
တံ	တင့်တယ်ရာ ဆောင်ရာကာရကသည်
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒာန်မည်၏။

(ကောင်းစွာ ပေးရာ ၊ တင့်တယ်ရာ ၊ ဆောင်ရာ ကာရကသည် သမ္ပဒာန် မည်ပါသည်။)

သမဏဿ စီဝရံ ဒဒါတိ ။

သမဏဿ	ရဟန်းအား
စီဝရံ	သင်္ကန်းကို
ဒဒါတိ	ပေးလှူ၏။

(ပေးလှူ၏ 'ဒဒါတိ' နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သာမဏဿ' ရဟန်းအား သည် အပဒါန်မည်ပါသည်။)

သမဏဿ ရောစတေ သစ္စံ ။

သမဏဿ	ရဟန်းအား
သစ္စံ	မှန်သောစကားသည်
ရောစတေ	တင့်တယ်မြိန်ယှက်သက်ဝင်၏။

(တင့်တယ်မြိန်ယှက် သက်ဝင်၏ 'ရောစတေ' နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သာမဏဿ' ရဟန်းအား သည် အပဒါန် မည်ပါသည်။)

(၁) သမဏဿ ကို

သမဏ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ**

ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

သမဏ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

သမဏဿ

ကားပြီး၏။

ဒေဝဒတ္တဿ သုဝဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ဓာရယတေ ယညဒတ္တော ။

ယညဒတ္တော	ယညဒတ်သည်
ဒေဝဒတ္တဿ	ဒေဝဒတ်အား
သုဝဏ္ဏစ္ဆတ္တံ	ရွှေထီးကို
ဓာရယတေ	ဆောင်းမိုး၏။

(ကောင်းစွာပေးရာ 'ဓာရယတေ' နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဒေဝဒတ္တဿ' ဒေဝဒတ်အား သည် အပဒါန် မည် ပါသည်။)

(၂) **ဒေဝဒတ္တဿ ကို**

ဒေဝဒတ္တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဒေဝဒတ္တ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဒေဝဒတ္တဿ

ကားပြီး၏။

သမ္ပဒါနမိစ္ဆနေန ကိတ္တော ?

သမ္ပဒါနေမိစ္ဆနေန	သမ္ပဒာန်အမည်သို့မှည့်ရသဖြင့်
ကွိတ္တော	ဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ ။

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ"ဟူသောသုတ်၌ သမ္ပဒာန်ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

ဝါတိ ဝိကပ္ပနတ္ထံ၊

ဝိကပ္ပနတ္ထံ	ဝိဘတ်အနက်ရှိသော
ဝါတိ	ဝါဟူသောပုဒ်ကို
ကသ္မာ	ကြောင့်
ယုဇ္ဇတိ	ယှဉ်အပ်သနည်း။

(ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါကို အဘယ်ကြောင့်ယှဉ်အပ်သနည်း။)

ဓာတုနာမာနံ ပယောဂေ ဝါ ဥပသဂ္ဂပ္ပယောဂေ ဝါ နိပါတပ္ပယောဂေ ဝါ သတိ အတ္ထဝိကပ္ပနတ္ထံ ဝါတိ ပဒံ ပယုဇ္ဇတိ။

ဓာတုနာမာနံ	သမ္ပဓာန်ကိုင်ငဲ့ကုန်သော အာချာတ် ၊နာမ်တို့သည်
ပယောဂေ ဝါ	ယှဉ်ရာပုဒ်သည်လည်းကောင်း၊
ဥပသဂ္ဂပ္ပယောဂေ ဝါ	ဥပသာရ၏ယှဉ်ရာပုဒ်သည်လည်းကောင်း
နိပါတပ္ပယောဂေ ဝါ	နိပါဒ်၏ယှဉ်ရာပုဒ်သည်လည်းကောင်း
သတိ	ရှိလတ်သော်
အတ္ထဝိကပ္ပနတ္ထံ	အနက်ထူးကို ကြံခြင်းငှါ
ဝါတိ ပဒံ	ဝါဟူသော ပုဒ်ကို
ပယုဇ္ဇတိ	ယှဉ်အပ်၏။

(သမ္ပဒါန်ငဲ့ကုန်သော အာချာတ်နာမ်တို့၏ယှဉ်ရာပုဒ်၌၎င်း၊ ဥပသာရ၏ယှဉ်ရာပုဒ်၌၎င်း၊နိပါဒ်၏ယှဉ်ရာပုဒ်၌၎င်း၊ ရှိလတ်သော် အနက်ထူးကို ကြံခြင်းငှါ ဝါဟူသော ပုဒ်သည်ယှဉ်အပ်၏။)

ဒါတု ကမ	သမ္ပဒါန်
ရောစတေ	သမ္ပဒါန်
ဓာရယတေ	သမ္ပဒါန်

<u>**သမ္ပဒါန်(၃) မျိုး**</u>

(၁)	သဒ္ဒ	သမ္ပဒါန်	အနက်သည် သမ္ပဒါန်ဖြစ် ၊ သဒ္ဒါ သမ္ပဒါန်မဖြစ်။
(၂)	အတ္ထ	သမ္ပဒါန်	အနက်သည် သမ္ပဒါန်မဖြစ် ၊ သဒ္ဒါ သမ္ပဒါန်ဖြစ်။
(၃)	သဒ္ဒတ္ထ	သမ္ပဒါန်	အနက်သည် သမ္ပဒါန်ဖြစ် ၊ သဒ္ဒါ သမ္ပဒါန်ဖြစ်။

၂၇၇။ သိလာဃ ဟနု ဌာ, သပ ဓာရ , ပိဟ, ကုဓ , ဒုဟိေသောသူယ, ရာဓိက္ခ, ပစ္စာသုဏ, အနုပတိဂိဏ, ပုဗ္ဗကတ္တာရောစနတ္ထ, တဒတ္ထ , တုမတ္ထာ,လ,မတ္ထ , မညာ , နာဒရေပွါဏိနိ, ဂတျတ္ထကမ္မနိ, အာသီသတ္ထ သမ္မုတိ, ဘိယျ, သတ္တမျတ္ထေသု စ ။ *********

ဒုဟိေသောသူယ	ဒုဟ + ဣဿ + ဥသူယ
ရာဓိက္ခ	ရာဓ + ဣက္ခ
ပစ္စာသုဏ	ပတိ + အာသုဏ
အနုပတိဂိဏ	အနုပတိဂိဏ
ပုဗ္ဗကတ္တာရောစနတ္ထ	ပုဗ္ဗကတ္တု + အာရောစနတ္ထ
တုမတ္ထာလမတ္ထ	တုမတ္ထ + လမတ္ထ
မညာနာဒရေပွါဏိနိ	မညာ + အနဒရ + အပွါ ဏိနိ
ဂတျတ္တကမ္မနိ	ဂတျတ္တ + ကမ္မနိ

သိလာဃ	သိလာဃဓာတ်
ဟနု	ဟနုဓာတ်
ဌာ,	ဌာဓာတ်
သပ	သပဓာတ်
ဓာရ ,	ဓာရဓာတ်
ပိဟ,	ပိဟဓာတ်

ကုခ	ကုခဓာတ်
, ဒုဟိေသာသူယ,	ဒုဟဓာတ်၊ ကြသဓာတ်၊ ဥသူယဓာတ်
ရာခိက္ခ,	ရာခဓာတ်၊ ကြက္ခဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ
ပစ္စာသုဏ,	ပတိရှေ့ ၊အာရှေ့ရှိသော သုဓာတ်
အနုပတိဂိဏ,	အနုရှေ့ ၊ပတိရှေ့ရှိသော ဂေဓာတ်တို့၏
ပုဗ္ဗကတ္တု	ရှေ့ဝါကျရှိကတ္တား
အာ ရောစနတ္ထ,	ပြောဆိုခြင်းအနက်ရှိသောဓာတ်၏ ယှဉ်ရာ
တဒတ္ထ ,	ထိုထိုကြိယာ၏ အကျိုး
တုမတ္ထာ,လ,မတ္ထ	တုံပစ္စည်း၏ အနက် ၊ထိုက်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ
, မညာ , နာဒရပ္ပါဏိနိ,	မထီမဲ့မြင် ၊အောက်မေ့အပ် ၊မရိုသေအပ် ၊သတ္တဝါမဟုတ်သည်၌၄င်း၊
ဂတျတ္ထကမ္မနိ,	ဂတိအနက်ရှိသော ဓာတ်တို့၏၊ ကံ၌၄င်း၊
အာသီသတ္ထ	တောင်းတခြင်းအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ
သမ္မုတိ,	သမ္မုတိသဒ္ဒါ
ဘိယျ,	ဘိယျသဒ္ဒါတို့၏ ယှဉ်ရာ
သတ္တမျတ္ထေသု စ	သတ္တမီဝိဘတ်၏ အနက်တို့၌၄င်း
ယံ ကာရကံ	အကြင်ကာရကသည်
အတ္ထိ	ဖြစ်၏။
တံ ကာရကံ	ထိုကာရကသည်
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်သောသုတ်..နှစ်သုတ်) (သုတ်စဉ်...၂၇၇ ..ဝုတ္တိ ကျက်ရန်)

သိလာဃ	သိလာဃဓာတ်
ဟနု	ဟနုဓာတ်
ဌာ,	ဌာဓာတ်

သပ	သပဓာတ်
ဓာရ ,	ဓာရဓာတ်
ပိဟ,	ပိဟဓာတ်
ကုစ	ကုစဓာတ်
, (ဒုဟ)	ဒုဟဓာတ်၊
(ဣသ)	ဣသဓာတ်၊
ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ	ဆိုအပ်ကုန်သောဓာတ်တို့၏
ပယောဂေ	အယှဉ်၌၄င်း၊
ဥသူယတ္ထာနဥစ	ပြုစုခြင်းအနက်ရှိကုန်သောဓာတ်တို့၏
ပယောဂေ	အယှဉ်၌၄င်း၊
ရာဓိက္ခပ္ပယောဂေ	ရာဓဓာတ်၊ ဣက္ခဓာတ်တို့၏ ယှဉ်ရာ၌၄င်း၊
ပစ္စာသုဏအနုပတိဂိဏာနံ	ပတိရှေ့ ၊အာရှေ့ရှိသော သုဓာတ်
	အနုရှေ့ ၊ပတိရှေ့ရှိသော ဂဓာတ်တို့၏
ပုဗ္ဗကတ္တရိ	ရှေ့ဝါကျရှိကတ္တား၌၄င်း၊
အာ ရောစနတ္ထေ	ပြောဆိုခြင်းအနက်၌၄င်း၊
တဒတ္ထေ	ထိုထိုကြိယာ၏ အကျိုး၌၄င်း၊
တုမတ္ထေ	တုံပစ္စည်း၏ အနက် ၌၄င်း၊
အလမတ္ထေ	ထိုက်ခြင်း၊ပယ်ခြင်းအနက်ရှိသောအလံသဒ္ဒါ၏ အယှဉ်၌၄င်း၊
, မညတိပ္ပယောဂေ	မညတိသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော
အနာဒရေ	မရှိသေအပ်သော
အပ္ပါဏိနိ	သတ္တဝါမဟုတ်သည်၌၄င်း၊
ဂတျတ္ထာနံ	ဂတိအနက်ရှိကုန်သော
ဓာတူနံ	ဓာတ်တို့၏
ကမ္မနိ	ကံ၌၄င်း၊
အာသီသတ္ထေ	တောင်းတခြင်းအနက်ရှိသောသဒ္ဒါ၏ အယှဉ်၌၄င်း၊

သမ္မုတိ	သမ္မုတိသဒ္ဒါ
ဘိယျ	ဘိယျသဒ္ဒါ
သတ္တမျတ္ထေသု စ	သတ္တမီဝိဘတ်၏အနက်တို့၌၄င်း
တံ ကာရကံ	ထိုကာရကသည်
သမ္ပဒါနသညံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(သုတ်တစ်သုတ်တွင်..

သုတ်စဉ် ၊ ဝုတ္တိ ၊ ပြယုဂ် (၃) မျိုးပါ။)

<u>**သိလာဃပ္ပယောဂေ ၊**</u>

သိလာဃပ္ပယောဂေ	သိလာဃဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါ န်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

တာဝ ဗုဒ္ဓဿ သိလာဃတေ၊

တာဝ	ရှေးဦးစွာ
ဗုဒ္ဓဿ	ဘုရားအား(ဝါ) ဘုရားကို
သိလာဃတေ	ချီးမွမ်း၏။

('သိလာဃ ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဗုဒ္ဓဿ ' ဘုရားအား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၁) ဗုဒ္ဓဿ ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

'အား ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ…"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသေ ာသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဗုဒ္ဓဿ

ကားပြီး၏။

ဓမ္မဿ သိလာဃတေ၊

ဓမ္မဿ တရားအား(ဝါ) တရားကို

သိလာဃတေ ချီးမွမ်း၏။

('သိလာဃ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဓမ္မဿ' တရားအား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၂) **ဓမ္မဿ ကို**

ဓမ္မ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ…"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဓမ္မ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဓမ္မဿ

ကားပြီး၏။

သံဃဿ သိလာဃတေ၊

သံဃဿ သံဃာအား(ဝါ) သံဃာကို

သိလာဃတေ ချီးမွမ်း၏။

('သိလာဃ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'သံဃဿ' သံဃာအား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၃) **သံဃဿ ကို**

သံဃ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

သံဃ + သ

"သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

သံဃဿ

ကားပြီး၏။

သက်ဉပဇ္ဈာယဿ သိလာဃတေ ၊

သက်ဉပဇ္ဈာယဿ မိမိဉပဇ္ဈာယ်ဆရာအား(ဝါ) မိမိဉပဇ္ဈာယ်ဆရာကို

သိလာဃတေ ချီးမွမ်း၏။

('သိလာဃ' အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'သက်ဉပဇ္ဈာယဿ' မိမိဉပဇ္ဈာယ်ဆရာအား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၄) သက်ဉပဇ္ဈာယဿ **ကို**

သက်ဉပဇ္ဈာယ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

သက်ဉပဇ္ဈာယ + သ

"သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

သက်ဉပဇ္ဈာယဿ

ကားပြီး၏။

တဝ သိလာဃတေ ၊

တဝ	သင့်အား(ဝါ) သင့်ကို
သိလာဃတေ	ချီးမွမ်း၏။

('သိလာဃ'အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'တဝ'သင့်အား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၅) တဝ ကို

တုံမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တုံမှ + သ

" တဝ မမ သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ'ဝိဘတ်ကြောင့် 'တုမှ'သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တစ်ကွ 'တဝ'ပြု၊

တဝ

ကားပြီး၏။

မမ သိလာဃတေ ဣစ္ဆေဝမာဒိ ။

မမ	ငါ့အား (ဝါ) ငါ့ကို
သိလာဃတေ	ချီးမွမ်း၏။
ဣစ္ဆေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

('သိလာဃ'အနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'မမ'ငါ့အား သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

(၆) မမ ကို

အံမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ..."** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန် အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

အံမှ + သ

"တဝ မမ သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'အမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တစ်ကွ 'မမ' ပြု၊

မမ

ကားပြီး၏။

တေ ၊ တယာ ၊ တွံ ၊ တဝ ၊ တယိ၊ ဝေါ ⟶ တုံမှ လိင်တည်၊

မေ ၊ မယာ ၊ မယိ ၊ မမ ၊ မယံ ၊ အဟံ၊ ⟶ အံမှ လိင်တည်၊

(၁၂.၇.၂၀၁၉) သောကြာနေ့

<u>ဟနုပ္ပယောဂေ</u>

ဟနုပ္ပယောဂေ	ဟနုဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဟနုတေ တုယှမေဝ ၊

တုယှမေဝ	သင့်အားသာလျှင်(ဝါ) သင့်ကိုသာလျှင်
ဟနုတေ	ခွန်းတုံ့မပြန်လိမ်လည်ဉာဏ်နှင့်နေ၏။

('ဟနု' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'တုယှံ' သည် 'အပါဒါန်' ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) တုယှမေဝ ကို

တုယှံဧဝ ဟုပုဒ်ဖြတ်၊

"မဒါ သရေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်နောက် 'ဧ' သရကြောင့် နောက် 'ယှံ' အထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို 'မ' ပြု၊

တုယှမေဝ ကားပြီး၏။

(၂) တုယံ ကို

တုမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တုမှ + သ

"တုံယုံ မယှဥ္စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တုံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တစ်ကွ 'တုံယုံ' ပြု၊

တုယံ

ကားပြီး၏။

ဟနုတေ မယှမေဝ ၊

မယှမေဝ	ငါ့အားသာလျှင်(ဝါ) သင့်ကိုသာလျှင်
ဟနုတေ	စကားမမြွက် လိမ်လျှက်နေ၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

(၃) မယှမေဝ ကို

မယှံဧဝ ဟုပုဒ်ဖြတ်၊

"မဒါ သရေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်နောက် 'ဧ' သရကြောင့် နောက် 'ယှံ' အထက်၌ရှိသော နိဂ္ဂဟိတ်ကို 'မ' ပြု၊

မယှမေဝ

ကားပြီး၏။

(၄) မယှံ ကို

အံမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

အံမှ + သ

"တုံယုံ မယုဠ္စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တစ်ကွ 'မယှံ' ပြု၊

မယှံ

ကားပြီး၏။

<u>ဌာပယောဂေ</u>

ဌာပယောဂေ	ဌာဓာတ်နှင့်အယှဉ်၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဥပတိဋ္ဌေယျ သကျပုတ္တာနံ ဝဍ္ဍကီ၊

ဝဍ္ဍကီ	လက်သမားသည်
သကျပုတ္တာနံ	သာကီဝင်မင်းသားတို့အား
ဥပတိဋ္ဌေယျ	လုပ်ကျွေးခစားအနီး၌ တည်ရာ၏။

('ဥပတိဋ္ဌေယျ' မှ 'ဌာ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သကျပုတ္တာနံ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဘိက္ခုဿ ဘုဥ္ဇန္တဿ ပါနီယေန ဝါ ဝိဓူပနေန ဝါ ဥပတိဋ္ဌေယျ ဘိက္ခုနီ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဘိက္ခုနီ	ဘိက္ခုနီမသည်
ဘုဥ္ဇန္တဿ	ဆွမ်းစားဆဲသော
ဘိက္ခုဿ	ရဟန်းအား
ပါနီယေန ဝါ	ရေဖြင့်သော်၎င်း၊
ဝိဓူပနေန ဝါ	ယပ်လေခတ်ခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊
ဥပတိဋ္ဌေယျ	လုပ်ကျွေးခစားအနီး၌ တည်ငြားအံ့၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

('ဥပတိဋ္ဌေယျ' မှ 'ဌာ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဘိက္ခုဿ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

<u>သပပ္ပယောဂေ</u>

သပပ္ပယောဂေ	'သပ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('သပ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

တုယှံ သပတေ ၊

တုံယှံ	သင့်အား
သပတေ	နှစ်သက်စေလိုကျိန်စာဆို၏။

('သပတေ' ဝယ် 'သပ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့်'တုံယှံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

မယှံ သပတေ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

မယှံ	ငါ့အား
သပတေ	နှစ်သက်စေလိုကျိန်စာဆို၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

('သပတေ' ဝယ် 'သပ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့်'မယှံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဓာရပ္ပယောဂေ

ဓာရပ္ပယောဂေ	'ဓာရ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('သပ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

သုဝဏ္ဏံ တေ ဓာရယတေ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဣဏာယိကော	မြီစားသည်

တေ	သင်မြီရှင်အား
သုဝဏ္ဏံ	ရွှေကို
ဓာရယတေ	ဆောင်နှင်းဆပ်သွား၏။
ဣစ္စေဝမာဒ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('ဓာရယတေ' မှ 'ဓာရ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'တေ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) တေ ကို

တုံမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တုံမှ + သ

" တေမေကဝစနေသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တုံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တစ်ကွ 'တေ' ပြု၊

တေ

ကားပြီး၏။

ပိဟပ္ပယောဂေ (အလိုရှိ ၊ ပီယ ၊ လိုလား၊ ချစ်ခင် ၊ကြင်နာ)

ပိဟပ္ပယောဂေ	'ပိဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဿ အညတိတ္ထိယာ ပိဟယန္တိ။

အညတိတ္ထိယာ	တပါးသောတိတ္ထိတို့သည်
ဗုဒ္ဓဿ	ဘုရားအား (ဝါ) ဘုရားကို
ပိဟယန္တိ	ချစ်မြတ်နိုးကုန်၏။(ဝါ) တောင့်တကုန်၏။

('ပိဟယန္တိ'မှ 'ပိဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဗုဒ္ဓသ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) ဗုဒ္ဓသ ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ'ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

ဗုဒ္ဓသ

ကားပြီး၏။

ဒေဝါ ဒဿနကာမာ တေ ၊

တေ အရှင်နေမိမင်းကြီးအား (ဝါ) အရှင်နေမိမင်းကြီးကို

ဒေဝါ နတ်တို့သည်

ဒဿနကာမာ ရှုမြင်လိုကြပါကုန်၏။

('ဒဿနကာမာ'မှ 'ပိဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'တေ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ယတော ဣစ္ဆာမိ ဘဒ္ဒန္တဿ၊

ယတော အကြင်အကြောင်းကြောင့်

ဘဒ္ဒန္တဿ အရှင်ကောင်းအား(ဝါ) အရှင်ကောင်းကို

ဣစ္ဆာမိ အလိုရှိ၏။

('ဣစ္ဆာမိ'မှ 'ပိဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဘဒ္ဒန္တဿ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၂) ဘဒ္ဒန္တဿ ကို

ဘဒ္ဒန္တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘဒ္ဒန္တ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ ၊

ဘဒ္ဒန္တဿ

ကားပြီး၏။

သမိဒ္ဓါနံ ပိဟယန္တိ ဒလိဒ္ဒါ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဒလိဒ္ဒါ သူဆင်းရဲတို့သည်

သမိဒ္ဓါနံ ကြွယ်ဝကုန်သောသူတို့အား

ပိဟယန္တိ ချစ်မြတ်နိုးကုန်၏။

ဣစ္စေဝမာဒိ ဤသို့အစရှိသည်။

('ပိဟယန္တိ' မှ 'ပိဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သမိဒ္ဓါနံ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၃) သမိဒ္ဓါနံ ကို

သမိဒ္ဓ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

သမိဒ္ဓ + နံ

"သုနံဟိသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'ဒ္ဓ' ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'အာ' ဒီဃပြု၊

သမိဒ္ဓါနံ

ကားပြီး၏။

ကုစ ဒုဟ ဣသ ဥသူယပ္ပယောဂေ ၊

ကုစ ဒုဟ ဣသ ဥသူယပ္ပယောဂေ	**ကုဓာတ် ၊ ဒုဟဓာတ် ၊ ဣသဓာတ် ၊ ဥသူယဓာတ်**တို့၏ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ကောဓယတိ ဒေဝဒတ္တဿ ၊

ဒေဝဒတ္တဿ	ဒေဝဒတ်အား(ဝါ) ဒေဝဒတ်ကို
ကောဓယတိ	အမျက်ထွက်၏။

('ကောဓယတိ'မှ 'ကုဓ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဒေဝဒတ္တဿ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) ဒေဝဒတ္တဿ ကို

ဒေဝဒတ္တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဒေဝဒတ္တ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ'ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

ဒေဝဒတ္တဿ ကားပြီး၏။

အမျက်ထွက်ခြင်းအနက်သည် ကုဓဓာတ်ဖြစ်ပါသည်။ (မကျေနပ် ၊မနှစ်သက် ၊ အလိုမကျ)

တသ္မာ ကုဇ္ဈ မဟာဝီရ ၊

မဟာဝီရ	ကြီးသောလုံ့လရှိသော ရှင်ရသေ့
တသ္မာ	ထိုကလာဗု မင်းအား
ကုဇ္ဈ	အမျက်ထွက်တော်မူပါ။

('ကုဇ္ဈ' ဝယ် 'ကုဓ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'တသ္မာ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၂) **တသ္မာ ကို**

တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တ+ သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ ၊

တသ္မာ ကားပြီး၏။

မာ ရုဋ္ဌံ ဝိနသ္မာ ဣဒံ ၊

ဣဒံ ရဋ္ဌံ	ဤတိုင်းပြည်ကို
မာ ဝိနသ္မာ	မဖျက်ဆီးပါလင့် ၊

ဒုဟယတိ ဒိသာနံ မေဃော ၊

မေဃော	မိုးသည်
ဒိသာနံ	အရပ်မျက်နှာ တို့အား
ဒုဟယတိ	ဖျက်ဆီး၏ ။

('ဒုဟယတိ' ဝယ် 'ဒုဟ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဒိသာနံ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

***** **ဖျက်ဆီးသည့်ဓာတ်သည် 'ဒုဟ' ဓာတ် ၊**

(၃)　ဒိသာနံ　　　ကို

ဒိသ　လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဒိသ + နံ

"သုနံဟိသု စ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'၏မှီရာ 'အ'သရကို 'အာ'ဒီဃပြု၊

ဒိသာနံ

ကားပြီး၏။

တိတ္ထိယာ သမဏာနံ ဣဿယန္တိ ဂုဏဂိဒ္ဓေန ၊

တိတ္ထိယာ	တိတ္ထိတို့သည်
ဂုဏဂိဒ္ဓေန	ဂုဏ်တို့ရလိုမက်မောသောကြောင့်
သမဏာနံ	ရဟန်းတို့အား(ဝါ) ရဟန်းတို့ကို
ဣဿယန္တိ	ငြူစူကုန်၏။

('ဣဿယန္တိ'ဝယ် 'ဣဿ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သမဏာနံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

*******　　ငြူစူသည့်ဓာတ်သည် 'ဣဿ'ဓာတ် ၊**

(၄)　သမဏာနံ　　　ကို

သမဏ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

သမဏ + နံ

"သုနံဟိသု စ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'ဏ'၏မှီရာ 'အ'သရကို 'အာ'ဒီဃပြု၊

သမဏာနံ

ကားပြီး၏။

တိတ္ထိယာ သမဏာနံ ဣဿယန္တိ လာဘဂိဒ္ဓေန၊

တိတ္ထိယာ	တိတ္ထိတို့သည်
လာဘဂိဒ္ဓေန	လာဘ်ကိုရလိုမက်မောသောကြောင့်
သမဏာနံ	ရဟန်းတို့အား(ဝါ) ရဟန်းတို့ကို
ဣဿယန္တိ	ငြူစူကုန်၏။

('ဣဿယန္တိ'ဝယ် 'ဣဿ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သမဏာနံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဒုဇ္ဇနာ ဂုဏဝန္တာနံ ဥသူယန္တိ ဂုဏဂိဒ္ဓေန၊

ဒုဇ္ဇနာ	သူယုတ်တို့သည်
ဂုဏဂိဒ္ဓေန	ဂုဏ်ကို ရလိုမက်မောသောကြောင့်
ဂုဏဝန္တာနံ	ဂုဏ်ရှိသောသူတို့အား
ဥသူယန္တိ	ငြူစူစောင်းမြောင်းကြကုန်၏။

('ဥသူယန္တိ'ဝယ် 'ဥသူယ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဂုဏဝန္တာနံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၅) ဂုဏဝန္တာနံ ကို

ဂုဏဝန္တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂုဏဝန္တ + နံ

"သုနံဟိသု စ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'န္တ'၏မှီရာ 'အ'သရကို 'အာ'ဒီဃပြု၊

ဂုဏဝန္တာနံ

ကားပြီး၏။

ကာ ဥသူယာ ဝိဇာနတံ ဣစ္စေဝမာဒိ ၊

ဝိဇာနတံ	ပညာရှိတို့အား
ဥသူယာ	ငြူစူစောင်းမြောင်းခြင်းသည်
ကာ	အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

('ဥသူယာ'ဝယ် 'ဥသူယ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'ဝိဇာနတံ'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ရာဓ ဣက္ခ ဣစ္စေတေသံ ဓာတူနံ ပယောဂေ

ရာဓ ဣက္ခ ဣစ္စေတေသံ	ရာဓဓာတ် ၊ ဣက္ခဓာတ်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော
ဓာတူနံ	ဓာတ်တို့၏
ပယောဂေ	ယှဉ်ရာ၌

ယဿ အကထိတဿ ပုစ္ဆနံ ကမ္မဝိက္ချာပနတ္ထဥ္စ ၊

အကထိတဿ	စကားမပြော တုံဏှိဘောနေသော
ယဿ	အကြင်မင်းသားစသော ကာရကအား
ကမ္မဝိက္ချာပနတ္ထဥ္စ	အမှုအရပ်ရပ်ကို ဖွင့်လှပ်ပြန် မိန့်စေလို၍
ပုစ္ဆနံ	လျှောက်ဆို တင်မေးခြင်းသည်လည်း
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(**ရာဓဓာတ်၊ ဣက္ခဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ** စကားမပြောဘဲနေသော မင်းစသောကာရကအား စကားပြန်ပြောစေလိုသောကြောင့် လျှောက်ထားသောအရာသည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

တံ ကာရကံ သမ္ပဒါနသညံ ဟောတိ ၊ ဒုတိယာ စ ॥

တံ ကာရကံ	ထိုကာရကသည်
သမ္ပဒါနသညံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ ၊	ဖြစ်၏။
ဒုတိယာ စ	ဒုတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏။

အာရာဓေဟံ ရညော ၊

အဟံ	ကျွန်တော်မျိုးသည်
ရညော	မမြွက်သံခြေဆိတ်ဆိတ်နေသော အရှင်မင်းမြတ်အား
ကိံအာရာဓေ	နှစ်သက်အားရခြင်းဖြစ်ပါ၏။

အာရာဓေဟံ ရာဇာနံ ၊

အဟံ	ကျွန်တော်မျိုးသည်
ရာဇာနံ	အရှင်မင်းမြတ်ကို
ကိံအာရာဓေ	နှစ်သက်အားရခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

(‘အာရာဓေ’ ဝယ် ‘ရာဓ’ ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့်စကားမပြောဘဲနေသောမင်းအား စကားပြန် ပြောစေ လို သောကြောင့် ‘ရညော’ သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။) **(စကားပြန်ရစေချင်သောနေရာမှာ ‘ရာဓ’ ဓာတ်ကိုသုံး)**

ကျာဟံ အယျာနံ အပရဇ္ဈာမိ ၊

အဟံ	ကျွန်တော်မျိုးသည်
အယျာနံ	အရှင်တို့အား
ကိံ အပရဇ္ဈာမိ	အဘယ်ပြစ်မှားဝံ့ပါအံ့သနည်း။

ကျာဟံ အယျေ အပရဇ္ဈာမိ ၊

အဟံ	ကျွန်တော်မျိုးသည်
အယျေ	အရှင်တို့ကို
ကိံ အပရဇ္ဈာမိ	အဘယ်ပြစ်မှားဝံ့ပါအံ့သနည်း။

(‘အပရဇ္ဈာမိ’ ဝယ် ‘ရာဓ’ ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ‘အယျာနံ / အယျေ’ သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(ချစ်ကြောက် ၊ ရိုသေ ။ လေးစား၊ကြောက်ရွံ့ = ရာဓဓာတ်)

စက္ခုံ ဇနဿ ဒဿနာယ တံ ဝိယမညေ ၊

တံ	ထိုယောကျ်ားကို
ဇနဿ	လူအပေါင်းအား(ဝါ) လူအပေါင်းကို
ဒဿနာယ	ရှုကြည့်ခြင်းငှါ
စက္ခုံဝိယ	မျက်စိကဲ့သို့

ဝိယမသေ့ အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။

('ဒသဿနာယ' ဝယ် ကြည့်ရှုခြင်း 'ဣက္ခ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဇနဿ' သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၆) **ဇနဿ ကို**

ဇန လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဇန + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ ၊

ဇနဿ

ကားပြီး၏။

အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခေါ ဥပတိဿော ၊

ဥပတိဿော ဥပတိဿသည်

အာယသ္မတော သက်တော်ရှည်သော

ဥပါလိတ္ထေရဿ ဥပါလိမထေရ်အား

ဥပသမ္ပဒါပေက္ခေါ ပဉ္စင်းခံခြင်းငှါ ရှုငဲ့၏။

('ဥပသမ္ပဒါပေက္ခေါ' ဝယ် ရှုငဲ့ခြင်း 'ဣက္ခ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဥပါလိတ္ထေရဿ' သည် အပါဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၇) ဥပါလိတ္ထေရဿ **ကို**

ဥပါလိတ္ထေရ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဥပါလိတ္ထေရ + သ

" သာဂမော သေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဥပါလိတ္ထေရဿ

ကားပြီး၏။

အာယသ္မန္တံ ဝါ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

အာယသ္မန္တံ	သက်တော်ရှည်သော
ဥပါလိတ္ထေရဿ	ဥပါလိမထေရ်အား
ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော	ပဉ္စင်းခံခြင်းငှါ ရှုငဲ့၏။
ဝါ	အချို့ကား
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တိုတည်း။

ပစ္စာ သုဏာ အနုပတိဂိဏာနံ ပုဗ္ဗကတ္တရိ သုဏောတိဿ ပစ္စာယောဂေ ယဿ ကမ္မုနော ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ၊ သော သမ္ပဒါနသညော ဟောတိ ။

ပစ္စာ သုဏာ အနုပတိဂိဏာနံ	ပတိရှေ့၊အာရှေ့ရှိသော 'သု' ဓာတ်၊အနုရှေ့ ပတိရှေ့ရှိသော 'ဂေ' ဓာတ်တို့၏
ပုဗ္ဗကတ္တရိ	ရှေ့ဝါကျရှိ ကတ္တား၌
သုဏောတိဿ	သုဓာတ်၏
ပစ္စာယောဂေ	ပတိ ၊ အာနှင့်ယှဉ်ရာ၌
ပုဗ္ဗဿ	ရှေးဖြစ်သော
ယဿ ကမ္မုနော	အကြင်ကြိယာ၏
ယော ကတ္တာ	အကြင်ကတ္တားသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။
သော	ထိုကတ္တားသည်

သမ္ပဒါနသဒ္ဒော	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ ။	ဖြစ်၏။

(ရှေ့ဝါကျကတ္တားသည် နောက်ဝါကျ၌ ပတိရှေ့ ၊အာရှေ့ရှိသော ‘သု’ဓာတ် တို့နှင့် ယှဉ်ရာဝယ် နောက်ဝါကျ၌ သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာ	အဘယ်နည်း။

ဘဂဝါ ဘိက္ခူ စေတဒဝေါစ ။

ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်
ဘိက္ခူ	ရဟန်းတို့ကို
ဧတံ ဝစနံ	ဤစကားကို
အဝေါစ	မိန့်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခူတိ အကထိတကမ္မံ ၊ စေတန္တိ ကထိတကမ္မံ ။

ဘိက္ခူတိ	‘ဘိက္ခူ’ ဟူသောကံသည်	အကထိတကံ	အဝုတ္တကံ
အကထိတကမ္မံ	မပြဋ္ဌာန်းသောကံမည်၏။	ကထိတကံ	ဝုတ္တကံ
ဧတန္တိ	‘ဧတံ’ ဟူသောကံသည်		
ကထိတကမ္မံ	ပြဋ္ဌာန်းသောကံတည်း။		

ယဿ ကမ္မုနော ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ ၊

ယဿ ကမ္မုနော	အကြင်ကြိယာ၏
ပုဗ္ဗဿ	ရှေးဖြစ်သော
ယော ကတ္တာ	အကြင်ကတ္တားသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။

(**ယဿ ကမ္မုနော ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ** ဟူသောဝါကျ၌ 'သော ဘဂဝါ ' ပုဒ်သည် 'ကတ္တား၊ **ယော ကရောတိ သကတ္တာ** သုတ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့် 'ကတ္တား ' မည်၏။)

သော ဘဂဝါတိ ယော ကရောတိ သကတ္တာ တိ သုတ္တဝစနေန ကတ္တုသညော ။

သော	ထိုကတ္တားဟူသည်
ဘဂဝါတိ	ဘဂဝါဟူသတည်း။
ကသ္မာ	အဘယ်ကြောင့်နည်း။
ယော ကရောတိ သကတ္တာ တိ	ယော ကရောတိ သကတ္တာ ဟူသော
သုတ္တဝစနေန	သုတ်ကို ဆိုခြင်းကြောင့်
ကတ္တုသညော	ကတ္တား မည်၏။

ဧဝံ ယဿ ကမ္မုနော ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ ၊ သော သမ္ပဒါနသညော ဟောတိ ။

ဧဝံ	ဤသို့
ယဿ ကမ္မုနော	အကြင်ကြိယာ၏
ပုဗ္ဗဿ	ရှေးဖြစ်သော
ယော ကတ္တာ ၊	အကြင်ကတ္တားသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။
သော	ထိုကတ္တားသည်
သမ္ပဒါနသညော	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာ	အဘယ်နည်း။

တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စေဿာသုံ၊

တေ ဘိက္ခူ	ထိုရဟန်းတို့သည်
ဘဂဝတော	မြတ်စွာဘုရားအား
ပစ္စေဿာသုံ၊	ရှေးရှုနာကုန်၏။ (ဝါ) ဝန်ခံကုန်၏။

(ဘဂဝါဟူသော ရှေးဝါကျကတ္တားသည် ပစ္စေဿာသုံဝယ် ပတိရှေ့ရှိသော သုဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် နောက်ဝါကျ၌ ဘဂဝတော ဟု သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) ဘဂဝတော **ကို**

ဘဂဝန္တု လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘဂဝန္တု + သ

" တောတိတာ သသ္မိံနာသု" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'န္တု' ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တစ်ကွ 'တော' ပြု၊

ဘဂဝတော

ကားပြီး၏။

အာသုဏန္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘိက္ခူ။

ဗုဒ္ဓဿ	မြတ်စွာဘုရားအား
ဘိက္ခူ	ရဟန်းတို့သည်
အာသုဏန္တိ	ရှေးရှုနာကုန်၏။

(ဘဂဝါကို ဘုရားဟုဟောသလို နောက်ဝါကျ၌ ပရိယာယ်ပုဒ်ပြောင်း၍ ဗုဒ္ဓဿ ဟု ဟောထားပါသည်)

(အသုဏန္တိဝယ် အာရှေ့ရှိသော သုဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဿသည် နောက်ဝါကျ၌ သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(က) **ဘဂဝါ ဘိက္ခူ တေဒဝေါစ ။**

(ခ) တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ၊

ဤဝါကျတို့၌ ရှေ့ဝါကျကတ္တား နောက်ဝါကျ သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို ကာရက ကျမ်းရင်းလာအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့ပါ။

(က) **ဘဂဝါ ဘိက္ခူ တေဒဝေါစ**

ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်
ဘိက္ခူ	ရဟန်းတို့ကို
ဧတံ ဝစနံ	ဤစကားကို
အဝေါစ	မိန့်တော်မူပြီ။

(ခ) တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ၊

တေ ဘိက္ခူ	ထိုရဟန်းတို့သည်
ဘဂဝတော	မြတ်စွာဘုရားအား
ပစ္စဿောသုံ၊	ရှေးရှုနာကုန်၏။ (ဝါ) ဝန်ခံကုန်၏။

'ဘဂဝါ 'ဟူသော ရှေ့ဝါကျ ကတ္တားသည် 'ပစ္စဿောသုံ'ဝယ် 'ပတိ'ရှေ့ရှိသော 'သု'ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာဖြစ်သော ကြောင့် နောက်ဝါကျ၌ 'ဘဂဝတော'သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။

ဂိဏာဿ အနုပတိယောဂေ ယဿ ကမ္မုနော ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ သော သမ္ပဒါနသည် ဟောတိ။

ဂိဏာဿ	ရှေ့'ဂေ'ဓာတ်၏
အနုပတိယောဂေ	'အနု' 'ပတိ' ဥပသာရနှင့်ယှဉ်ရာ၌
ယဿ ကမ္မုနော	အကြင်ကြိယာ၏
ပုဗ္ဗဿ	ရှေးဖြစ်သော
ယော ကတ္တာ ၊	အကြင်ကတ္တားသည်
အတ္ထိ	ရှိ၏။
သော	ထိုကတ္တားသည်

သမ္ပဒါနသညော	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာ	အဘယ်နည်း။

(က) ဘိက္ခု ဇနံ ဓမ္မံ သာဝေတိ ။ (ရှေ့ဝါကျ)

ဘိက္ခု	ရဟန်းသည်	(ကတ္တား)
ဇနံ	လူကို	(ကံ)
ဓမ္မံ	တရားကို	(ကံ)
သာဝေတိ	နာကြားစေ၏။(ဟော၏)	

(ခ) တဿ ဘိက္ခုနော ဇနော အနုဂိဏာတိ။ (နောက်ဝါကျ)

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်းအား
ဇနော	လူသည်
အနုဂိဏာတိ	ကောင်းချီးပြုလာ လျော်စွာဆို၏။

(ရှေ့ဝါကျ 'ဘိက္ခု' ကတ္တားသည် 'အနုဂိဏာတိ' ဝယ် 'အနု' ရှေးရှုသော 'ဂေ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် နောက်ဝါကျ၌ 'တဿ ဘိက္ခုနော' ဟုသမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။

တဿ ဘိက္ခုနော ဇနော ပတိဂိဏာတိ ။

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်းအား
ဇနော	လူသည်
ပတိဂိဏာတိ	ကောင်းချီးပြုလျှက် အားတက်စေလို ခွန်းတုံ့ဆို၏။

('ပတိ' ရှေ့ရှိသော 'ဂေ' ဓာတ်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'ဘိက္ခုနော' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(ရှေ့ဝါကျ 'ဘိက္ခု' ကတ္တားသည်' ပတိဂိဇ္ဈာတိ' ဝယ် 'ပတိ'ရှေးရှုသော' ဂေ' ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် နောက်ဝါကျ၌ 'တဿ ဘိက္ခုနော' ဟုသမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

အာသုနန္တတိ	**'အာ' ရှေ့ရှိသော 'သု' ဓာတ်**
ပစ္စဿသာသုံ	**'ပတိ' ရှေ့ရှိသော 'သု' ဓာတ်**
အနုဂိဇ္ဈာတိ	**'အနု' ရှေ့ရှိသော 'ဂေ' ဓာတ်**
ပတိဂိဇ္ဈာတိ	**'ပတိ' ရှေ့ရှိသော 'ဂေ' ဓာတ်**

၁၃.၇.၂၀၁၉ (စနေနေ့)

ကာရကကျမ်းလာ ကတ္တား ၊ ကံ ၊ သမ္ပဒါန် ထူးခြားချက် (အနက်/ ပါဠိ)

ယော ဝဒေတိ သ ကတ္တာတိ ၊

ယော	အကြင်ကာရကသည် (ပြုလုပ်တတ်တာ..ကာရက)
ဝဒေတိ	ဆို၏။(ဝါ) ဟောပြောတတ်၏။
သ	ထိုကာရကကို
ကတ္တာတိ	ကတ္တားဟူ၍
ဝုစ္စတိ	ဆိုအပ်၏။

ဝုတ္တံ ကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ ။

ဝုတ္တံ	ဆိုအပ်သောစကားကို(ဝါ) ဟောပြောအပ်သော တရားကို
ကမ္မန္တိ	ကံဟူ၍
ဝုစ္စတိ	ဆိုအပ်၏။

ယော ပဋိဂ္ဂါဟကော တဿ ၊

ယော	အကြင်ကာရကသည်
တဿ	ထိုရှေးရှုနာခြင်း၊လျှော်စွာဆိုခြင်းစသော ကြိယာကို
ပဋိဂ္ဂါဟကော	ခံယူတတ်၏။

သမ္ပဒါနံ ဝိဇာနိယာ။

တံ	ထိုခံယူရာ ကာရကကို
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်ဟူ၍
ဝိဇာနိယာ	သိရာ၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>အာရောစနတ္ထေ</u>

အာရောစနတ္ထေ	ပြောဆိုခြင်းအနက်ရှိသော ဓာတ်၏ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်ဟူသည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အာရောစယာမိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ၊

ဘိက္ခဝေ	ရဟန်းတို့
ဝေါ	သင်တို့အား(ဝါ) သင်တို့ကို
အာရောစယာမိ	ပြောကြား၏။

အာရောစယာမိ တေ မဟာရာဇ၊

မဟာရာဇ	မင်းမြတ်
တေ	သင်မင်းမြတ်အား(ဝါ) ကို
အာရောစယာမိ	ပြောကြား၏။

အာမန္တယာမိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ၊

ဘိက္ခဝေ	ရဟန်းတို့
ဝေါ	သင်တို့အား(ဝါ) သင်တို့ကို
အာမန္တယာမိ	ပြောကြား၏။/တိုင်တန်း၏။

အာမန္တယာမိ တေ မဟာရာဇ၊

မဟာရာဇ	မင်းမြတ်
တေ	သင်မင်းမြတ်အား(ဝါ) ကို
အာမန္တယာမိ	ပြောကြား၏။/တိုင်တန်း၏။

ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ ဘိက္ခဝေ၊

ဘိက္ခဝေ	ရဟန်းတို့
ဝေါ	သင်တို့အား(ဝါ) သင်တို့ကို
ပဋိဝေဒယာမိ	သိစေ၏။

ပဋိဝေဒယာမိ တေ မဟာရာဇ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

မဟာရာဇ	မင်းမြတ်
တေ	သင်မင်းမြတ်အား(ဝါ) ကို
ပဋိဝေဒယာမိ	သိစေ၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

(ပြောကြားခြင်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ‘ဝေါ’ သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(ပြောကြားခြင်းဟူသည် တိုင်တည်ခြင်း၊ သိစေခြင်းအနက် ရှိပေသည်။)

(၁) ဝေါ **ကို**

တုမှ လိင်တည်၊

‘တို့အား’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **“သိလာဃ ဟနု ဌာ.. ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

“သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဗဟုဝုစ် ‘နံ’ ဝိဘတ်သက်၊

တုမှ + နံ

“ ပဒတော ဒုတိယာစတုတ္ထီဆဋ္ဌီသု ဝေါ နော” ဟူသောသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထီ ဗဟုဝုစ် ‘နံ’ ဝိဘတ်ကြောင့် ဝိဘတ်နှင့် တကွ ’ဝေါ’ ပြု၊

ဝေါ

ကားပြီး၏။

(၂) တေ **ကို**

တုမှ လိင်တည်၊

‘အား’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **“သိလာဃ ဟနု ဌာ.. ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

“သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် ‘သ’ ဝိဘတ်သက်၊

တုမှ + သ

“ တေမေက ဝစနေသု စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘တုံမှ’ သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့် တကွ ‘တေ’ ပြု၊

တေ

ကားပြီး၏။

<u>တဒတ္ထေ</u> **(တဒတ္ထ သမ္ပဒါန်)**

တဒတ္ထေ	ထိုထိုကြိယာ၏အကျိုး၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဉီနဿ ပါရိပူရိယာ တံ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ။

ဉီနဿ	ယုတ်သည်၏
ပါရိပူရိယာ	ပြည့်ခြင်းငှါ
တံ စီဝရံ	ထိုအစွေကသင်္ကန်းကို
နိက္ခိပိတဗ္ဗံ	အဓိဋ္ဌာန် ဝိကပ္ပနာ မပြုဘဲ ထားအပ်၏။

(ထိုထိုကြိယာ၏အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် 'ပါရိပူရိယာ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ဗုဒ္ဓဿ အတ္ထာယ, ဓမ္မဿ အတ္ထာယ , သံဃဿ အတ္ထာယ, ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဗုဒ္ဓဿ အတ္ထာယ,	မြတ်စွာဘုရား၏ အကျိုးငှါ
ဓမ္မဿ အတ္ထာယ ,	တရားတော်မြတ်၏အကျိုးငှါ
သံဃဿ အတ္ထာယ,	သံဃာတော်မြတ်၏အကျိုးငှါ
ဇီဝိတံ	အသက်ကို
ပရိစ္စဇာမိ	စွန့်၏
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(ထိုထိုကြိယာ၏အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် 'အတ္ထာယ' သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) ပါရိပူရိယာ **ကို**

ပါရိပူရိ လိင်တည်၊

'ငှါ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

“သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် ‘သ’ ဝိဘတ်သက်၊

ပါရိပူရိ + သ

“ ပတော ယာ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်ဖြစ်သော ‘သ’ ဝိဘတ်ကို ‘ယာ’ ပြု၊

ပါရိပူရိယာ

ကားပြီး၏။

(၂) အတ္တာယ **ကို**

အတ္တ လိင်တည်၊

‘ငှါ’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **“သိလာဃ ဟန ဌာ.. ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

“သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် ‘သ’ ဝိဘတ်သက်၊

အတ္တ + သ

“ အာယ စတုတ္ထေကဝစနဿ တု” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘အတ္တ’ သဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ‘သ’ ဝိဘတ်ကို ‘အာယ’ ပြု၊

အတ္တာယ

ကားပြီး၏။

<u>တုမတ္ထေ</u> **(တုမတ္ထသမ္ပဒါန်)**

တုမတ္ထေ	တုံပစ္စည်း၏အနက်၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(‘တုံ’ ပစ္စည်’ ၏ အနက်၌ သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်)

လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါ ယ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ။

လောကာနုကမ္ပာယ (အနုကမ္ပိတုံ)		လူသုံးပါးကို သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ
ဒေဝမနုဿာနံ		နတ်လူတို့၏
အတ္ထာယ	(အတ္ထံကာတုံ)	အကျိုးကိုပြုခြင်းငှါ
ဟိတာယ	(ဟိတံကာတုံ)	အစီးအပွားကိုပြုခြင်းငှါ
သုခါ ယ	(သုခကာတုံ)	ချမ်းသာကို ပြုခြင်းငှါ
ဗုဒ္ဓေါ		ဘုရားသည်
လောကေ		လောက၌
ဥပ္ပဇ္ဇတိ		ပွင့်တော်မူ၏ ။

(တုံပစ္စည်းအနက်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "လောကာနုကမ္ပာယ၊ အတ္ထာယ၊ ဟိတာယ၊ သုခါယ"တို့သည် သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်)

ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ ဝိနယော ပညတ္တော ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဘိက္ခူနံ	ရဟန်းတို့၏
ဖာသုဝိဟာရာယ	ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ
ဝိနယော	ဝိနည်းကို
ပညတ္တော	ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ၊
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>**အလမတ္ထပ္ပယောဂေ**</u>

အလမတ္ထပ္ပယောဂေ	ထိုက်ခြင်း၊ပယ်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏ ။

('ထိုက်ခြင်း၊ပယ်ခြင်း ' ၏ အနက်၌ သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်)

အလမိတိ အရဟာတိပဋိက္ခိတ္တေသု။

အလမိတိ	အလံဟူသောသဒ္ဒါသည်
အရဟာတိပဋိက္ခိတ္တေသု	ထိုက်ခြင်း ၊ ပယ်ခြင်း အနက်တို့၌ဖြစ်၏။

'အလံ' သဒ္ဒဟောနိုင်သော အနက်များကို ဖော်ပြပါ။

ထိုက်ခြင်းအနက် ၊ပယ်ခြင်းအနက်တို့ဖြစ်ပါသည်။

('အလံ' သဒ္ဒါသည် အရဟာတိအနက် / ပဋိက္ခိတ္တ အနက်တို့ဖြစ်ပါသည်)

အလံ မေ ဗုဒ္ဓေါ ၊		**အလံ မေ ရဇ္ဇံ ၊**		**အလံ ဘိက္ခု ပတ္တဿ ၊**	
မေ	ငါ့အား	မေ	ငါ့အား	ဘိက္ခု	ရဟန်းသည်
ဗုဒ္ဓေါ	ဘုရားသည်	ရဇ္ဇံ	မင်းအဖြစ်သည်	ပတ္တဿ	သပိတ်အား
အလံ	ထိုက်တန်၏။	အလံ	ထိုက်တန်၏။	အလံ	ထိုက်တန်၏။

('ထိုက်ခြင်း' အနက်ရှိသော 'အလံ' သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'မေသည်' သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(၁) မေ **ကို**

အမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

အမှ + သ

" တေ မေ စ ဝစနေသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'မေ' ပြု၊

မေ

ကားပြီး၏။

အလံ မလ္လော မလ္လသ၊

မလ္လော	လက်ဝှေ့လက်ပန်းသည်တစ်ယောက်သည်
မလ္လသ	လက်ဝှေ့လက်ပန်းသည်တစ်ယောက်အား
အလံ	ထိုက်တန်၏။

အရဟတိ မလ္လော မလ္လသ။

မလ္လော	လက်ဝှေ့လက်ပန်းသည်တစ်ယောက်သည်
မလ္လသ	လက်ဝှေ့လက်ပန်းသည်တစ်ယောက်အား
အရဟတိ	ထိုက်တန်၏။

ပဋိက္ခေပ

ပဋိက္ခေပ	ပယ်ခြင်းအနက်ရှိသော အလံသဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အလံ တေ ရူပံ ကရဏီယံ ၊

ကရဏီယံ	ပြုပြင်အပ်သော
ရူပံ	အဆင်းသည်
တေ	သင့်အား
အလံ	အကျိုးမရှိ။

('ပြုပြင်ခြင်း' အနက်ရှိသော 'အလံ' သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'တေသည်' သမ္ပဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

(က) အလံ မေ ဗုဒ္ဓေါ၊

(ခ) အလံ မေ ဟိရညသုဝဏ္ဏေန

ပါဠိရပ်တို့၌ 'အလံ' သဒ္ဒါ၏ ထူးခြားချက်ကို ဖော်ပြပါ။

(က) အလံ မေ ဗုဒ္ဓေါ၊ ၌ 'အလံ' သဒ္ဒါသည် 'အရဟတိ' ထိုက်ခြင်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) အလံ မေ ဟိရညသုဝဏ္ဏေန ၌ 'အလံ' သဒ္ဒါသည် 'ပဋိက္ခိတ' ပယ်ခြင်းအနက် ဖြစ်ပါသည်။

(၁) တေ **ကို**

တုံမှ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တုံမှ + သ

" တေ မေ စ ဝစနေသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တုံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'တေ' ပြု၊

တေ

ကားပြီး၏။

အလံ မေ ဟိရညသုဝဏ္ဏေန ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဟိရညသုဝဏ္ဏေန	ရွှေငွေဖြင့်
မေ	ငါ့အား
အလံ	အကျိုးမရှိ
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

မညတိပ္ပယောဂေ အနာဒရေ အပ္ပါဏိနိ

မညတိပ္ပယောဂေ	မထီမဲ့မြင် ၊အောက်မေ့ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော
အနာဒရေ	မရိုသေအပ်သော
အပ္ပါဏိနိ	သတ္တဝါမဟုတ်သည်၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(မညတပ္ပယောဂေ ‘မညတ္တိပယောဂ’ အယုဉ်၌ မရှိသေအပ်၊ သတ္တဝါမဟုတ်လျှင် သမ္ဘဒါန် အမည်မှည့်)

ကဠသ တုဝံ မညေ ၊

တုဝံ　　　　　　　　သင့်ကို

ကဠသ　　　　　　　　ထင်းတုံးတိုလောက်　　　　(အသေးအဖွဲ ၊ ဖွဲဆန်ကွဲ)

မညေ　　　　　　　　အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။

(မရှိသေအပ်ခြင်း၊သတ္တဝါ မဟုတ်ခြင်းကြောင့် မညတ္တိပယောဂနှင့်ယှဉ်သော သမ္ဘဒါန် ဖြစ်ရပါသည်။)

ကလိင်္ဂရသ တုဝံ မညေ ၊

တုဝံ　　　　　　　　သင့်ကို

ကလိင်္ဂရသ　　　　　　ထင်းဖွဲ ၊ထင်းနုတ်လောက်

မညေ　　　　　　　　အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။

အနာဒရေ တိ ကိမတ္ထံ?

အနာဒရေတိပဒံ　　　　အနာဒရေ ဟူသောပုဒ်သည်

ကိမတ္ထံ　　　　　　　　အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

သုဝဏ္ဏံ ဝိယ တံ မညေ ၊

တံ　　　　　　　　　သင့်ကို

သုဝဏ္ဏံ ဝိယ　　　　　　ရွှေကိုကဲ့သို့

မညေ　　　　　　　　အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။

ဣတိအာဒီသု　　　　　ဤသို့ အစရှိသောပုံစံတို့၌

ပတိသေဓနတ္ထံ　　　　　တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

(‘ရွှေ’သည် တန်ဖိုးရှိ ၊ ‘အနာဒရ’ မဟုတ်သောကြောင့် ‘သုဝဏ္ဏံ’ သည် ‘သမ္ဘဒါန်’အမည်မမှည့်နိုင်ပါ။)

(‘အနာဒရ’ မဟုတ်သောကြောင့် သမ္ဘဒါန် အမည်မှည့်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။)

အပ္ပါဏိနီတိ ကိမတ္ထံ ?

အပ္ပါဏိနီတိ	အပ္ပါဏိနီ ဟူသောပုဒ်သည်
ကိမတ္ထံ	အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ဂဒြဘံ တုဝံ မညေ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

တုဝံ	သင့်ကို
ဂဒြဘံ	မြည်းသတ္တဝါလောက်
မညေ	အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။
ဣတိအာဒီသု	ဤသို့ အစရှိသောပုံစံတို့၌
ပတိသေဓနတ္ထံ	တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

('မြည်း' သည် သက်ရှိဖြစ်နေ၍ ၊ 'အပ္ပါဏိနီ' မဟုတ်သောကြောင့် 'ဂဒြဘံ' သည် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မမှည့်နိုင်ပါ။)

မညတ္ထိ ပယောဂ အယှဉ် သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်ရသည့် အင်္ဂါရပ်များကို ဖော်ပြပါ။

မညတ္ထိ ပယောဂ အယှဉ် သမ္ပဒါန်အမည်မှည့်ရသည့် အင်္ဂါရပ်များကို ဖော်ပြရသော်....

အနာဒရ 'မရှိသေအပ်ခြင်း'၊ အပ္ပါဏိနီ 'သတ္တဝါ မဟုတ်ခြင်း' ဤ အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှသာ မညတ္ထိ ပယောဂ သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်ရပါသည်။

ဂေါဇနော ဝိယ တံ မညေ ။ (နွားကဲ့သို့ သင့်ကို မှတ်ထင်အပ်၏)

သတ္တဝါဖြစ်နေသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အမည်မမှည့်နိုင်ပါ။

<u>ဂတျတ္ထကမ္မနိ</u>

ဂတျတ္ထကမ္မနိ	'ဂတိ' အနက်ရှိသော ဓာတ်၏ 'ကံ' အရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂါမဿ ပါ ဒေန ဂတော ၊

ဂါမဿ ရွာသို့

ပါဒေန ခြေဖြင့်

ဂတော သွား၏ ။

(‘ ဂတိ ’ အနက်ရှိသော ဓာတ်၏ ကံအရာဖြစ်သောကြောင့် ‘ ဂါမဿ ’ သည် သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

နာဂရဿ ပါဒေန ဂတော၊

နာဂရဿ မြို့သို့

ပါဒေန ခြေဖြင့်

ဂတော သွား၏ ။

(‘ ဂတိ ’ အနက်ရှိသော ဓာတ်၏ ကံအရာဖြစ်သောကြောင့် ‘ နာဂရဿ ’ သည် သမ္ပဒါန်ဖြစ်ရပါသည်။)

အပ္ပေါ သဂ္ဂါယ ဂစ္ဆတိ ၊

အပ္ပေါ အနည်းငယ်သောသတ္တဝါသည်

သဂ္ဂါယ နတ်ပြည်သို့

ဂစ္ဆတိ သွားရောက်၏ ။

သဂ္ဂဿ ဂမနေန ဝါ ၊

သဂ္ဂဿ နတ်ပြည်သို့

ဂမနေန ဝါ ရောက်ရသည်ထက်လည်း

ဝရံ မြတ်၏ ။

မူလာယ ပဋိကဿေယျ သံဃော ၊

သံဃော သံဃာသည်

မူလာယ အရင်းသို့ (ခြေရင်းသို့)

ပဋိကဿေယျ ဝင်ရာ၏ ။

ဒုတိယာ စ၊ (ဒုတိယာဝိဘတ်လည်းသက်၏ ။)

ဝါသဒ္ဒါလိုက်လာသောကြောင့် ဒုတိယဝိဘတ်နှင့် ရှိကောင်းရကား သမ္ပဒါန်ဖြစ်ပုံ မမြဲပါ။

ဂါမံ ပါဒေန ဂတော ၊

ဂါမံ ရွာသို့

ပါဒေန ခြေဖြင့်

ဂတော သွား၏ ။

နဂရံ ပါဒေန ဂတော ၊

နဂရံ မြို့သို့

ပါဒေန ခြေဖြင့်

ဂတော သွား၏ ။

အပွေါ် သဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ ।		**သဂ္ဂံ ဂမနေန ဝါ ॥**	
အပွေါ်	အနည်းငယ်သောသတ္တဝါသည်	သဂ္ဂံ	နတ်ပြည်သို့
သဂ္ဂံ	နတ်ပြည်သို့	ဂမနေန ဝါ	ရောက်ရသည်ထက်လည်း
ဂစ္ဆတိ	သွားရောက်၏။	ဝရံ	မြတ်၏။

မူလံ ပဋိကဲသေယျ သံဃော ဣစ္စေဝမာဒိ ॥

သံဃော	သံဃာသည်	
မူလံ	အရင်းသို့	(ခြေရင်းသို့)
ပဋိကဲသေယျ	ဝင်ရာ၏။	
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။	

<u>**အာသီသတ္ထေ**</u>

အာသီသတ္ထေ	'တောင့်တခြင်း' အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အာယသ္မတော ဒီဃာယုကော ဟောတု ।		**ဘဒ္ဒံ ဘဝတော ဟောတု ।**	
အာယသ္မတော	အရှင်အား	ဘဝတော	အရှင်အား
ဒီဃာယုကော	ရှည်သောအသက်ရှိသည်	ဘဒ္ဒံ	ကောင်းခြင်းသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။	ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

ကုသလံ ဘဝတော ဟောတု।		**အနာမယံ ဘဝတော ဟောတု।**	
ဘဝတော	အရှင်အား	ဘဝတော	အရှင်အား
ကုသလံ	အပြစ်မရှိခြင်းသည်	အနာမယံ	အနာကင်းသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။	ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

သုခံ ဘဝတော ဟောတု၊

ဘဝတော	အရှင်အား
သုခံ	ချမ်းသာခြင်းသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

သွဂ္ဂတံ ဘဝတော ဟောတု၊

ဘဝတော	အရှင်အား
သွဂ္ဂတံ	ကောင်းသောလာခြင်းသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

အတ္ထော ဘဝတော ဟောတု၊

ဘဝတော	အရှင်အား
အတ္ထော	အကျိုးသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

ဟိတံ ဘဝတော ဟောတု၊

ဘဝတော	အရှင်အား
ဟိတံ	အစီးအပွားသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ

ကစ္စေဝမာဒိ။ ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

တောင့်တခြင်းအနက်များကို ဖော်ပြပါ။

တောင့်တခြင်းအနက်များမှာ....

ဒီဃာယုကော	အသက်ရှည်ခြင်း
ဘဒ္ဒံ	ကောင်းခြင်း
ကုသလံ	အပြစ်မရှိခြင်း၊
အနာမယံ	အနာကင်းခြင်း
သုခံ	ချမ်းသာခြင်း
သွဂ္ဂတံ	ကောင်းသောလာခြင်း
အတ္ထော	အကျိုးရှိခြင်း
ဟိတံ	အစီးအပွားရှိခြင်း

၁၈.၇.၂၀၁၉ (ကြာသာပတေး)

<u>သမ္မုတိပ္ပယောဂေ</u> ၊

သမ္မုတိပ္ပယောဂေ	သမ္မုတိသဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါန်	သမ္ပဒါန်အနက်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အညတြ သံဃသမ္မုတိယာ ဘိက္ခုဿ ဝိပ္ပဝတ္ထုံ န ဝဋ္ဋတိ၊

ဘိက္ခုဿ	ရဟန်းအား
သံဃသမ္မုတိယာ	သံဃာ၏သမုတ်ခြင်းကို
အညတြ	ကြဉ်ထား၍
ဝိပ္ပဝတ္ထုံ	ကင်း၍ နေခြင်းငှါ
န ဝဋ္ဋတိ	မအပ်။

သာဓု သမ္မုတိ မေ တဿ ဘဂဝတော ဒဿနာယ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

တဿ ဘဂဝတော	ထိုမြတ်စွာဘုရားအား
ဒဿနာယ	ဖူးမြင်ရခြင်းငှါ
မေ	ငါ့အား
သမ္မုတိ	သမုတ်ခြင်းသည်
သာဓု	ကောင်း၏ ။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

<u>ဘိယျပ္ပယောဂေ</u>

ဘိယျပ္ပယောဂေ	သမ္မုတိသဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ၌
သမ္ပဒါန်	သမ္ပဒါန်အနက်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဘိယျောသော မတ္တာယ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

သော	ထိုခွေးဆိုးသည်
မတ္တာယ	အတိုင်းအရှည်ထက်
ဘိယျောသော	လွန်စွာ
စဏ္ဍာတရော	ကြမ်းတမ်းလွန်း၏။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့ အစရှိသည်တို့တည်း။

(၁) မတ္တာယ**ကို**

မတ္တ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

မတ္တ + သ

" အာယစတုတ္ထေကဝစနဿတု" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတကို 'အာယ'ပြု၊

မတ္တာယ

ကားပြီး၏။

အတ္တဂ္ဂဟဏေန ဗဟူသု အက္ခရပ္ပယောဂေသု ဒိဿတိ။

အတ္တဂ္ဂဟဏေန	အတ္တသဒ္ဒါဖြင့်
ဗဟူသု	များးကုန်သော
အက္ခရပ္ပယောဂေသု	ပုဒ်အက္ခရာတို့၏ယှဉ်ရာ၌လည်း၊
သမ္ပဒါနသညာ	သမ္ပဒါနသညာမည်သည်
ဒိဿတိ	ထင်၏။

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာ	အဘယ်နည်း။

ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ၊ **ဓမ္မံ ဝေါ ဒေသေဿာမိ ။**

တေ	သင့်အား	ဝေါ	သင်တို့အား
ဥပမံ	ဥပမာကို	ဓမ္မံ	တရားကို
ကရိဿာမိ ၊	ပြုအံ့။	ဒေသေဿာမိ	ဟောအံ့။

<u>သာရတ္တေ စ ။</u>

သာရတ္တေ စ	မြတ်သောအနက်၌လည်း
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဒါန်အနက်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဒေသေတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဘိက္ခူနံ ။ **တဿ ဖာသု ဝိဟာရာယ ဟောတိ ၊**

ဘန္တေ	မြတ်စွာဘုရား	တဿ	ထိုသူအား
ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်	ဖာသု ဝိဟာရာယ	ချမ်းသာစွာ နေခြင်းငှါ
ဘိက္ခူနံ	ရဟန်းတို့အား	ဟောတိ	ဟောတု ဖြစ်ပါလော့။
ဓမ္မံ	တရားကို		
ဒေသေတု	ဟောတော်မူပါ။		

ဧတေဿ ပဟိဏေယျ ၊

ဧတေဿ	ထိုသူတို့အား(ဝါ) ထိုသူထံသို့
ပဟိဏေယျ	စေလွှတ်ရာ၏။

ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ၊တထာပိ တေသံ ဗျာကရိဿာမ ၊

ဘဂဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်
ယထာ နော	ငါတို့အား
ဗျာကရေယျ ယထာ	ဖြေဆိုရာသကဲ့သို့ ၊
တထာပိ	ထို့အတူ
တေသံ	ထိုသူတို့ အားလည်း
ဗျာကရိဿာမ	ဖြေဆိုအံ့။

ကပ္ပတိ သမဏာနံ အာယောဂေါ ၊

သမဏာနံ	ရဟန်းတို့အား
အာယောဂေါ	အာယောဂပတ်သည်
ကပ္ပတိ	အပ်၏။

အမှာကံ မဏိနာ အတ္ထော ၊

အမှာကံ	ငါတို့အား
မဏိနာ	ပတ္တမြားဖြင့်
အတ္ထော	အကျိုးသည်(ဝါ)
	အလိုသည်
အတ္ထိ	ဖြစ်၏။

ကိမတ္ထော မေ ဗုဒ္ဓေန ၊

မေ	င့ါအား
ဗုဒ္ဓေန	ဘုရားဖြင့်
ကိမတ္ထော	အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။

သေယျော မေ အတ္ထော၊

မေ	င့ါအား
သေယျော	မြတ်သော
အတ္ထော	အကျိုးသည်
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။

ဗဟူပကာရာ ဘန္တေ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ဘဂဝတော

ဘန္တေ	မြတ်စွာဘုရား
မဟာပဇာပတိဂေါတမီ	မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည်
ဘဂဝတော	မြတ်စွာဘုရားအား
ဗဟူပကာရာ	ကျေးဇူးများကြကုန်၏။

ဗဟူပကာရာ ဘိက္ခဝေ မာတာပိတရော ပုတ္တာနံ ဣစ္စေဝမာဒိ ။

ဘိက္ခဝေ	ရဟန်းတို့
မာတာပိတရော	အမိ ၊ အဖတို့သည်
ပုတ္တာနံ	သားသမီးတို့အား
ဗဟူပကာရာ	ကျေးဇူးများကြကုန်၏ ။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသော ပုံစံတို့တည်း ။

သေသေသု အက္ခရပ္ပယောဂေသုပိ အညေပိ ပယောဂါ ပယောဂဝိစက္ခဏေဟိ ယောဇေတဗ္ဗာ ။

သေသေသု	ကြွင်းကုန်သော
အက္ခရပ္ပယောဂေသုပိ	ပုဒ်အက္ခရာတို့၏ ယှဉ်ရာတို့၌လည်း
အညေပိ	တစ်ပါးကုန်သော
ပယောဂါ	ပုံစံတို့ကိုလည်း
ပယောဂဝိစက္ခဏေဟိ	ပုံစံ၌လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့သည်
ယောဇေတဗ္ဗာ	ယှဉ်အပ်ကုန်၏ ။

စဂ္ဂဟဏံ ဝိကပ္ပနတ္ထံဝဂ္ဂဟဏာနုကမ္မနတ္ထံ ။ (စသဒ္ဒါအထူး)

စဂ္ဂဟဏံ	စသဒ္ဒါသည်	
ဝိကပ္ပနတ္ထံ	ဝိကပ်အနက်ရှိသော	
ဝါဂ္ဂဟဏာနုကမ္မနတ္ထံ	(ရှေ့သုတ်က) ဝါသဒ္ဒါကို ငင်ခြင်းအနက်ရှိ၏ ။	(နောက်လှည့်ကြည့်ခြင်း)

ယေ ကေစိ သဒ္ဒါ သမ္ပဒါနပ္ပယောဂိကာ မယာ နေပဒိဋ္ဌာ၊တေသံ ဂဟဏတ္ထံ ဣဓ ဝိကပ္ပိယတိ ဝါသဒ္ဒေါ။

သမ္ပဒါနပ္ပယောဂိကာ	သမ္ပဒါန်ထိုက်ကုန်သော
ယေ ကေစိ သဒ္ဒါ	အကြင်အလုံးစုံသောသဒ္ဒါတို့ကို
မယာ	ငါသည်
နေပဒိဋ္ဌာ၊	မဖော်ပြအပ်ခဲ့ကုန်သေး ။

တေသံ	ထိုသဒ္ဒါတို့ကို
ဂဟဏတ္ထံ	ယူခြင်းအကျိုးငှာ
ဣဓ	ဤသုတ်၌
ဝါသဒ္ဒေါ	ဝါသဒ္ဒါကို
ဝိကပ္ပိယတိ	အထူးကြံအပ်၏။

တံ ယထာ ?

တံ	ထိုပုံစံသည်
ယထာကတမံ	အဘယသည်တို့နည်း။

ဘိက္ခုသံဃဿ အစရှိသည်တို့တည်း။

ဘိက္ခုသံဃဿ ပဘူ အယံ ဘဂဝါ

အယံ ဘဂဝါ	ဤမြတ်စွာဘုရားသည်
ဘိက္ခုသံဃဿ	ရဟန်းအပေါင်းကို
ပဘူ	အစိုးရ၏။

(၁) ဘိက္ခုသံဃဿ **ကို**

ဘိက္ခု သံဃ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် သမ္ပဒါန်အနက်ကို အလိုရှိရကား **"သိလာဃ ဟနု ဌာ.. "** ဟူသောသုတ်ဖြင့် သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘိက္ခု သံဃ + သ

" သာဂမောသေ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ၊

ဘိက္ခုသံဃဿ

ကားပြီး၏။

ဒေသဿ ပဘူ အယံ ရာဇာ ။

အယံ ရာဇာ	ဤမင်းသည်
ဒေသဿ	အရပ်မျက်နှာကို
ပဘူ	အစိုးရ၏ ။

ခေတ္တဿ ပဘူ အယံ ဂဟပတိ ၊

အယံ ဂဟပတိ	ဤသူကြွယ်သည်
ခေတ္တဿ	လယ်မြေကို
ပဘူ	အစိုးရ၏ ။

ဤရညဿ ပဘူ အယံ လုဒ္ဒကော ဣစ္စေဝမာဒိ ။

အယံ လုဒ္ဒကော	ဤမုဆိုးသည်
ဤရညဿ	တောကို
ပဘူ	အစိုးရ၏ ။
ဣစ္စေဝမာဒိ	ဤသို့အစရှိသည်တို့တည်း။

သိလာဃ စသည့် သုတ်ကြီးမှာ စသဒ္ဒါ၏အကျိုးထူးကို ဖော်ပြခဲ့ပါ။

စသဒ္ဒါသည် ဝိကပ်အနက်ရှိသော ဝါသဒ္ဒါကို ငင်ခြင်းအနက်ရှိပါသည်။ထို့ကြောင့် သမ္ဗဓာန်ဖြစ်ထိုက်ကုန်သော အလုံးစုံသော သဒ္ဒါတို့ကိုငါသည် မဖော်ပြအပ်ကုန်သေး၊ ထိုသဒ္ဒါတို့ကိုယူရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်။

ကွစိ ဒုတိယာ တတိယာ ပဉ္စမီ ဆဋ္ဌီ သတ္တမျတ္ထေသု စ။

ကွစိ	အချို့ကုန်သော
ဒုတိယာ တတိယာ	**ဒုတိယာ ၊တတိယာ**
ပဉ္စမီ ဆဋ္ဌီ	**ပဉ္စမီ ၊ ဆဋ္ဌီ**
သတ္တမျတ္ထေသု စ	**သတ္တမီဝိဘတ်** တို့၏ အနက်၌လည်း
သမ္ပဒါနံ	သမ္ပဓာန် အမည်မှည့်ခြင်းသည်
ဒိဿတိ	ထင်၏ ။

မဟာဝိဇ္ဇိတာရုံ ကျောင်းတိုက်

ပဓာန နာယက ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ကဝိန္ဒ ၏

ဩဝါဒကို ခံယူလျှက်

ဦးကုဝေရ သင်ကြားပြသသော

အစိုးရပထမပြန်စာမေးပွဲများအတွက်

ပထမငယ်တန်း

ကာရကကဏ္ဍ

မှတ်စုစာအုပ်(၂)

၂၀၁၉ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၀)ရက်

ဒေါ်လှလှသီ (ပထမငယ်တန်း..၂၀၁၉ ..နေပြည်တော်) မှ ရေးသားပြုစုပါသည်။

(၁၈.၇.၂၀၁၉) ကြာသာပတေးနေ့

၂၇၈။ ယောစာရော တမောကာသံ ။ (အာစာရအမည်မှည့် / ဩကာသအမည်မှည့်သောသုတ်)

ယော	အကြင်ကာရကသည်
အာစာရော	ကြိယာ၏ မှီရာ ၊ကတ္တားကံတို့၏ တည်ရာသည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။
တံ	ထိုကာရကသည်
ဩကာသံ	ဩကာသမည်၏။

သွာစာရော စတုဗ္ဗိဓော ဗျာပိကော , ဩပသိလေသိကော , ဝေသယိကော , သာမီပိကော စာတိ။

သွာစာရော	ထိုကြိယာ၏ မှီရာ ၊ကတ္တားကံတို့၏ တည်ရာသည်
ဗျာပိကော	နှံ့၍တည်ရာ ဗျာပိကာဓာရ၄င်း
ဩပသိလေသိကော	ကပ်၍တည်ရာ ဩပသိလေသိကာဓာရ၄င်း၊
ဝေသယိကော	မကင်းကောင်းသော တည်ရာ ဝေသယိကာဓာရ၄င်း
သာမီပိကော စ	အနီး၌တည်ရာ သာမီပိကာဓာရ၄င်း
ဣတိ	ဤသို့
စတုဗ္ဗိဓော	လေးပါးအပြားရှိ၏။

တတ္ထ ဗျာပိကော တာဝ ဇလေသု ခီရံ တိဋ္ဌတိ ၊

တတ္ထ	ထိုလေးပါးတို့တွင်	
တာဝ	ရှေးဦးစွာ	
ဗျာပိကော	ဗျာပိကာဓာရကား	
ဇလေသု	ရေတို့၌	(ဩကာသ)
ခီရံ	နို့ရည်သည်	
တိဋ္ဌတိ	တည်၏။	

(၁) ဇလေသု **ကို**

ဇလ လိင်တည်၊

'တို့၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩကာသ အမည်မှည့်၊

"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ဩကာသအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

ဇလ + သု

" သုဟိသွ ကာရေဧ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် လ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'ဧ' ပြု၊

ဇလေသု

ကားပြီး၏။

တိလေသု တေလံ ၊		**ဥစ္ဆုသု ရသော ။**	
တိလေသု	နှမ်းတို့၌ (ဩကာသ)	ဥစ္ဆုသု	ကြံတို့၌ (ဩကာသ)
တေလံ	ဆီသည်	ရသော	အရည်သည်
တိဋ္ဌတိ	တည်၏။	တိဋ္ဌတိ	တည်၏။

(တိလေသု၊ ဥစ္ဆုသု သည် နှံ့၍တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဗျာပိကာဓာရ မည်ပါသည်။)

(၂) တိလေသု **ကို**

တိလ လိင်တည်၊

'တို့၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩကာသ အမည်မှည့်၊

"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ဩကာသအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

တိလ + သု

" သုဟိသွ ကာရေဧ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် လ၏မှီရာ 'အ' သရကို 'ဧ' ပြု၊

တိလေသု ကားပြီး၏။

(၃) ဥစ္ဆုသု **ကို**

ဥစ္ဆု လိုင်တည်၊

'တို့၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩကာသ အမည်မှည့်၊

"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

ဩကာသအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

ဥစ္ဆု + သု

" သုနံဟိသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် လ၏မှီရာ 'ဥ' သရကို 'ဦ' ဒီဃပြု၊

ဥစ္ဆူသု

ကားပြီး၏။

ဩပသိလေသိကော (ဩပသိလေသိကာဓာရကား)

ပရိယင်္ကေ ရာဇာ သေတိ ၊ အာသနေ ဥပဝိဋ္ဌော သံဃော ။

ပရိယင်္ကေ	ပလ္လင်၌	အာသနေ	နေရာ၌
ရာဇာ	မင်းသည်	သံဃော	သံဃာသည်
သေတိ	အိပ်၏။	ဥပဝိဋ္ဌော	ဝင်နေ၏။

(ကပ်၍တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် (ဩပသိလေသိကာဓာရ) မည်ပါသည်။)

(၄) အာသနေ **ကို**

အာသန လိုင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩကာသ အမည်မှည့်၊

"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

ဩကာသအနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

အာသန + သ္မိံ

" သ္မာသ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကို 'ဧ' ပြု၊

အာသနေ

ကားပြီး၏။

(၅) ပရိယကော် **ကို**

ပရိယက် လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ဩကာသအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ဩကာသ အမည်မှည့်၊

"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ဩကာသအနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

ပရိယက် + သ္မိံ

" သ္မာသ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကို 'ဧ' ပြု၊

ပရိယကော်

ကားပြီး၏။

ဝေသယိကော **(ဝေသယိကာအာဓာရ ပုဒ်)**

ဘူမိသု မနုဿာ စရန္တိ ၊

ဘူမိသု မြေတို့၌

မနုဿာ လူတို့သည်

စရန္တိ သွားကုန်၏။

အန္တလိက္ခေ ဝါယူ ဝါယန္တိ ၊

အန္တလိက္ခေ ကောင်းကင်၌

ဝါယူ လေတို့သည်

ဝါယန္တိ တိုက်သွားကုန်၏။

အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္ဒန္တိ ။

အာကာသေ	ကောင်းကင်၌ (ဩကာသ)
သကုဏာ	ငှက်တို့သည်
ပက္ခန္ဒန္တိ	ပျံသွားကုန်၏ ။

သာမီပိကော (သာမိပိကာဓာရ)

ဝနေ ဟတ္ထိနော စရန္တိ ၊

ဝနေ	တော၌ (ဩကာသ)
ဟတ္ထိနော	ဆင်တို့သည်
စရန္တိ	သွားကုန်၏ ။

ဂင်္ဂါယံ ဃောသော တိဋ္ဌတိ ၊

ဂင်္ဂါယံ	ဂင်္ဂါမြစ်၌ (ဩကာသ)
ဃောသော	နွားကျောင်းသားရွာသည်
တိဋ္ဌတိ	တည်၏ ။

ဝဇေ ဂါဝေါ ဒုဟန္တိ ၊

ဝဇေ	နွားခြံ၌ (ဩကာသ)
ဂါဝေါ	နွားတို့ကို
ဒုဟန္တိ	နို့ညှစ်ကုန်၏ ။

သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ ။

သာဝတ္ထိယံ	သာဝတ္ထိပြည်၌ (ဩကာသ)
ဇေတဝနေ	ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌
ဝိဟရတိ	နေတော်မူ၏ ။

ဩကာသမိစ္ဆနေန ကွတ္တော ?

ဩကာသမိစ္ဆနေန ဩကာသအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်

ကွတ္တောကောအတ္တော အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ဩကာသေ သတ္တမီ ။

ဩကာသေ သတ္တမီ ဩကာသေ သတ္တမီ၌ ဩကာသ ဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

အာဓာရလေးပါးကို သက်ဆိုင်ရာ ပြယုဂ်တစ်ခုစီဖြင့် ခွဲခြားထုတ်ပြခဲ့ပါ။

(က) ဗျာပကာဓာရ

ဇလေသု ခီရံ တိဋ္ဌတိ

(ခ) ဩပသိလေသိကာဓာရ

ပရိယင်္ကေ ရာဇာ သေတိ

(ဂ) ဝေသယိကာအာဓာရ

ဘူမီသု မနုဿာ စရန္တိ ၊

(ဃ) သာမိပိကာဓာရ

ဝနေ ဟတ္ထိနော စရန္တိ

အောက်ပါပုဒ်တို့အားသက်ဆိုင်ရာ အာဓာရများနှင့်ရှင်းလင်းဖြေဆိုပါ။

(က)	ဥစ္ဆူသု ရသော။	(ဗျာပိကအာဓာရ)	နှံ့၍တည်
(ခ)	အာသနေ ဥပဝိဋ္ဌော သံဃော ။	(ဩပသိလေသိကာဓာရ)	ကပ်၍တည်
(ဂ)	အာကာသေ သကုဏာ ပက္ခန္ဒန္တိ ။	(ဝေသယိကာအာဓာရ)	မကင်းကောင်း
(ဃ)	သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ ၊	(သာမိပိကာဓာရ)	နီး၍တည်ရာ

၂၇၉။ ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ ။ (ကရိဏ်းအမည်မှည့်သောသုတ်)

ယေန ဝါ	အကြင်ကာရကဖြင့် မူလည်း
ကယိရတေ	ပြုတတ်၏။
တံ	ထိုပြုကြောင်းကာရကသည်
ကရဏ	ကရိဏ်းမည်၏။

ယေန ဝါ ကယိရတေ ။ ယေန ဝါ ပဿတိ ၊ ယေန ဝါ သုဏာတိ ၊ တံ ကာရကံ ကရဏံသညံ ဟောတိ။

ယေန ဝါ	အကြင်ကာရကဖြင့်မူလည်း
ကယိရတေ	ပြုတတ်၏။
ယေန ဝါ	အကြင်ကာရကဖြင့်မူလည်း
ပဿတိ	မြင်တတ်၏။
ယေန ဝါ	အကြင်ကာရကဖြင့်မူလည်း
သုဏာတိ	ကြား၏။
တံ ကာရကံ	ထိုပြုကြောင်း၊ မြင်ကြောင်း၊ ကြားကြောင်း ကာရကသည်
ကရဏံသညံ	ကရိဏ်းမည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဒတ္တေန ဝီဟိံ လုနာတိ ၊ **ဝါသိယာ ကဋ္ဌံ တစ္ဆတိ ၊**

ဒတ္တေန	တံစဉ်ဖြင့်	ဝါသိယာ	ပဲကွပ်ဖြင့်
ဝီဟိံ	ကောက်စပါးကို	ကဋ္ဌံ	သစ်ကို
လုနာတိ	စိုက်ဖြတ်၏။	တစ္ဆတိ	ရွေ၏။

(၁) ဒတ္တေန **ကို**

ဒတ္တ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဒတ္တ + နာ

" အတောနေန " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန'ပြု၊

ဒတ္တေန

ကားပြီး၏။

(၂) ဝါသိယာ **ကို**

ဝါသိ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဝါသိ + နာ

" ပါတောယာ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သိ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ယာ'ပြု၊

ဝါသိယာ

ကားပြီး၏။

ဖရသုနာ ရုက္ခံ ဆိန္ဒတိ ၊		**ကုဒ္ဒါလေန ပထဝိံ ခဏတိ ၊**	
ဖရသုနာ	ပုဆိန်ဖြင့်	ကုဒ္ဒါလေန	ပေါက်တူးဖြင့်
ရုက္ခံ	သစ်ပင်ကို	ပထဝိံ	မြေကို
ဆိန္ဒတိ	ဖြတ်၏။	ခဏတိ	တူး၏

(၃) ဖရသုနာ **ကို**

ဖရသု လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဖရသုနာ

ကားပြီး၏။

(၄) ကုဒါလေန **ကို**

ကုဒါလ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်…

ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ကုဒါလ + နာ

" အတောနေန " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန'ပြု၊

ကုဒါလေန

ကားပြီး၏။

သတ္တေန ကမ္မံ ကရောတိ ။

သတ္တေန ဓားဖြင့်

ကမ္မံ အမှုကို

ကရောတိ ပြု၏။

(၅) **သတ္တေန** **ကို**

သတ္တ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော

သုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သတ္တ + နာ

" အတောနေန " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သတ္တေန

ကားပြီး၏။

စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ ၊		**သောတေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ ။**	
စက္ခုနာ	မျက်စိဖြင့်	သောတေန	နားဖြင့်
ရူပံ	အဆင်းကို	သဒ္ဒံ	အသံကို
ပဿတိ	မြင်၏။	သုဏာတိ	ကြား၏။

(၆) စက္ခုနာ **ကို**

စက္ခု လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိုဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

စက္ခုနာ

ကားပြီး၏။

(၇) **သောတေန ကို**

သောတ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိုဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော

သုတ်ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သောတ +နာ

" အတောနေန " ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန'ပြု၊

သောတေန

ကားပြီး၏။

သောတေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ ပုဒ်တွင် တတိယာဝိဘတ်သည် အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်အနက်၌ သက်ထားပါသနည်း။

'သောတေန သဒ္ဒံ သုဏာတိ' ပုဒ်တွင် 'ကရဏေ တတိယာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကရိဏ်း'အနက်၌ 'တတိယာ ဝိဘတ်'သက်ထားပါသည်။

စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ ပုဒ်တွင် စက္ခုနာသည် အဘယ်အနက်၌ အဘယ်သုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသနည်း။

'စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ' ပုဒ်တွင် 'စက္ခုနာ' သည် 'ကရိဏ်းအနက်'၌ 'ကရဏေ တတိယာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'တတိယာ ဝိဘတ်'သက်ထားပါသည်။

ကရဏမိစ္စနေန ကွတ္ထော ?

ကရဏမိစ္စနေန	ကရိဏ်းဟူသောအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်
ကွတ္ထော ကောအတ္ထော	အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ကရဏေ တတိယာ။

ကရဏေ တတိယာ   ကရဏေတတိယာ စသောသုတ်တို့၌ ကရိဏ်းဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

၂၈၀။ ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ ။ (ကံအမည်မှည့်သောသုတ်)

ယံ	အကြင်ကာရကကို
ကရောတိ	ပြုတတ် ၊မြင်တတ် ကြားတတ်၏။

တံ	ထိုပြုအပ် ၊မြင်အပ် ၊ ကြားအပ်သော ကာရကသည်
ကမ္မံ	ကံမည်၏။

ယံဝါ ကရောတိ ၊ ယံ ဝါ ပဿတိ ၊ ယံဝါ သုဏာတိ ၊ တံ ကာရကံ ကမ္မသည် ဟောတိ။

ယံဝါ	အကြင်ကာရကကိုမူလည်း
ကရောတိ	ပြုတတ်၏။
ယံဝါ	အကြင်ကာရကကိုမူလည်း
ပဿတိ	မြင်တတ်၏။
ယံဝါ	အကြင်ကာရကကိုမူလည်း
သုဏာတိ	ကြားအပ်၏။
တံ ကာရကံ	ထိုပြုအပ် ၊မြင်အပ် ၊ ကြားအပ်သော ကာရကသည်
ကမ္မသည်	ကံမည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဆတ္တံ ကရောတိ ၊

ဆတ္တံ	ထီးကို
ကရောတိ	ပြုလုပ်၏။

ရထံ ကရောတိ ၊

ရထံ	ရထားကို
ကရောတိ	ပြုလုပ်၏။

ရူပံ ပဿတိ ၊

ရူပံ	အဆင်းကို
ပဿတိ	**မြင်၏။**

သဒ္ဒံ သုဏာတိ ၊

သဒ္ဒံ	အသံကို
သုဏာတိ	ကြား၏။

ကဏ္ဍကံ မဒ္ဒတိ ၊

ကဏ္ဍကံ	ဆူးကို
မဒ္ဒတိ	နင်း၏။

ဝိသံ ဂိလတိ ၊

ဝိသံ	အဆိပ်ကို
ဂိလတိ	မြို၏။

(၁)   ဆတ္တံ **ကို**   **(ရထံ ၊ ရူပံ ၊ သဒ္ဒံ ၊ ကဏ္ဍကံ ၊ ဝိသံ တွက်ရန်)**

ဆတ္တ လိင်တည်၊

'ကို' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကံအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကံ အမည်မှည့်၊

"ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်...

ကံအနက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ဆတ္တ + အံ

ခွင်း၊ချေ၊ကပ်

ဆတ္တံ

ကားပြီး၏။

ကမ္မမိစ္စနေန ကွတ္ထော ?

ကမ္မမိစ္စနေန	ကံဟူသောအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်
ကွတ္ထော ကောအတ္ထော	အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ။   (ကံအနက်မှာ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်)

ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ။   ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ စသောသုတ်တို့၌ ကံဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

(၁၉.၇.၂၀၁၉) သောကြာနေ့

၂၈၁။   ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ ။   (သည်)   ('သုဒ္ဓ' ကတ္တားအမည်မှည့်သောသုတ်)

ယော	အကြင်ကာရကသည်
ကရောတိ	ပြုတတ်၏။
သသော	ထိုပြုတတ်သော ကာရကသည်
ကတ္တာ	ကတ္တားမည်၏။

<u>**ကာတ္တုကာရက(၂)မျိုး**</u>

(၁) သုဒ္ဓကတ္တုကာရက (သုဒ္ဓကတ္တား)

(၂) ဟေတုကတ္တုကာရက (ဟေတုကတ္တား)

အဟိနာ ဒဋ္ဌော နရော ၊

အဟိနာ	မြွေသည်
နရော	လူကို
ဒဋ္ဌော	ကိုက်အပ်၏။

('အဟိနာ' မြွေသည်ဟုအနက်ပေးသောကြောင့် "ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်ရပါသည်။)

ဂရုဠေန ဟတော နာဂေါ ၊

ဂရုဠေန	ဂဠုန်သည်
နာဂေါ	နဂါးကို
ဟတော	သက်အပ်၏။

('ဂရုဠေန' ဂဠုန်သည်ဟုအနက်ပေးသောကြောင့် "ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်ရပါသည်။)

ဗုဒ္ဓေန ဇိတော မာရော ၊

ဗုဒ္ဓေန	ဘုရားသည်
မာရော	မာရ်ကို
ဇိတော	အောင်အပ်ပြီ၊

('ဗုဒ္ဓေန' ဘုရားသည်ဟုအနက်ပေးသောကြောင့် "ယော ကရောတိ သ သတ္တာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်ရပါသည်။)

ဥပဂုတ္တေန မာရော ဗန္ဓော ၊

ဥပဂုတ္တေန	အရှင်ဥပဂုတ်သည်

မာရော	မာရ်မင်းကို
ဗန္ဓော	တုပ်နှောင် ဖွဲ့စည်း ထားအပ်၏။

(‘ဥပဂုတ္တေန’ အရှင်ဥပဂုတ် သည်ဟုအနက်ပေးသောကြောင့် “ယော ကရောတိ သ သတ္တာ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည် မှည့်ရပါသည်။)

ကတ္တုကြေစွနေန ကွတ္တော ?

ကတ္တုကြေစွနေန	ကတ္တားဟူသော အမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်
ကွတ္တော ကောအတ္တော	အဘယ်အ

ကတ္တရိ စ ။

ကတ္တရိစ စသောသုတ်တို့၌ ကတ္တားဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

“ယော ကရောတိ သ သတ္တာ”သုတ်သည်		**ကတ္တားအမည်မှည့်**
ကတ္တရိ စ	**သုတ်သည်**	**ကတ္တားအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်၊(နာ)**

(၁) အဟိနာ ကို

အဟိ လိင်တည်၊

‘သည်’ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယော ကရောတိ သ သတ္တာ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်၊

“ကတ္တရိ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် ‘နာ’ ဝိဘတ်သက် ၊

အဟိနာ

ကားပြီး၏။

(၂) ဂရုဋေန ကို

ဂရုဋ လိင်တည်၊

‘သည်’ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယော ကရောတိ သ သတ္တာ”** ဟူသော သုတ် ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂရုဠ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ'ပြု၊

ဂရုဠေန

ကားပြီး၏။

(၃) ဗုဒ္ဓေန ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

'သည်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယော ကရောတိ သ သတ္တာ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ'ပြု၊

ဗုဒ္ဓေန

ကားပြီး၏။

(၄) ဥပဂုတ္တေန ကို

ဥပဂုတ္တ လိင်တည်၊

'သည်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကတ္တားအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယော ကရောတိ သ သတ္တာ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ကတ္တား အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဥပဂုတ္တ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ'ပြု၊

ဥပဂုတ္တေန

ကားပြီး၏။

"ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်။
"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက် ၊

"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒာန်' အမည်မှည့်။
"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက်၊

"ယော ဓာရော တမောကာသံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်။
"ဩကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက်၊

"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကရိုဏ်း' အမည်မှည့်။
"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက်၊

"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကံ' အမည်မှည့်။
"ကံမ္မတ္တေ ဒုတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက်၊

"ယော ကရောတိ သ သတ္တာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်။ (သုဒ္ဓကတ္တား)
"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာ ဝိဘတ်သက်၊

၂၈၂။ ယော ကာရေတိ သ ဟေတု ။

ယော	အကြင်ကာရကသည်
ကတ္တာရံ	ကတ္တားတစ်ပါးကို
ကာရေတိ	ပြုစေတတ်၏ ။
သသော	ထိုပြုစေတတ်သော ကာရကသည်
ဟေတု	ဟေတုကတ္တားမည်၏ ။

(**"ယော ကာရေတိ သ ဟေတု"** သုတ်သည် ' ဟေတု ' ကတ္တားအမည်မှည့်သော သုတ်ဖြစ်ပါသည်။)

မိမိကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်တတ်သောကတ္တားသည် (သုဒ္ဓကတ္တား)

သူတစ်ပါးတို့အား စေခိုင်းတိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် (ဟေတုကတ္တား)

(ကြိယာပုဒ်မှာ 'စေ' ဆိုသည့် စကားလုံးပါလျှင် ...ဟေတုကတ္တားဟုခေါ်သည်။)

သော ပုရိသော တံ ပုရိသံ ကမ္မံ ကာရေတိ ၊

သော ပုရိသော	ထိုယောကျ်ားကို
ကမ္မံ	အမှုကို
ကာရေတိ	ပြုစေ၏။

သော ပုရိသော တေန ပုရိသေန ကမ္မံ ကာရေတိ ၊

သော ပုရိသော	ထိုယောကျ်ားသည်
တေန ပုရိသေန	ထိုယောကျ်ားကို
ကမ္မံ	အမှုကို
ကာရေတိ	ပြုစေ၏။

သော ပုရိသော တဿ ပုရိသဿံ ကမ္မံ ကာရေတိ ၊

သော ပုရိသော	ထိုယောကျ်ားသည်
တဿ ပုရိသဿ	ထိုယောကျ်ားကို
ကမ္မံ	အမှုကို
ကာရေတိ	ပြုစေ၏။

(ထိုယောကျ်ားသည် သူကိုယ်တိုင် မလုပ်ဘဲ သူတပါးကို ခိုင်းစေသောကြောင့် 'ဟေတု' ကတ္တားမည်ပါသည်။)

(သူတပါးတို့အား စေခိုင်းတိုက်တွန်းတတ်သော ကတ္တားသည် 'ဟေတု' ကတ္တားဖြစ်သည်။)

(ကိုယ်ကိုတိုင်ပြုလုပ်တတ်သော ကတ္တားသည် 'သုဒ္ဓ' ကတ္တားဖြစ်သည်)

*** ကာရိတ်ကံမှာ ရှာတုံက သုဒ္ဓကတ္တားသာလျှင်တည်း။

ကာရိတ်ကံမှာ ဒုတိယာနှင့်တတိယာ ၊ ဆဋ္ဌီ သုံးလီဝိဘတ် ၊ သက်တုံလဒ် ၊ ကျမ်းမြတ် ဤသို့ မိန့်သနည်း။

(ဟေတုကတ္တား)

ပြုလုပ်၏။	(သုဒ္ဓကတ္တားလာ)	စား၏။	(သုဒ္ဓကတ္တားလာ)
ပြုလုပ်စေ၏။	(ဟေတုကတ္တားလာ)	စားစေ၏။	(ဟေတုကတ္တားလာ)
သွား၏။	(သုဒ္ဓကတ္တားလာ)	ကြား၏။	(သုဒ္ဓကတ္တားလာ)
သွားစေ၏။	(ဟေတုကတ္တားလာ)	ကြားစေ၏။	(ဟေတုကတ္တားလာ)

ဇဝံ ဤအတူ

ဟာရေတိ ဆောင်စေ၏။

ပါဠေတိ ရွတ်စေ၏။

ပါစေတိ ချက်စေ၏။

ဓာရေတိ ဆောင်စေ၏။

ပုရိသော ကမ္မံ ကရောတိ ၊ (သုဒ္ဓကတ္တားဟောဝါကျ)

ပုရိသော ပုရိသံ ကမ္မံ ကာရေတိ ၊ (ပြုလုပ်စေ၏။) (ကရဓာတ် ၊ နေပစ္စည်း၊ တိဓာတ်)

ပုရိသံ (ဒုတိယာ)

ပုရိသေန (တတိယာ)

ပုရိသဿ (ဆဋ္ဌီ)

ပုရိသော **ဩဒနံ** **ပစတိ ၊**

ယောကျ်ားသည် ထမင်းကို ချက်၏။

ပုရိသော ပုရိသံ ဩဒနံ ပါစေတိ ၊
ယောက်ျားသည် ယောက်ျားကို ထမင်းကို ချက်စေ၏။

ပုရိသေန	(တတိယာ)
ပုရိသဿ	(ဆဋ္ဌီ)

သာမဏေရော ဝါစံ ပဌတိ ၊
သာမဏေသည် စာစကားကို ရွတ်၏။

သာမဏေရော သာမဏေရံ ဝါစံ ပါဌေတိ ၊
သာမဏေသည် သူငယ်ချင်းသာမဏေတစ်ပါးကို စာစကားကို ရွတ်စေ၏။

အာစရိယော သာမဏေရံ ဝါစံ ပါဌေတိ ၊
ဆရာသည် သာမဏေကို စာစကားကို ရွတ်စေ၏။

သာမဏေရေန	(တတိယာ)
သာမဏေရဿ	(ဆဋ္ဌီ)

ဟေတုကတ္တုနေန ကွတ္ထော ?

ဟေတုကတ္တုနေန	ဟေတုကတ္တားအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်
ကွတ္ထော ကောအတ္ထော	အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ဓာတူဟိ ဏေ ဏယ ဏာပေ ဏာပယာ ကာရိတာနိ ဟေတွတ္ထေ ။

စသည်တို့၌ 'ဟေတု' ကတ္တားဟုခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

၂၈၃။ ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမိ။

ယဿ ဝါ	အကြင်သူ၏လည်း
ပရိဂ္ဂဟော	သိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာသည်

ဟောတိ	ဖြစ်၏။
တံ	ထိုဥစ္စာရှင်သည်
သာမိ	သာမီမည်သည်(ဝါ)သမ္ဗာန်မည်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(သာမီ အမည်/ သမ္ဗာန်အမည် မှည့်သောသုတ်)

('၏' ဟုပေးက သမ္ဗာန္ဓ) (သာမ္ဗာန်)

(သိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာရှင်သည် သာမီ မည်ပါသည်)

တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဝီသော ။

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏
ပဋိဝီသော	အဖို့အစု၊

('၏' ဟုအနက်ပေးသောကြောင့် "တဿ ဘိက္ခုနော" ထိုရဟန်း၏ သည် သာမီ မည်ပါသည်။)

တဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တော ။

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏
ပတ္တော	သပိတ်

တဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ ။

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏
စီဝရံ	သင်္ကန်း

အတ္တနော မုခံ ။

အတ္တနော	မိမိ၏
မုခံ	မျက်နှာ

သာမိက္လစ္စနေန ကွတ္တော ?

သာမိက္လစ္စနေန   သာမိအမည်ကို မှည့်ရသဖြင့်

ကွတ္တော ကောအတ္တော   အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

သာမိသွိ ဆဋ္ဌီ ။

သာမိသွိ ဆဋ္ဌီ   သာမိ ၊သွိ ၊ဆဋ္ဌီ တို့၌ သာမိဟု ခေါ်ဆိုရခြင်း အကျိုးရှိ၏။

"ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သာမီ' အမည်မှည့်၊

"သာမိသွိ ဆဋ္ဌီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီအမည်မှည့်၊

(၁)   ဘိက္ခု့နော   ကို

ဘိက္ခု   လိင်တည်၊

"ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သာမီ' အမည်မှည့်၊

"သာမိသွိ ဆဋ္ဌီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်၊

ဘိက္ခု + သ

"က္လဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာစျ လာ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဥ' ကို 'လ' အမည်မှည့် ၊

ဘိက္ခု + သ
(လ)

"ဈလနော တဿနောဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'လ' မှနောက်ဖြစ်သော 'သ' ဝိဘတ်ကို 'နော' ပြု၊

ဘိက္ခုနော

ကားပြီး၏။

၂၈၄။ လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ ။

သဒ္ဒေ   သုဒ္ဓနာမ်၊ သင်္ချာ ၊ ဥပသာရ ၊နိပါတ် ၊ သမာသ် ၊ တဒ္ဓိတ် ၊ ကိတ်ပြီးသဒ္ဒါသည်

လိင်္ဂတ္ထေ   အနက်ထူးထွေမပါ ၊သကတ် ၊ဒြဗ် ၊လိင်ဟူသော အနိပ္ဖန္နလိင်္ဂတ္ထမျှရှိသည်(ဝါ)

၊သကတ် ၊ဒြဗ် ၊လိင် သင်္ချာသာမန် ၊ကာရကသာမန် ဟူသော အနိပ္ဖန္နလိင်၏

အနက်မျှသာ ရှိသည်

သတိ	ဖြစ်လတ်သော်
တဒတ္တဓာတနတ္ထံ	ထိုအတ္တမတ္တကို ထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှါ
လိင်္ဂတော	လိင်မှ
ပဌံ	နောက်၌
ပဌမာ	ပဌမာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(လိင်အနက်၌ ပဌမာ ဝိဘတ်သက်)

(လျှို့ဝှက်အပ်သော ၊ဖုံးကွယ်အပ်သော ကြောင့် လိင်္ဂ)

ပုရိသော	ယောက်ျားသည်	(လိင်)
ပုရိသာ	ယောက်ျားတို့သည်	
ဧကော	တစ်ယောက်	(သင်္ချာ)
ဒွေ	နှစ်ယောက်တို့	
စ	'စ' သဒ္ဒါ	(နိပါတ်)
ဝါ	'ဝါ ' သဒ္ဒါ	
ဟေ	'ဟေ' သဒ္ဒါ	
အဟေ	'အဟေ' သဒ္ဒါ	
ရေ	'ရေ' သဒ္ဒါ	
အရေ	'အရေ' သဒ္ဒါ	

(၁) ပုရိသော ကို

ပုရိသ လိင်တည်

'အို' ဟူ၍အမည်ပေးသောကြောင့် 'လိင်'အနက်၌ "ပရသမညာ ပယောဂေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'လိင်' အမည်မှည့်၊

'လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် လိင်အနက်၌ ပဌမာဧကဝုစ် 'သိ'ဝိဘတ်သက်။

ပုရိသ + သိ

'သော'ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သိ'ဝိဘတ်ကို 'ဩ' ပြု၊

ပုရိသော

ကားပြီး၏။

(၂) ပုရိသာ ကို

ပုရိသ လိင်တည်

'အို' ဟူ၍အမည်ပေးသောကြောင့် 'လိင်'အနက်၌ "ပရသမညာ ပယောဂေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'လိင်' အမည်မှည့်၊

'လိင်္ဂတ္ထေ ပဌမာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် လိင်အနက်၌ ပဌမာဗဟုဝုစ် 'ယော'ဝိဘတ်သက်။

ပုရိသ + ယော

'သဗ္ဗယောနီ နမာဇ'ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ယော'ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ပုရိသာ

ကားပြီး၏။

၂၈၅။ အာလပနေ စ ။

သဒ္ဒေ	သုဒ္ဓနာမ်၊ သင်္ချာ ၊ ဥပသာရ ၊နိပါတ် ၊ သမာသ် ၊ တဒ္ဓိတ် ၊ ကိတ်ပြီးသဒ္ဒါသည်
အာလပနေ စ	ရှေ့ရှုခေါ်ငင်ခြင်း၊ ခေါ်ငင်အပ်သော အာလုပ်အနက် ၊အပိုအလွန်ရှိသော
လိင်္ဂတ္ထေ	လိင်သည်
သတိ စ	ဖြစ်သော်လည်း
တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ	ထိုအာလုပ်နှင့်တစ်ကွသော အတ္ထမတ္တကိုထွန်းပြခြင်းအကျိုးငှါ
လိင်္ဂတော	လိင်မှ
ပရံ	နောက်၌
ပဌမာ	ပဌမာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(အာလုပ်အနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်သက်)

ရှေ့ရှုခေါ်အပ်သောကြောင့် အာလုပ် မည်၏။

ဘော ပုရိသ	အိုယောက်ျား
ဘဝန္တော ပုရိသာ	အို..ယောက်ျားတို့
ဘော..ရာဇ	အို…မင်း
ဘဝန္တော ရာဇာနော	အို..မင်းတို့
ဟေ သခေ	အို…ခင်ပွန်း
ဟေ သခိနော	အို..ခင်ပွန်းတို့

(၂၀.၇.၂၀၁၉) စနေနေ့

၂၈၆။ ကရဏေ တတိယာ ။ (ဖြင့်)

ကရဏေ	ကရိုဏ်းအနက်၌
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('ဖြင့်' ဆိုသော စကား အဆုံးသတ်လျှင် ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

၂၇၉။ "ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ" ဟူသောသုတ် ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့် ။

၂၈၆။ "ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက် ။

အဂ္ဂိနာ ကုဋိံ ဈာပေတိ ၊

အဂ္ဂိနာ	မီးဖြင့်
ကုဋိံ	ကုဋီကို(တဲအိမ်ကို)
ဈာပေတိ	လောင်ကျွမ်းစေ၏။

('ဖြင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် မီးဖြင့်ဟူသော 'အဂ္ဂိနာ' သည် ကရဏကာရက ဖြစ်ရပါသည်)

"အဂ္ဂိနာ ကုဋ္ဌိ ဈာပေတိ" တွင် အဘယ်အနက်၌ အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်ဝိဘတ်သက်ထားသည်ကိုဖြေဆိုပါ။

"အဂ္ဂိနာ ကုဋ္ဌိ ဈာပေတိ" တွင်.....

ကရိုဏ်း အနက်၌ ၊ 'ကရဏေ တတိယာ' ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(၁) **အဂ္ဂိနာ** ကို

အဂ္ဂိ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိုဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား "ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

အဂ္ဂိနာ

ကားပြီး၏ ။

မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန ၊

ပဒုဋ္ဌေန	ပြစ်မှားလိုသော
မနသာ	စိတ်ဖြင့်
စေ ဘာသတိဝါ	အကယ်၍ ဆိုမူလည်း ဆိုငြားအံ့။

('ဖြင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် စိတ်ဖြင့် ဟူသော 'မနသာ' သည် ကရဏကာရက ဖြစ်ရပါသည်)

(၂) **မနသာ** ကို

မနသ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိုဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား "ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် ကရိုဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

မနသ + နာ

"နာ အာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

မနသာ ကားပြီး၏ ။

မနသာ စေ ပသန္နေန ၊

ပသန္နေန	ကြည်ညိုသော
မနသာ	စိတ်ဖြင့်
စေ ဘာသတိဝါ	အကယ်၍ ဆိုမူလည်း ဆိုငြားအံ့။

('ဖြင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် စိတ်ဖြင့် ဟူသော 'မနသာ' သည် ကရဏကာရက ဖြစ်ရပါသည်)

ကာယေန ကမ္မံ ကရောတိ ။

ကာယေန	ကိုယ်ဖြင့်
ကမ္မံ	အမှုကိစ္စကို
ကရောတိ	ပြုလုပ်၏။

('ဖြင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် ကိုယ်ဖြင့် ဟူသော 'ကာယေန' သည် ကရဏကာရက ဖြစ်ရပါသည်)

(၃) **ကာယေန** ကို

ကာယ လိင်တည် ၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ကရိဏ်းအနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် ကရိဏ်း အမည်မှည့်၊

"ကရဏေ တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိဏ်းအနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ကာယ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ကာယေန

ကားပြီး၏။

၂၈၇။ ။ **သဟာဒိယောဂေ စ ။** **(နှင့်)**

သဟာဒိယောဂေ စ	သဟာဒိယောဂ အနက်၌လည်း
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('နှင့်' ဆိုသော စကား အဆုံးသတ်လျှင် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

သဟာဒိ =　　သဟ + အာဒိ

သဟာဒိ ၌ အာဒိအရ **“ ဝိနာ(ကင်း၍) ၊ သဒ္ဓိံ (အတူတကွ)၊ သမံ(အတူအမျှ)”** ပုဒ်တို့ကို ယူရပါမည်။

“ပရ သမညာ ပယောဂေ” ဟူသောသုတ် ဖြင့် ‘သဟာဒိယောဂ ’ အမည်မှည့် ။

၂၈၇။　“သဟာဒိယောဂေ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ်သက် ။

သဟာပိ ဂင်္ဂေန သံဃော ဥပေါသထံ ကရေယျ ၊

ဂင်္ဂေန	ဂင်္ဂရဟန်းရှုးနှင့်
သဟာပိ	တကွငှင်း၊
သံဃော	သံဃာသည်
ဥပေါသထံ	ဥပုသ်ကို
ကရေယျ	ပြုရာ၏။

(‘နှင့် ’ ဆိုသော အနက်ကြောင့် ဂင်္ဂရဟန်းရှုးနှင့် ဟူသော ‘ဂင်္ဂေန ’ သည် ‘သဟာဒိယောဂ ’ အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

ဝိနာပိ ဂင်္ဂေန သံဃော ဥပေါသထံ ကရေယျ ၊

ဂင်္ဂေန	ဂင်္ဂရဟန်းရှုးနှင့်
ဝိနာပိ	ကင်း၍ငှင်း၊
သံဃော	သံဃာသည်
ဥပေါသထံ	ဥပုသ်ကို
ကရေယျ	ပြုရာ၏။

(‘နှင့် ’ ဆိုသော အနက်ကြောင့် ဂင်္ဂရဟန်းရှုးနှင့် ဟူသော ‘ဂင်္ဂေန ’ သည် ‘သဟာဒိယောဂ ’ အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(၁)　**ဂင်္ဂေန**　　ကို

ဂင်္ဂ　　လိင်တည် ၊

'နှင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သဟာဒိယောဂ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ "** ဟူသောသုတ် ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အမည်မှည့်၊

"သဟာဒိယောဂေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂဂ္ဂ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ'ပြု၊

ဂဂ္ဂေန

ကားပြီး၏။

မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ၊ သဟဿေန သမံ မိတာ။

မဟတာ	များမြတ်သော
ဘိက္ခုသံဃေန	ရဟန်းအပေါင်းနှင့်
သဒ္ဓိံ	အတူတကွ
သဟဿေန	တစ်ထောင်နှင့်
သမံ	အတူအမျှ
မိတာ	နှိုင်းယှဉ်အပ်ကုန်၏။

('နှင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် ရဟန်း အပေါင်းနှင့် ဟူသော 'ဘိက္ခုသံဃေန'နှင့် တစ်ထောင်နှင့် ဟူသော 'သဟဿေန'တို့သည် 'သဟာဒိယောဂ'အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(၂) **ဘိက္ခုသံဃေန** ကို

ဘိက္ခုသံဃ လိင်တည်၊

'နှင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သဟာဒိယောဂ'အနက်ကို အလိုရှိရကား "ပရ သမညာ ပယောဂေ " ဟူသောသုတ် ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အမည်မှည့်၊

"သဟာဒိယောဂေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘိက္ခုသံဃ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ'မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ'ပြု၊

ဘိက္ခုသံဃေန

ကားပြီး၏။

(၃) **သဟာေယေနာ** ကို

သဟာယ လိုင်တည်၊

'နှင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ပရ သမညာ ပယောဂေ " ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အမည်မှည့်၊

"သဟာဒိယောဂေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သဟာယ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အကာရန္တ' မှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သဟာေယေနာ

ကားပြီး၏။

"သဟာေယေနာ သမံ မိတာ" ဝယ် မည်သည့်အနက်၌၊ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် ၊မည်သည့် ဝိဘတ် သက်ထားသည်ကို သုတ်ထောက်၍ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

"သဟာေယေနာ သမံ မိတာ"ဝယ် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်၌၊ **"သဟာဒိယောဂေ စ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် တတိယာဝိဘတ် သက် ထားပါသည်။

၂၈၈။ ကတ္တရိ စ ။ (သည်) (သုဒ္ဓကတ္တား)

ကတ္တရိ စ	ကတ္တားအနက်၌လည်း
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('သည်' ဆိုသော စကား အဆုံးသတ်လျှင် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

"ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်၊

ရညာ ဟတော ပေါသော၊

ရညာ	မင်းသည်
ပေါသော	ခိုးသူယောက်ျားကို

ဟာတော သတ်အပ်ပြီ၊

('သည်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် မင်းသည် ဟူသော 'ရညာ' သည် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(၁) **ရညာ** ကို

ရာဇ လိင်တည် ၊

'သည်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကတ္တား' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ရာဇ + နာ

"နာမှိ ရညာ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နာ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'ဝိဘတ်နှင့်တကွဖြစ်သော 'ရာဇ' သဒ္ဒါကို 'ရညာ' ပြု၊

ရညာ

ကားပြီး၏။

ယက္ခေန ဒိန္နော ဝရော ၊

ယက္ခေန	နတ်သည်
ဝရော	ဆုကို
ဒိန္နော	ပေးအပ်ပြီ။

('သည်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် နတ်သည် ဟူသော 'ယက္ခေန' သည် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(၂) **ယက္ခေန** ကို

ယက္ခ လိင်တည် ၊

'သည်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကတ္တား' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ယက္ခ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ရညာ

ကားပြီး၏။

အပဟိနာ ဒဠှော နရော ၊

အပဟိနာ	မြွေသည်
နရော	လူကို
ဒဠှော	ကိုက်အပ်ပြီ။

('သည်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် မြွေသည် ဟူသော 'အပဟိနာ' သည် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(၃) အပဟိနာ ကို

အပဟိ လိင်တည် ၊

'သည်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကတ္တား' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ကတ္တရိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

အပဟိနာ

ကားပြီး၏။

၂၈၉။ ဟေတွတ္ထေ စ ။

ဟေတွတ္ထေ စ	ဟိတ်အနက်၌ လည်း
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('ကြောင့်' ဆိုသော စကား အဆုံးသတ်လျှင် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

"ယော ကာရေတိ သ ဟေတု" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကတ္တားအနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက် ၊

ကာရကမှာ ကြောင့်(၃) ကြောင့် ရှိပါသည်။ ၄င်းတို့မှာ .....

(၁) ဟိတ် (ကြောင့်)

(၂) ကာရဏ (ကြောင့်)

(၃) နိမိတ် (ကြောင့်)

အန္နေန ဝသတိ ၊		ဓမ္မေန ဝသတိ ၊	
အန္နေန	ထမင်းကြောင့်၊	ဓမ္မေန	တရားကြောင့်၊
ဝသတိ	နေ၏။	ဝသတိ	နေ၏။

ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ ၊		သက္ကာရေန ဝသတိ ၊	
ဝိဇ္ဇာယ	အတတ်ပညာကြောင့်၊	သက္ကာရေန	ပူဇော်သက္ကာရကြောင့်
ဝသတိ	နေ၏။	ဝသတိ	နေ၏။

('ကြောင့်' ဆိုသော အနက်ကြောင့် ထမင်းကြောင့်/ တရားကြောင့်/ အတတ်ပညာကြောင့် / ပူဇော်သက္ကာရကြောင့် ဟူသော 'အန္နေန/ ဓမ္မေန/ ဝိဇ္ဇာယ / သက္ကာရေန' သည် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဝိဘတ် သက်ရပါသည်။)

(က) အဂ္ဂိနာ ကုဋ္ဌိံ ဈာပေတိ ၊

(ခ) သဟာပိ ဂင်္ဂေန သံဃော ဥပေါသထ ကရေယျ ၊

(ဂ) ရညာ ဟတော ပေါသော ၊

(ဃ) အန္နေန ဝသတိ၊

ဤပါဠိရုပ်တို့၌ တတိယယာဝိဘတ်သည် မည်သည့်အနက်၌ ၊မည်သည့်သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသနည်း။

(က) အဂ္ဂိနာ ကုဋ္ဌိံ ဈာပေတိ တွင် တတိယာဝိဘတ်သည် 'ကရိဏ်း' အနက်၌ "ကရဏေ တတိယာ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသည်။

(ခ) သဟာပိ ဂင်္ဂေန သံဃော ဥပေါသထ ကရေယျ ၊တွင် တတိယာဝိဘတ်သည် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်၌ "သဟာဒိယောဂေ စ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသည်။

(ဂ) ရညာ ဟတော ပေါသော ၊တွင် တတိယာဝိဘတ်သည် 'ကတ္တား' အနက်၌ "ကတ္တရိ စ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသည်။

(ဃ) အန္နေန ဝသတိ၊ တွင် တတိယာဝိဘတ်သည် 'ဟိတ်' အနက်၌ "ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသည်။

(၁) **အန္နေန** ကို

အန္န လိင်တည် ၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဟိတ်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဟိတ်' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

အန္န + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

အန္နေန

ကားပြီး၏။

(၂) **ဓမ္မေန** ကို

ဓမ္မ လိင်တည် ၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဟိတ်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဟိတ်' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဓမ္မ+ နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ဓမ္မေန

ကားပြီး၏။

(၃) **ဝိဇ္ဇာယ** ကို

ဝိဇ္ဇာ လိင်တည် ၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဟိတ်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဟိတ်' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဝိဇ္ဇာ + နာ

" အာ ယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ယ' အမည်မှည့် ၊

ဝိဇ္ဇာ + နာ
↘
(ယ)

" ယတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ဝိဇ္ဇာယ

ကားပြီး၏။

တစ်နည်း။ ။ (ဣတ္ထိလိင်)

(၃) **ဝိဇ္ဇာယ** ကို

ဝိဇ္ဇ လိင်တည် ၊

"ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ပစ္စည်းသက်၊

ဝိဇ္ဇာ

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဟိတ်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဟိတ်' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဝိဇ္ဇာ + နာ

" အာ ယော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အာ' ကို 'ယ' အမည်မှည့် ၊

ဝိဇ္ဇာ + နာ
↘
(ယ)

" ယတော နာဒီနံ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'အာယ' ပြု၊

ဝိဇ္ဇာယ

ကားပြီး၏။

(၄) **သက္ကာရေန** ကို

သက္ကာရ လိင်တည်၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဟိတ်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဟိတ်' အမည်မှည့်၊

"ဟေတွတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သက္ကာရ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သက္ကာရေန

ကားပြီး၏။

၂၉၀။ **သတ္တမျတ္ထေ စ ။** (၌)

သတ္တမျတ္ထေ စ	သတ္တမီ အနက်၌လည်း၊
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('၌' ဟူသော သတ္တမီ ဝိဘတ်၌ တတိယာ ဝိဘတ်သက်ရပါသည်)

တေန ကာလေန	ထိုအခါ၌
တေန သမယေန	ထိုအခါ၌
ယေန ကာလေန	အကြင်အခါ၌
ယေန သမယေန	အကြင်အခါ၌
တေန ခေါ ပန သမယေန	ထိုအခါ၌

(၁) **တေန ကာလေန** ကို

တေန ကာလ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

“သတ္တမျတ္တေ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ဩကာသ’အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် ‘နာ’ ဝိဘတ်သက်၊

တေန ကာလ + နာ

“အတော နေန” ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ‘နာ’ဝိဘတ်ကို ‘ဧန’ ပြု၊

တေန ကာလေန

ကားပြီး၏။

(၂) **တေန သမယေန** ကို

တေန သမယ လိင်တည်၊

‘၌’ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ‘ဩကာသ’အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယောဓာရော တမောကာသံ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ‘ဩကာသ’ အမည်မှည့်၊

“သတ္တမျတ္တေ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ဩကာသ’အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် ‘နာ’ ဝိဘတ်သက်၊

တေန သမယ + နာ

“အတော နေန” ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ‘နာ’ဝိဘတ်ကို ‘ဧန’ ပြု၊

တေန သမယေန

ကားပြီး၏။

(၃) **ယေန ကာလေန** ကို

ယေန ကာလ လိင်တည်၊

‘၌’ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ‘ဩကာသ’အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယောဓာရော တမောကာသံ”** ဟူသော သုတ်ဖြင့် ‘ဩကာသ’ အမည်မှည့်၊

“သတ္တမျတ္တေ စ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ဩကာသ’အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် ‘နာ’ ဝိဘတ်သက်၊

ယေန ကာလ + နာ

“အတော နေန” ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော ‘နာ’ဝိဘတ်ကို ‘ဧန’ ပြု၊

ယေန ကာလေန

ကားပြီး၏။

(၄) **ယေန သမယေန** ကို

ယေန သမယ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

"သတ္တမျတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ယေန သမယ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'နေ' ပြု၊

ယေန သမယေန

ကားပြီး၏။

(၅) **တေန ခေါ ပန သမယေန** ကို

တေန ခေါ ပန သမယ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

"သတ္တမျတ္ထေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

တေန ခေါ ပန သမယ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'နေ' ပြု၊

တေန ခေါ ပန သမယေန

ကားပြီး၏။

၂၉၁။ ယေနင်္ဂဝိကာရော ။ **(ဖြင့်)**

ယေန	အကြင်အစိတ်အားဖြင့်(ဝါ) အကြင်အစိတ်ကြောင့်
အင်္ဂဝိကာရော	အပေါင်း၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို
လက္ခီယတေ	မှတ်အပ်၏။
တတ္ထ	ထိုအစိတ်၌
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်

ပဟာတိ ဖြစ်၏။

(**"ယေနင်္ဂဝိကာရော"** သုတ်သည် 'အင်္ဂ' အနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်သောသုတ်ဖြစ်ပါသည်။)

အက္ခိနာ ကာဏော ၊ **ဟတ္ထေန ကုဏီ ၊**

အက္ခိနာ	မျက်စိဖြင့်	ဟတ္ထေန	လက်ဖြင့်
ကာဏော	ကန်းသောသူ	ကုဏီ	ကောက်သောသူ

ကာဏံ ပဿတိ နေတ္တေန ၊

နေတ္တေန	မျက်စိဖြင့်
ကာဏံ	ကန်းသောသူကို
ပဿတိ	မြင်၏။

ပါဒေန ခဉ္ဇော ၊ **ပိဋ္ဌိယာ ခုဇ္ဇော ၊**

ပါဒေန	ခြေဖြင့်	ပိဋ္ဌိယာ	ကျောက်ကုန်းဖြင့်
ခဉ္ဇော	ခွင်သသူ	ခုဇ္ဇော	ကုန်းသသူ

(လူတစ်ယောက်က လက်တွေကောင်းသည် ၊ မျက်လုံးတွေကောင်းသည် ၊အကုန်ကောင်းသည်။ ခြေထောက် တစ်ဖက် မကောင်း ဘဲ ဖြစ်နေရင်'ခြေကျိုး ဟုခေါ်သည်။ခြေကျိုးဟုခေါ်လျှင် ကျိုးသော ခြေထောက်ကလေး တစ်ခုဘဲ လာရတာ မဟုတ် ၊ အကုန်လုံးလာရသည်။အဲဒီလိုဘဲ အစိတ်ဖောက်ပြန်သွားတဲ့အတွက်ကြောင့် အပေါင်း ဖောက်ပြန်ခြင်းကို မှတ်အပ်၏။ဖောက်ပြန်သွားတဲ့နေရာမှာ တတိယာဝိဘတ်သက်)

(၁) **အက္ခိနာ** ကို

အက္ခိ လိင်တည် ၊

'ဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိကာရလက္ခဏ' အမည်မှည့်၊

"ယေနင်္ဂဝိကာရော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

အက္ခိနာ

ကားပြီး၏။

(၂) **ဟတ္ထေန** ကို

ဟတ္ထ လိင်တည်၊

'ဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိကာရလက္ခဏ' အမည်မှည့်၊

"ယေနင်္ဂဝိကာရော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဟတ္ထ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ဟတ္ထေန

ကားပြီး၏။

(၃) **နေတ္တေန** ကို

နေတ္တ လိင်တည်၊

'ဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိကာရလက္ခဏ' အမည်မှည့်၊

"ယေနင်္ဂဝိကာရော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

နေတ္တ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

နေတ္တေန

ကားပြီး၏။

စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ၊	မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်၏။	(ကရိဏ်းအနက်)
ကာဏံ ပဿတိ နေတ္တေန၊	မျက်စိဖြင့်ကန်းသောသူကိုမြင်၏။	(အင်္ဂဝိကာရအနက်)

(၄) **ပါဒေန** ကို

ပါ ဒ လိင်တည်၊

'ဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အင်္ဂဝိဟာရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂဝိကာရလက္ခဏ' အမည်မှည့်၊

"ယေနင်္ဂိကာရော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂိဟာရ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပါ ဒ+ နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'နေ' ပြု၊

ပါဒေန

ကားပြီး၏။

(၅) **ပိဋ္ဌိယာ** ကို

ပိဋ္ဌိယ လိင်တည်၊

'ဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အင်္ဂိဟာရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂိကာရလက္ခဏ' အမည်မှည့်၊

"ယေနင်္ဂိကာရော" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အင်္ဂိဟာရ'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ပိဋ္ဌိယ + နာ

"နာ အာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ပိဋ္ဌိယာ

ကားပြီး၏။

၂၉၂။ **ဝိသေသနေ စ ။** **(အားဖြင့်၊ သဖြင့်၊ ပေးလတ်)** **(ကြိယာဝိသေသန)**

ဝိသေသနေ စ	ဝိသေသန အနက်၌လည်း
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂေါတ္တေန ဂေါတမော နာထော၊ **(အနွယ်)**

နာထော	မြတ်စွာဘုရားသည်
ဂေါတ္တေန	အနွယ်တော်အားဖြင့်
ဂေါတမော	ဂေါတမအနွယ်တည်း။

သုဝဏ္ဏေန အဘိရူပေါ၊ **(ဂုဏ်)**

သုဝဏ္ဏေန ဝါရွှေသော အဆင်းအားဖြင့်

အဘိရူပေါ လွန်သော အဆင်းရှိ၏။

တပသာ ဥတ္တမော၊ **(ဂုဏ်)**

တပသာ အကျင့်အားဖြင့်

ဥတ္တမော မြတ်၏။

(၁) **ဂေါတ္တေန** ကို

ဂေါတ္တ လိင်တည်၊

'အားဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဝိသေသန'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဝိသေသန' အမည်မှည့်၊

"ဝိသေသနေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဝိသေသန'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဂေါတ္တ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ဂေါတ္တ

ကားပြီး၏။

(၂) **သုဝဏ္ဏေန** ကို

သုဝဏ္ဏ လိင်တည်၊

'အားဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဝိသေသန'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဝိသေသန' အမည်မှည့်၊

"ဝိသေသနေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဝိသေသန'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

သုဝဏ္ဏ + နာ

"အတော နေန" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

သုဝဏ္ဏေန ကားပြီး၏။

(၃)	**တပသာ**	ကို

တပသ လိင်တည်၊

'အားဖြင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဝိသေသန'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရသမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဝိသေသန' အမည်မှည့်၊

"ဝိသေသနေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဝိသေသန'အနက်၌ တတိယာ ဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

တပသ + နာ

"နာ အာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် အကာရန္တသဒ္ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော 'နာ'ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

တပသာ

ကားပြီး၏။

<u>**ဝိသေသန(၆) မျိုး**</u>

အနွယ်၊ နာမ်၊ ဇာတ်၊ အတတ်၊ အရွယ်၊

ဂုဏ် (၆) သွယ်၊ မှတ်ဖွယ် ဝိသေသန။

အားဖြင့်၊သဖြင့်၊ ပေးလတ်

ကြိယာဝိသေသန၊

<u>**တတိယာဝိဘတ်သက်သောသုတ်များ**</u>

၂၈၆။ ကရဏေ တတိယာ	**(ဖြင့်)**	**(** ကရိုဏ်းအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက် **)**
၂၈၇။ သဟာဒိယောဂေ စ၊	**(နှင့်)**	**(** သဟာဒိယောဂအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂၈၈။ ကတ္တရိ စ၊	**(သည်)**	(ကတ္တားအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂၈၉။ ဟေတွတ္ထေ စ၊	**(ကြောင့်)**	(ဟိတ်အနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂၉၀။ သတ္တမျတ္ထေ စ၊	**(၌)**	(သတ္တမီအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂၉၁။ ယေနင်္ဂဝိကာရော၊	**(ဖြင့်)**	(အင်္ဂဝိဟာရ အနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)
၂၉၂။ ဝိသေသနေ စ၊	**(အားဖြင့်၊သဖြင့်)**	(ဝိသေသနအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်)

(၂၄.၇.၂၀၁၉) ဗုဒ္ဓဟူး

၂၉၃။ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ ။

သမ္ပဒါနေ	သမ္ပဒါန ကာရကၼ
စတုတ္ထီ	စတုတ္ထီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

သမ္ပဒါန် အမည်မှည့်သောသုတ်များ

(၁) ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ ။

(၂) သိလာဃ သုတ်

ဗုဒ္ဓဿ ဝါ ဓမ္မဿ ဝါ သံဃဿ ဝါ ဒါနံ ဒေတိ ၊

ဗုဒ္ဓဿ ဝါ	ဘုရားအား၄င်း၊	('အား' သမ္ပဒါန်)
ဓမ္မဿ ဝါ	တရားအား၄င်း၊	
သံဃဿ ဝါ	သံဃာအား၄င်း၊	
ဒါနံ	အလှူကို	
ဒေတိ	ပေးလှူ၏။	

ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ။

သမဏဿ ဝါ	ရဟန်းအား၄င်း	('အား' သမ္ပဒါန်)
ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ	ပုဏ္ဏားအား၄င်း	('အား' သမ္ပဒါန်)
ဒါတာ	ပေးလှူသည်	
ဟောတိ	ဖြစ်၏။	

(၁) ဗုဒ္ဓဿ ကို

ဗုဒ္ဓ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဗုဒ္ဓ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဗုဒ္ဓဿ

ကားပြီး၏။

(၂) ဓမ္မဿ ကို

ဓမ္မ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဓမ္မ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဓမ္မဿ

ကားပြီး၏။

(၃) သံဃဿ ကို

သံဃ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

သံဃ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

သံဃဿ

ကားပြီး၏။

(၄) သာမဏာဿ ကို

သာမဏာ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

သာမဏာ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

သာမဏာဿ

ကားပြီး၏။

(၅) ဗြဟ္မဏာဿ ကို

ဗြဟ္မဏာ လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဗြဟ္မဏာ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ဗြဟ္မဏာဿ

ကားပြီး၏။

၂၉၄။ နမောယောဂါဒီသွပိ စ ။

နမောယောဂါဒီသွပိ စ	'နမော' သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်ရာ စသည်တို့၌လည်း
စတုတ္ထီဝိဘတ္တိ	စတုတ္ထီဝိဘတ်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(**"နမောယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသောသုတ်သည် 'နမောသဒ္ဒါ' နှင့်ယှဉ်နေသောကြောင့် စတုတ္ထီဝိဘတ်သက် သောသုတ် ဖြစ်ပါသည်။)

နမော တေ ဗုဒ္ဓ ဝီရတ္ထု ၊

ဝီရ	ကြီးသောလုံ့လရှိတော်မူသော	
ဗုဒ္ဓ	ရှင်ပင်ဘုရား	
တေ	အရှင်ဘုရားအား	(သမ္ပဒါန်ပုဒ်)
နမော	ဦးညွတ်ရှိခိုးခြင်းသည် (ဝါ) ဦးညွတ်ရှိခိုးခြင်းကို	
အတ္ထု	ဖြစ်ပါ၏ (ဝါ) ပြုပါ၏	

(**"နမော တေ ဗုဒ္ဓ ဝီရတ္ထု"** ၌ 'တေ' သည် 'နမော' သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် **"နမောယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့်စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အရဟတော	အရဟံဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော	
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ	မဖောက်မပြန်အလုံးစုံသော တရားတော်တို့ကို သိတော်မူတတ်ထသော	
တဿ ဘဂဝတော	ထိုမြတ်စွာဘုရားအား	(သမ္ပဒါန်အနက်)
နမော	ရှိခိုးပါ၏။	

('နမော' သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် 'တဿ ဘဂဝတော' ကို သမ္ပဒါန်အနက်သက်ထားပါသည်။)

"နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ"၌ မည်သည့်အနက်ဝယ် မည်သည့်ဝိဘတ်သက်ထားသည်ကို အကြောင်းပြ၍ ဖြေဆိုပါ။

"နမောယောဂါဒီသွပိ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နမောသဒ္ဒါ' ဖြင့်ယှဉ်သောကြောင့် **'တဿ ဘဂဝတော'** သမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။

အာစရိယတ္တ နမာမိ ။

('နမောသဒ္ဒါ' နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်သက်ထားပါသည်။)

နမောယောဂါဒီသွပိ စ ကို (နမော + ယောဂအာဒီသုအပိ စ) ပုဒ်ဖြတ် ၊

နမောယောဂါဒီသွပိ စ သုတ်၌ ' သောတ္ထိ ၊ သွာဂတ ' တို့ကိုယူရပါမည်။

သောတ္ထိ ပဇာနံ ၊

ပဇာနံ	သတ္တဝါတို့အား	(သမ္ပဒါန်အနက်)
သောတ္ထိ	ငြိမ်းချမ်းအေးမြခြင်းသည်	
ဟောတု	ဖြစ်ပါစေ။	

နမော ကရောတိ နာဂဿ ၊

နာဂဿ	နဂါးအား (ဝါ) ရဟန္တာအား / နဂါးကို (ဝါ) ရဟန္တာကို	(သမ္ပဒါန်အနက်)
နမော	ဦးညွှတ်ရှိခိုးခြင်းကို	
ကရောတိ	ပြုလော့၊	

သွာဂတံ တေ မဟာရာဇ ။

မဟာရာဇ	မင်းမြတ်	
တေ	အရှင်မင်းမြတ်အား	(သမ္ပဒါန်အနက်)
သွာဂတံ	ကောင်းသော ရောက်လာခြင်း ဖြစ်ပါ၏။	

(၁) နာဂဿ ကို

နာဂ လိုင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"နမောယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

နာဂ + သ

"သာဂမောသေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

နာဂဿ

ကားပြီး၏။

(၂)　တေ　　ကို

　　တုမှ　လိင်တည်၊

'အား' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"နမောယောဂါဒီသွပိ စ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ စတုတ္ထီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

တုမှ ＋ သ

"တေမေကဝစနေသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကို ဝိဘတ်နှင့်တစ်ကွ 'တေ' ပြု၊

တေ

ကားပြီး၏။

၂၉၅။ အပါဒါနေ ပဉ္စမီ ။

အပါဒါနေ	အပါ ဒါ န ကာရကၡ
ပဉ္စမီ	ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ပါ ပါ စိတ္တံ နိဝါရယေ ၊

ပါ ပါ	မကောင်းမှုမှ	(အပါဒါန်အနက်)
စိတ္တံ	စိတ်ကို	
နိဝါရယေ	တားမြစ်ရာ၏။	

အဗ္ဘာ မုတ္တောဝ စန္ဒိမာ ၊

အဗ္ဘာ	တိမ်တိုက်မှ	(အပါဒါန်အနက်)
မုတ္တော	လွတ်သော	
စန္ဒိမာ ဣဝ	လမင်းကဲ့သို့ ၊	

ဘယာ မုစ္စတိ သော နရော ။

သော နရော	ထိုသူသည်	
ဘယာ	ဘေးမှ	(အပါဒါန်အနက်)
မုစ္စတိ	လွတ်၏။	

(၁) ပါ ပါ ကို

ပါ ပ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အပါ ဒါန်' အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ပါ ပ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ပါ ပါ

ကားပြီး၏။

(၂) အဗ္ဘာ ကို

အဗ္ဘ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အပါဒါန်' အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက် ၊

အဗ္ဘ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

အဗ္ဘာ

ကားပြီး၏။

(၃) ဘယာ ကို

ဘယ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"အပါဒါနေ ပဉ္စမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အပါဒါန်' အနက်၌ ပဉ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘယ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ' ဝိဘတ်ကို 'အာ' ပြု၊

ဘယာ

ကားပြီး၏။

၂၉၆။ ကာရဏတ္တေ စ ။

ကာရဏတ္တေ စ	ကာရကအနက်၌လည်း၊
ပဉ္စမီ	ပဉ္စမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဒဿနာ ။

စတုန္နံ	လေးပါးကုန်သော
အရိယသစ္စာနံ	အရိယသစ္စာတို့ကို
အနနုဗောဓာ	လောကီဉာဏ်ဖြင့် လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်
အပ္ပဋိဝေဓာ	မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မဖောက်ထွင်းနိုင်ခြင်းကြောင့်
ယထာဘူတံ	ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ
အဒဿနာ	မမြင်ခြင်းကြောင့်၊

(၁) အနနုဗောဓာ ကို

အနနုဗောဓ လိင်တည်၊

'ကြောင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကရိဏ်း' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ"

ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကရိဏ်း' အမည်မှည့်၊

"ကာရဏာတ္တေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ကရိဏ်း'အနက်၌ ပဥ္စမီ ဧကဝုစ် 'သ္မာ' ဝိဘတ်သက်၊

အနနုဗောဓ + သ္မာ

"သ္မာ သ္မိံ နာ ဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မာ'ဝိဘတ်ကို 'အာ'ပြု၊

အနနုဗောဓာ

ကားပြီး၏။

၂၉၆။ ကမ္မတ္တေ ဒုတိယာ ။

ကမ္မတ္တေ	ကံအနက်၌
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂါဝံ ဟနတိ ။

ဂါဝံ	နွားကို
ဟနတိ	သတ်၏။

ဝီဟယော လုနာတိ ။

ဝီဟယော	ကောက်စပါးတို့ကို
လုနာတိ	ရိတ်ဖြတ်၏။

သတ္တံ့ ကရောတိ၊

သတ္တံ့	ဓားကို
ကရောတိ	ပြု၏။

ဃဋံ့ ကရောတိ ၊

ဃဋံ့	အိုးကို
ကရောတိ	ပြု၏။

ရထံ ကရောတိ ။

ရထံ	ရထားကို
ကရောတိ	ပြု၏။

ဓမ္မံ သုဏာတိ ၊

ဓမ္မံ	တရားကို
သုဏာတိ	နာကြား၏။

ဗုဒ္ဓံ ပူဇေတိ ။

ဝါစံ ဘာသတိ ။

ဗုဒ္ဓံ	ဘုရားကို
ပူဇေတိ	ပူဇော်၏။

ဝါစံ	စကားကို
ဘာသတိ	ပြောဆို၏။

တဏ္ဍုလံ ပစတိ၊

တဏ္ဍုလံ	ဆန်ကို
ပစတိ	ချက်၏။

စောရံ ဃာတေတိ ။

စောရံ	ခိုးသူကို
ဃာတေတိ	သတ်၏။

၂၉၈။ ကာလဒ္ဓါနမစ္စန္တသံယောဂေ ။

ကာလဒ္ဓါနံ	ကာလအခွန့်တို့၏
အစ္စန္တသံယောဂေ	ဒြဗ် ၊ ဂုဏ် ၊ ကြိယာ တို့နှင့် မပြတ်ယှဉ်ရာ၌
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

မာသံ မံသောဒနံ ဘုဉ္ဇတိ ၊

မာသံ	တစ်လပတ်လုံး
မံသောဒနံ	သားမျိုးရောနှောထမင်းကို
ဘုဉ္ဇတိ	စား၏။

သရဒံ ရမဏီယာ နဒီ ၊

သရဒံ	သရဒဥတုပတ်လုံး
ရမဏီယာ	မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော
နဒီ	မြစ်

မာသံ သဇ္ဈာယတိ ၊

မာသံ	တစ်လပတ်လုံး
သဇ္ဈာယတိ	ရွတ်အံ၏။

ယောဇနံ ဝနရာဇိ ၊

ယောဇနံ	တစ်ယူဇနာတိုင်အောင်
ဝနရာဇိ	တောရေးတည်၏။

ယောဇနံ ဒီဃော ပဗ္ဗတော ၊

ယောဇနံ	တစ်ယူဇနာတိုင်အောင်
ဒီဃော	ရှည်သော
ပဗ္ဗတော	တောင်

ကောသံ သဇ္ဈာယတိ ။

ကောသံ	ကုလလေးတာ ငါးရာတိုင်အောင်
သဇ္ဈာယတိ	ရွတ်အံ၏။

အစ္စန္တသံယောဂေတိ ကိမတ္ထံ ?

အစ္စန္တသံယောဂေ	ဒြဗ် ၊ ဂုဏ် ၊ ကြိယာ တို့နှင့် မပြတ်ယှဉ်ရာ၌သည်
ပဒံ	
ကိမတ္ထံ	အဘယ်နည်း။

(၂၅.၇.၂၀၁၉) ကြာသာပတေး

၂၉၉။ ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ ။

ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ	သံ ကမ္မက ကြိယာကို ဟောတတ်သော ဥပသာရ ၊နိပါတ်ပုဒ်တို့နှင့်ယှဉ်ခြင်းသည်
သတိ	ရှိလတ်သော်
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(ကြိယာပုဒ်သည် ဥပသာရပုဒ် ၊နိပါတ်ပုဒ်များနှင့် ယှဉ်တွဲနေလျှင် 'ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ' သုတ်အရ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်)

အနုပဒံ ၊' လက္ခဏနှင့်
ဣတ္ထမ္ဘူတ ၊ ချာန ၊ ဝိစ္ဆာ
ဘာဂ ၊ ဟီန ၊ သဟတ္ထ ၊ ခြောက်။
ဖြစ်မြောက် ပတိ ၊ ပရိနှစ်မှာ
ရှေ့လေးဖြာတည်း၊
ဘိမှာ ရှေ့ တြိ ၊ ခိ ၊ ဝိနာယှဉ် ၊ စသည်ထင်
များဖြင့် ကမ္မပ္ပဝစနိယ ။

<u>**အနုဥပသာရပုဒ်**</u>

(၁) ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏ အနက် (၂) ဣတ္ထမ္ဘူတ ချာန အနက်

(၃)	ဝိစ္ဆာ အနက်	(၄)	ဘာဂအနက်
(၅)	ဟီန	(၆)	သဟတ္ထအနက်

ပတိ ၊ ပရိ ဥပသာရပုဒ်

(၁)	ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏ အနက်	(၂)	ဣတ္ထမ္ဘူတ ချာန အနက်
(၃)	ဝိစ္ဆာ အနက်	(၄)	ဘာဂအနက်

ဘိ ဥပသာရပုဒ်

(၁)	ဣတ္ထမ္ဘူတ လက္ခဏ အနက်	(၂)	ဣတ္ထမ္ဘူတ ချာန အနက်
(၃)	ဝိစ္ဆာ အနက်		

'ခိ' နိပါတ်ပုဒ် ၊ 'ဝိနာ' နိပါတ်ပုဒ် အစဉ်အတိုင်း ကဲ့ရဲ့ခြင်း ၊ကျင်ခြင်း အနက်သဘောတို့ကို ဟောပါသည်။

တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဇဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော ၊ ပဗ္ဗဇိတမနုပဗ္ဗဇိံသု ။

တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ	ထိုအရှင်ဂေါတမကို
အဘိ	ရှေ့ရှုငဲ့၍
ဇဝံ ကလျာဏော	ဤသို့ အရဟတာ စသည်ဖြင့် ကောင်းမြတ်သော
ကိတ္တိသဒ္ဒေါ	ကျော်စောသံသည်
ဥဂ္ဂတော	မဆုံ့ဘဝဂ်နှံ့၍တက်၏။
ပဗ္ဗဇိတံ	တောထွက်သော ဘုရားလောင်းကို
အနု	အမှတ်ပြု၍
ပဗ္ဗဇိံသု	တောထွက်သမူ ရဟန်းပြုကြကုန်ပြီ။

၃၀၀။ ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေ ဝါ ။

ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ	သွားခြင်း၊ သိခြင်း၊စားခြင်း ၊ ရွတ်ဆိုခြင်း အနက်ရှိသောဓာတ် ၊
ဟရ ကရ သယာဒီနံ	ဟရဓာတ် ၊ ကရဓာတ် ၊သိအစရှိသော အကမ္မကဓာတ်တို့၏
ကာရိတေ	ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်ခြင်းသည်
သတိ	ရှိလတ်သော်
ကမ္မနိ	သုဒ္ဓကတ္တားဖြစ်သော ကာရိတ်ကံ၌
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဝါ	အချို့
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ပုရိသော ပုရိသံ (ဂါမံ) ဂါမယတိ ။

ပုရိသော	ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည်
ပုရိသံ	ယောကျ်ားတစ်ယောက်ကို
(ဂါ မံ)	ရွာသို့
ဂါမယတိ	သွားစေ၏။

ပုရိသော ပုရိသေန ဝါ ။

ပုရိသော	ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည်
ပုရိသေန	ယောကျ်ားတစ်ယောက်သို့
ဝါ	ကား

ပုရိသော ပုရိသဿ ဝါ ။

ပုရိသော	ယောကျ်ားသည်
ပုရိသဿ	ယောကျ်ားသည်
ဝါ	ကား
(ဂါမံ)	ရွာသို့
ဂါမယတိ	သွားစေ၏။

"သွားစေ၏"ဟုပြောထား၍ ၎င်းသည် 'ကာရိတ်ကြိယာဖြစ်သည်။

"ဂါမယတိ"တွင် ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်ယှဉ်ခြင်း၊ သွားခြင်းအနက်နှင့် ယှဉ်ခြင်း အနက်ကြောင့် သုဒ္ဓကတ္တားဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ကာရိတ်ကံတွင် ဒုတိယာဝိဘတ်သက် ၊

(၁) ပုရိသံ ကို

ပုရိသ လိင်တည်၊

'ကို' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကံ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကံ' အမည်မှည့်၊

"ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သွားခြင်း' အနက်ရှိသော 'ဂမုဓာတ်'၏ ကာရိတ်ပစ္စည်း' နှင့်ယှဉ်ရာ 'ကံ' အနက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ပုရိသ + အံ

ခွင်း၊ ချေ၊ ကပ်

ပုရိသံ

ကားပြီး၏။

(၂) ပုရိသဿ ကို

ပုရိသ လိင်တည်၊

'ကို' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကံ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကံ' အမည်မှည့်၊

"ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သွားခြင်း' အနက်ရှိသော 'ဂမုဓာတ်'၏ ကာရိတ်ပစ္စည်း' နှင့်ယှဉ်ရာ 'ကံ' အနက်၌ ဒုတိယာ ဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက် သင့်ငြားသော်လည်း ဝါသဒ္ဒါက တားမြစ်သောကြောင့် မသက်ရ၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီ တဥ္စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ပုရိသ + သ

"သာဂမော သေ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် ...

'သ' ဝိဘတ်ကြောင့်နောက်၌ 'သ' လာ၊

ပုရိသဿ

ကားပြီး၏။

ကာရိတ်ကံမှာ ဒုတိယာ၊ တတိယာ၊ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်သက်၊

ဇဝံ ဖောယေတိ ၊ဘောဇယတိ ၊ ပါဋ္ဌယတိ ၊ဟာရယတိ ၊ ကာရယတိ ၊ သယာပယတိ ။

ဇဝံ ဖောယေတိ ၊ ဘောဇယတိ ၊ ပါဋ္ဌယတိ ၊ ဟာရယတိ ၊ ကာရယတိ ၊ သယာပယတိ ။

ဤသို့ သိစေ၏။ စားစေ၏။ ရွတ်ဆိုစေ၏။ ဆောင်စေ၏။ ပြုစေ၏။ အိပ်စေ၏။

ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ ကာရိတေ ၊

ဤအတူတည်း အလုံးစုံသော ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်ရာ၌

၃၀၁။ သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ ။

သာမိသ္မိံ	သမ္ဗာန်အနက်၌
ဆဋ္ဌီ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိဝီသော ၊ **တဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တော ၊**

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏	တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏
ပဋိဝီသော	အဖို့ ၊	ပဋိဝီသော	အဖို့ ၊

တဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ ၊ **အတ္တနော မုခံ ၊**

တဿ ဘိက္ခုနော	ထိုရဟန်း၏	အတ္တနော	မိမိ၏
စီဝရံ	သင်္ကန်း	မုခံ	မျက်နှာ

(၁) တဿ ကို

တ လိင်တည်၊

'၏ ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သာမီ 'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သာမီ ' အမည်မှည့်၊

"သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သာမီ 'အနက်၌ ဆဋ္ဌီ ဧကဝုစ် 'သ ' ဝိဘတ်သက် ၊

တ + သ

"သာဂမော သေ " ဟူသောသုတ်ဖြင့် ...

'သ' ဝိဘတ်ကြောင့်နောက်၌ 'သ' လာ၊

တဿ

ကားပြီး၏။

(၂) ဘိက္ခုနော ကို

ဘိက္ခု လိင်တည်၊

'၏' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သာမီ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သာမီ' အမည်မှည့်၊

"သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သာမီ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီ ဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ဘိက္ခု + သ

"ဩဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာ ဈလာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဥ' ကို 'လ' အမည်မှည့်

ဘိက္ခု + သ
↘
(လ)

" ဈလတော တဿ နောဝါ"သုတ်ဖြင့် 'လ' မှနောက်ဖြစ်သော 'သ' ဝိဘတ်ကို 'နော' ပြု၊

ဘိက္ခု နော

ကားပြီး၏။

၃၀၂။ ဩကာသေ သတ္တမီ ။

ဩကာသေ	ဩကာသကာရက သည်
သတ္တမီ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂမ္ဘီရေ ဩဒကန္တိကေ ။

ဂမ္ဘီရေ	နက်သော
ဩဒကန္တိကေ	ရေအဆုံး၌

(၁) သြဒကန္တိကေ ကို

သြဒကန္တိက လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သြကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အမည်မှည့်၊

"သြကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

သြဒကန္တိက + သ္မိံ

"သ္မာ သ္မိံ နံ ဝါ " ဟူသောသုတ်ဖြင့်....

နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကို 'ဧ' ပြု၊

သြဒကန္တိကေ

ကားပြီး၏။

ပါပသ္မိံ ရမတိ မနော ။

ပါပသ္မိံ မကောင်းမှု၌

မနော စိတ်သည်

ရမတိ မွေ့လျော်၏။

(၂) ပါပသ္မိံ ကို

ပါ ပ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သြကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အမည်မှည့်၊

"သြကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

ပါ ပ သ္မိံ

ကားပြီး၏။

ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုသတိ ကုလပုတ္တော ။

ကုလပုတ္တော အမျိုးကောင်းသားသည်

ဘဂဝတိ ——— မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌

ဗြဟ္မစရိယံ ——— မြတ်သောအကျင့်ကို

ဝုသတိ ——— ကျင့်သုံးနေ၏။

(၃) ဘဂဝတိ ကို

ဘဂဝတန္တု လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သြကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အမည်မှည့်၊

"သြကာသေ သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သြကာသ' အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဘဂဝန္တု + သ္မိံ

"တော တိ တာ သ သ္မိံ နာသု " ဟူသောသုတ်ဖြင့်....

နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'န္တု' ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'တိ' ပြု။

ဘဂဝတိ

ကားပြီး၏။

၃၀၃။ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခီ ပတိဘူ ပသုတကုသလေဟိ စ ။ (ဝိဘတ်..၂..မျိုး)

သာမိဿရာဓိပတိ	သာမိသဒ္ဒါ ၊ ဣဿရသဒ္ဒါ ၊အဓိပတိသဒ္ဒါ
ဒါယာဒ သက္ခီ	ဒါယာဒ သဒ္ဒါ ၊ သက္ခိသဒ္ဒါ ၊
ပတိဘူ ပသုတကုသလေဟိ စ	ပတိဘူသဒ္ဒါ ၊ ပသုတသဒ္ဒါ ၊ ကုသလသဒ္ဒါတို့နှင့်လည်း
ယောဂေ	ယှဉ်ရာ၌
ဆဋ္ဌီစ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည်၎င်း၊
သတ္တမီစ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်၎င်း၊
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဂေါဏာနံ သာမီ ၊ **ဂေါဏာနံ ဣဿရော၊** **ဂေါဏာနံ အဓိပတိ ၊**

ဂေါဏာနံ နွားတို့၏ ဂေါဏာနံ နွားတို့၏ ဂေါဏာနံ နွားတို့၏

သာမိ	အရှင်တည်း။	ဣဿရော	အစိုးရတည်း။	အဓိပတိ	အကြီးအကဲတည်း။

(သာမိသဒ္ဒါ/ ဣဿရသဒ္ဒါ / အဓိပတိ သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်/ သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်)

ဂေါဏေသု	**သာမီ ၊**	**ဂေါဏေသု**	**ဣဿရော၊**	**ဂေါဏေသု**	**အဓိပတိ ၊**
ဂေါဏေသု	နွားတို့၌	ဂေါဏေသု	နွားတို့၌	ဂေါဏေသု	နွားတို့၌
သာမိ	အရှင်တည်း။	ဣဿရော	အစိုးရတည်း။	အဓိပတိ	အကြီးအကဲတည်း။

ဂေါဏာနံ	**ဒါယာဒေါ ၊**	**ဂေါဏေသု**	**ဒါယာဒေါ ၊**
နွားတို့၏	အမွေခံဆွေမျိုးတည်း၊	နွားတို့၌	အမွေခံဆွေမျိုးတည်း၊
ဂေါဏာနံ	**သက္ခီ ၊**	**ဂေါဏေသု**	**သက္ခီ ၊**
နွားတို့၏	သက်သေတည်း၊	နွားတို့၌	သက်သေတည်း၊
ဂေါဏာနံ	**ပတိဘူ ၊**	**ဂေါဏေသု**	**ပတိဘူ ၊**
နွားတို့၏	အတူအစားဝန်ခံတည်း၊	နွားတို့၌	အတူအစားဝန်ခံတည်း၊
ဂေါဏာနံ	**ပသုတော ၊**	**ဂေါဏေသု**	**ပသုတော ၊**
နွားတို့၏	မွေးဖွားသောသားတည်း၊	နွားတို့၌	မွေးဖွားသောသားတည်း၊
ဂေါဏာနံ	**ကုသလော ၊**	**ဂေါဏေသု**	**ကုသလော ၊**
နွားတို့၏	လိမ္မာသောဆရာတည်း၊	နွားတို့၌	လိမ္မာသောဆရာတည်း၊

သာမိဿရ ၊ ရှစ်ဌာနနှင့်	သာမိ (၈)
ဘုမ္မ ၊ နိဒ္ဒါ ၊အနာဒရံ	ဘုမ္မ ၊ နိဒ္ဒါန ၊ အနာဒရ
သမ် ၊ ပါဒါန်လျှင်	သမ္ပဒါန် ၊ အပါဒါန်
ကမ် ၊ ကရဏာတ် ၊ ပစ္စတ်နိမိတ် ၊	ကမ္မ ၊ ကရဏ ၊ နိမိတ္တ
မိ ၊ ကိဿရာ ၊ ဥပါဓိယှဉ်	ဥပ ၊ အဓိ တို့နှင့်ယှဉ်သော အဓိက ၊ ကိသရအနက်
ထို့ပြင် မဏ္ဍိတ ၊ ဥဿုက္ကနှင့်	မဏ္ဍိတ ၊ ဥဿုက္ကအနက်
ကာလဘာဝါ ၊ တေဝီသာ	ကာလဘာဝအနက် ၊ ပစ္စတ်(ပထမာဝိဘတ်) အနက်
သက်ပါ သတ္တမီ ။	သတ္တမီဝိဘတ် (၂၃) မျိုးသက်နိုင်၊

၃၀၄။ နိဒ္ဓါရဏေ စ ။ **(တွင် /တို့တွင်)** **(ဝိဘတ်..၂..မျိုး)**

နိဒ္ဓါရဏေ စ	နိဒ္ဓါရဏ အနက်၌လည်း
ဆဋ္ဌီသတ္တမီ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်တို့သည်
ဟောန္တိ	ဖြစ်ကုန်၏။

ကဏှာ ဂါဝီနံ သမ္ပန္နခီရတမာ ၊

ဂါဝီနံ	နွားမတို့တွင်
ကဏှာ	နွားနက်မသည်
သမ္ပန္နခီရတမာ	ချိုမြိန်သောနို့ရည်ရှိလွန်း၏။

ကဏှာ ဂါဝီသု သမ္ပန္နခီရတမာ ၊

ဂါဝီသု	နွားမတို့တွင်
ကဏှာ	နွားနက်မသည်
သမ္ပန္နခီရတမာ	ချိုမြိန်သောနို့ရည်ရှိလွန်း၏

(၁) **ဂါဝီနံ ကို**

ဂေါ လိင်တည်၊

'တို့တွင်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အမည်မှည့်၊

"နိဒ္ဓါရဏေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဂေါ + နံ

"ဂေဿဝုဒ္ဓိ" သုတ်ကြီးဖြင့် 'ဂေါ' သဒ္ဒါ၏ အစိတ် 'ဩ' ကို 'အာဝ' ပြု ၊

ဂါ ဝ + နံ

"နဒါ ဒီတော ဝါ ဤ "ဟူသော သုတ်ဖြင့် "ဤ" ပစ္စည်းသက်၊

ဂါဝီနံ

ကားပြီး၏။

သာမာ နာရီနံ ဒဿနီယတမာ ၊

နာရီနံ	မိန်းမတို့တွင်
သာမာ	ရွှေအဆင်းရှိသော မိန်းမသည်
ဒဿနီယတမာ	ကြည့်ရှုဖွယ်ကောင်း၏။

သာမာ နာရီသု ဒဿနီယတမာ ၊

နာရသု	မိန်းမတို့တွင်
သာမာ	ရွှေအဆင်းရှိသော မိန်းမသည်
ဒဿနီယတမာ	ကြည့်ရှုဖွယ်ကောင်း၏။

(၂)　နာရီနံ　　ကို

　　နာရီ　　လိုင်တည်၊

'တို့တွင်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အမည်မှည့်၊

"နိဒ္ဒါရဏေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

နာရီ နံ

ကားပြီး၏။

မနုဿာနံ ခတ္တိယော သူရတမော၊		**မနုဿာသု ခတ္တိယော သူရတမော၊**	
မနုဿာနံ	လူတို့တွင်	မနုဿာသု	လူတို့တွင်
ခတ္တိယော	မင်းမျိုးသည်	ခတ္တိယော	မင်းမျိုးသည်
သူရတမော	အလွန်ရဲ၏။	သူရတမော	အလွန်ရဲ၏။

(၃)　မနုဿာနံ　　ကို

　　မနုဿာ　　လိုင်တည်၊

'တို့တွင်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အမည်မှည့်၊

"နိဒ္ဒါရဏေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဒါရဏ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

မနုဿာနံ

ကားပြီး၏။

ပထိကာနံ ဓာဝန္တော သီဃတမော။		**ပထိကာနံ ဓာဝန္တော သီဃတမော။**	
ပထိကာနံ	ခရီးသွားတို့တွင်	ပထိကာနံ	ခရီးသွားတို့တွင်
ဓာဝန္တော	ပြေးသွားသောသူသည်	ဓာဝန္တော	ပြေးသွားသောသူသည်
သီဃတမော	လျင်မြန်လွန်း၏။	သီဃတမော	လျင်မြန်လွန်း၏။

(၄)　ပထိကာနံ　ကို

ပထိကာ　လိင်တည်၊

'တို့တွင်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အမည်မှည့်၊

"နိဒ္ဓါရဏေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'နိဒ္ဓါရဏ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက်၊

ပထိကာနံ

ကားပြီး၏။

၃၀၅။ အနာဒရေ စ ။　(ဝိဘတ်..၂..မျိုး)

အနာဒရေ စ	မရှိသေခြင်းကြိယာကို
ဂမျမာနေ	သိအပ်သည်ရှိသော်
အနာဒရိယတော	မရှိသေအပ်သောကြိယာမှ
ပရံ	နောက်၌
ဆဋ္ဌီသတ္တမီ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်တို့သည်
ဟောန္တိ	ဖြစ်ကုန်၏။

ရုဒတော ဒါရကဿ ပဗ္ဗဇိ၊

ဒါရကဿ	သူငယ်သည်
ရုဒတော	ငိုစဉ်
ပိတာ	အဖသည်
ပဗ္ဗဇိ	ရဟန်းပြု၏။

(၁)　ရုဒတော　ကို

ရုဒန္တ　လိင်တည်၊

'စဉ်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အနာဒရ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အနာဒရ' အမည်မှည့်၊

"အနာဒရေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အနာဒရ'အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက်၊

ရုဒန္တ + သ

"သေသေသုန္တုဝ" ဟူသောသုတ်ဖြင့်'န္တ'ကို 'န္တု'ကဲ့သို့ငဲ့၊

ရုဒန္တု + သ

"တော တိ တာ သသ္မိံနာသု" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'န္တု' ပစ္စည်းကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'တော' ပြု၊

ရုဒတော

ကားပြီး၏။

ရုဒန္တသ္မိံ ဒါရကေ ပဗ္ဗဇ၊

ဒါ ရကေ	သူငယ်သည်
ရုဒန္တသ္မိံ	ငိုစဉ်
ပိတာ	အဖသည်
ပဗ္ဗဇိ	ရဟန်းပြု၏။

(၂) ရုဒန္တသ္မိံ ကို

ရုဒန္တ လိင်တည်၊

'စဉ် 'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အနာဒရ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'အနာဒရ' အမည်မှည့်၊

"အနာဒရေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'အနာဒရ'အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

ရုဒန္တ သ္မိံ

ကားပြီး၏။

<u>ကာရကကျမ်းမှ ဝိဘတ်(၂) မျိုးသက်သော သုတ်</u>

၃၀၃။ သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒ သက္ခီ ပတိဘူ ပသုတကုသလေဟိ စ ။ (၌)

၃၀၄။ နိဒ္ဓါရဏေ စ ။ (တွင် /တို့တွင်)

၃၀၅။ အနာဒရေ စ ။ (စဉ်)

(၂၆.၇.၂၀၁၉) သောကြာနေ့

၃၀၆။ ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ ။

ဆဋ္ဌီနံ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တို့၏
အတ္ထေ	အနက်၌
ကွစိ	အချို့၌
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

အပိဿု မံ အဂ္ဂိဝေဿန တိေဿာ ဥပမာ ပဋိဘံသု ၊

အဂ္ဂိဝေဿန	အဂ္ဂိဝေဿန
အပိဿု	စင်စစ်
တိေဿာ ဥပမာ	ဥပမာသုံးခုတို့သည်
မံ	ငါဘုရား၏
ပဋိဘံသု	ရှေးရှုဉာဏ်တွင် ထင်လာကုန်၏။

(ပဋိဘာအနက်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဆဋ္ဌီအနက်ဝယ် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။)

(၁) မံ ကို

အံမှ လိင်တည်၊

'၏ 'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သာမိ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သာမီ' အမည်မှည့်၊

"ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဆဋ္ဌီ'အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက် ၊

အံမှ + အံ

'တံ မမံမှိ'သုတ်ဖြင့် 'အံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'အံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'မံ'ပြု၊

မံ

ကားပြီး၏။

အန္တရာယ ၊ အဘိတော ပရိတော ၊ ပရိ အစရှိသဒ္ဒါ၊ ပဋိဘာတို့ ၊ ယှဉ်ရာချိုဥက် ဆင့်ဦနက် ၊ သက်အပ် ဒုတိယာ ။
(အန္တရာယသဒ္ဒါ ၊အဘိတောသဒ္ဒါ ၊ ပရိတောသဒ္ဒါ ၊ ပရိသဒ္ဒါ ၊ပဋိဘာအနက်စသည်တို့နှင့်ယှဉ်ရာ ဆင့်ဦဝိဘတ်မှာ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ရပါသည်။)

၃၀၇။ တတိယာသတ္တမီနဉ္စ ။

တတိယာသတ္တမီနဉ္စ	တတိယာသတ္တမီဝိဘတ်တို့၏
အတ္ထေစ	အနက်၌လည်း
ကွစိ	အချို့၌
ဒုတိယာ	ဒုတိယာဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

သစေ မံ သမဏော ဂေါတမော အာလပိဿတိ ၊ တုဉ္စ မံ နာဘိဘာသိ ။

သမဏော ဂေါတမော	ရဟန်းဂေါတမသည်
မံ	ငါနှင့်
သစေ အာလပိဿတိ	အကယ်၍ စကားမပြောဆိုသည် ဖြစ်အံ့၊
တုဉ္စ	သင်သည်လည်း
မံ	ငါနှင့်
နာဘိဘာသတိ	စကားမဆို ၊

(မံ ဝယ် အာလပိဿတိ ၌ ‘လပ ’ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် တတိယာအနက်မှာ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။)

ဧဝံ တတိယတ္ထေ ။

ဧဝံ	ဤသို့
တတိယတ္ထေ	တတိယာအနက်၌ပုံစံတည်း။ (ဒုတိယာဝိဘတ်သက်)

လပဘာသ ၊ ဓာတ်နှင့်တစ်ဖြာ

အန္တရာနှင့် ဝိနာယောဂ၊ သဟတ္ထ ၊ သက်ကြ ဒုတိယာ ။

(လပသဒ္ဒါ ၊အန္တရာသဒ္ဒါ ၊ဝိနာသဒ္ဒါ နှင့်ယှဉ်သောနေရာ သဟတ္ထအနက်၌ 'ဒုတိယာ' ဝိဘတ်သက်။)

(၁) မံ ကို

အံမှ လိင်တည်၊

'နှင့် 'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အမည်မှည့်၊

"တတိယာသတ္တမီနဉ္စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် သပဓာတ်၏အယှဉ် 'သဟာဒိယောဂ' (တတိယာ)အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက် ၊

အံမှ + အံ

'တံ မမံမှိ' သုတ်ဖြင့် 'အံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'အံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'မံ' ပြု၊

မံ

ကားပြီး၏။

ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ၊

ပုဗ္ဗဏှသမယံ နံနက်အခါ၌

နိဝါသေတွာ သင်းပိုင်ကို ပြင်ဝတ်၍

(အနက်သံက '၌' ၊ဝိဘတ်က ဒုတိယာဝိဘတ်၊)

(၂) ပုဗ္ဗဏှသမယံ ကို

ပုဗ္ဗဏှသမယ လိင်တည်။

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သြကာသ' အမည်မှည့်၊

"တတိယာသတ္တမီနဉ္စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (တတိယာ)အနက်၌ ဒုတိယာဧကဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက် ၊

ပုဗ္ဗဏှသမယ + အံ

ခွင်း ၊ ချေ ၊ကပ်

ပုဗ္ဗဏှသမယံ

ကားပြီး၏။

ကေံ သမယံ ဘဂဝါ ။

ကေံ သမယံ		အခါတပါး၌

ဘဂဝါ		မြတ်စွာဘုရားသည်

(၂) ကေံ သမယံ ကို

ကေံသမယ		လိင်တည်။

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **"ယောဓာရော တမောကာသံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊ **"တတိယာသတ္တမီနဥ္စ"** ဟူသောသုတ်ဖြင့် (တတိယာ)အနက်၌ ဒုတိယာကေဝုစ် 'အံ' ဝိဘတ်သက်၊

ကေံသမယ + အံ

ခွင်း၊ ချေ၊ကပ်

ကေံသမယံ

ကားပြီး၏။

ဝေံ သတ္တမျုတ္တေ ။

ဝေံ		ဤသို့

သတ္တမျုတ္တေ		သတ္တမီအနက်၌ ပုံစံတည်း။

(က) သစေ မံ သမဏော ဂေါတမော အာလပိဿတိ ၊

(ခ) **ကေံ သမယံ ဘဂဝါ**

ဤပါဠိရပ်တို့ဝယ် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားပါသနည်း။

(က) သစေ မံ သမဏော ဂေါတမော အာလပိဿတိ ပါဠိရပ်ဝယ်

'မံ' ၌ တတိယာအနက်၌ "တတိယာသတ္တမီနဥ္စ"သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။

(ခ) **ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ** ပါ ဋ္ဌိရပ်ဝယ်

‘ဧကံ သမယံ ’၌ သတ္တမီအနက်၌ “တတိယာသတ္တမီနန္စ”သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။

၃၀၈။ ဆဋ္ဌီ စ ။

တတိယာသတ္တမီနံ	တတိယာ ၊သတ္တမီ ဝိဘတ်တို့၏	(သည်၊ ဖြင့်)
အတ္ထေ စ	အနက်၌	
ကွစိ	အချို့၌	
ဆဋ္ဌီ စ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည်လည်း (၌)	
ဟောတိ	ဖြစ်၏ ။	

(တတိယာဝိဘတ် ၊သတ္တမီဝိဘတ် ၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောသုတ် ဖြစ်ပါသည်။)

ကတော မေ ကလျာဏော ၊

မေ	ငါသည်
ကလျာဏော	ကောင်းမှုကို
ကတော	ပြုအပ်ပြီ။

ကတံ မေ ပါပံ ၊

မေ	ငါသည်
ပါပံ	မကောင်းမှုကို
ကတံ	ပြုအပ်ပြီ။

ဧဝံ တတိယတ္ထေ။

ဧဝံ	ဤသို့
တတိယတ္ထေ	တတိယာအနက်၌ ပုံစံတည်း။

(၁) မေ ကို

အံမှ လိင်တည်၊

'သည် 'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် "ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ဆဋ္ဌီ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (တတိယာ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

အံမှ + သ

"တေမေကဝစနေသု စ"သုတ်ဖြင့်ဆဋ္ဌီဧကဝုစ်'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'အံမှ' သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'မေ'ပြု၊

မေ

ကားပြီး၏။

ကုသလာ နစ္စဂီတဿ သိက္ခိတာ စာတုရိတ္ထိယော ။

နစ္စဂီတဿ	ကခြင်း ၊သီဆိုခြင်း၌ (သတ္တမီအနက် ၊ဆဋ္ဌီဝိဘတ်)
ကုသလာ	လိမ္မာကုန်သော
သိက္ခိတာ	သင်ပြအပ်ပြီးသော အတတ်ရှိကုန်သော
စာတုရ	တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းရှိကုန်သော
ဣတ္ထိယော	မိန်းမတို့သည်
ပရိဝါရေန္တိ	ခြံရံခစားကုန်၏။

('ကုသလာ'သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သောကြောင့်'သတ္တမီ'အနက်မှာ 'ဆဋ္ဌီ'ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။)

(၂) နစ္စဂီတဿ ကို

နစ္စဂီတ လိင်တည်၊

'၌'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယောဓာရော တမောကာသံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

"ဆဋ္ဌီ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (သတ္တမီ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

နစ္စဂီတ + သ

"သာဂမော သေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ၊

နစ္စဂီတဿ ကားပြီး၏။

ကုသလော တွံ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ။

တွံ	သင်အဘယမင်းသားသည်
ရထဿ	ရထား၏
အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ	အစိတ်ကြီးငယ်တို့၏
ကုသလော	လိမ္မာသည်မဟုတ်လော။

ဧဝံ သတ္တမျတ္ထေ ။

ဧဝံ	ဤသို့
သတ္တမျတ္ထေ	သတ္တမီအနက်၌ ပုံစံတည်း။

(၂) ရထဿ ကို

ရထ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယောဓာရော တမောကာသံ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

"ဆဋ္ဌီ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (သတ္တမီ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

ရထ + သ

"သာဂမော သေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ၊

ရထဿ

ကားပြီး၏ ။

(၃) အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ကို

အင်္ဂပစ္စင်္ဂ လိင်တည်၊

'၌' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ဩကာသ' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယောဓာရော တမောကာသံ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ဩကာသ' အမည်မှည့်၊

"ဆဋ္ဌီ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (သတ္တမီ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက် ၊

အင်္ဂပစ္စင်္ဂ + နံ

“သုနံဟိသု စ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘နံ’ ဝိဘတ်ကြောင့် ‘ဂ’ မှီရာ ‘အ’ သရကို ‘အာ’ ဒီဃပြု၊

အင်္ဂပစ္စဂ်ါနံ

ကားပြီး၏။

‘ကုသလာ နစ္စဂီတဿ သိက္ခိတာ စာတုရိတ္ထိယော’ ပါဠိရုပ်၌ မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားပါသနည်း။

‘ကုသလာ နစ္စဂီတဿ သိက္ခိတာ စာတုရိတ္ထိယော’ ပါဠိရုပ်၌ သတ္တမီအနက်၌ ‘ဆဋ္ဌီ စ’ ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

‘ကတော မေ ကလျာဏော’ ပါဠိရုပ်၌ မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားပါသနည်း။

‘ကတော မေ ကလျာဏော’ ပါဠိရုပဝယ် တတိယာအနက်၌ ဆဋ္ဌီ စ ဟူသောသုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

ကွစီတိ ကိမတ္ထံ?

ကွစီတိပဒံ ကွစိဟူသောပုဒ်သည်

ကိမတ္ထံ အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း။

ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော ၊

ယောဝါ အာနန္ဒ	အာနန္ဒာ	
မယာ	ငါသည်	(တတိယာအနက်၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်မသက်..ကွစိသဒ္ဒါကတား)
ဓမ္မော စ	သုတ် အဘိဓမ္မာကို ၎င်း၊	
ဒေသိတော	ဟောအပ်လေပြီ၊	
ဝိနယော စ	ဝိနည်းကို ၎င်း၊	
ပညတ္တော	ပညတ်အပ်လေပြီ။	

(၄) မယာ ကို

အံမှ လိုင်တည်၊

'သည်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကတ္တား'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယော ကရောတိ သ ကတ္တာ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ကရဏီ တတိယာ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (ကတ္တား)အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက်၊

အံမှ + နာ

"နာမှိ တယာ မယာ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'အံမှ'သဒ္ဒါကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ 'မယာ'ပြု၊

မယာ

ကားပြီး၏။

အာနန္ဒော အတ္ထေသု ဝိစက္ခဏော ။

အာနန္ဒော	အာနန္ဒာသည် (သတ္တမီအနက်၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်မသက်..ကွစိသဒ္ဒါကတား)
အတ္ထေသု	အနက်တို့၌
ဝိစက္ခဏော	လိမ္မာ၏
ဣတိအာဒီသု	ဤသို့ အစရှိသော ပုံစံတို့၌
ပတိသေဓနေတ္ထံ	တားမြစ်ရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

(တတိယာ သတ္တမီအနက်၌ 'ဆဋ္ဌီ'ဝိဘတ်သက်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

ကွစိသဒ္ဒါထည့်ဆိုခြင်းကြောင့် **" ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော" "အာနန္ဒော အတ္ထေသု ဝိစက္ခဏော"**စသောပုံစံတို့၌ တတိယာသတ္တမီအနက်ဝယ် 'ဆဋ္ဌီ'ဝိဘတ်သက်ခြင်းကို တားမြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။)

၃၁၉။ ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စ ။

ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စ	ဒုတိယာ ၊ပဉ္စမီဝိဘတ်တို့၏ လည်း
အတ္ထေ	အနက်၌
ကွစိ	အချို့၌
ဆဋ္ဌီ	ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စ သုတ်သည် ဒုတိယာပဉ္စမီဝိဘတ်တို့၏ အနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်ထားသောသုတ်ဖြစ်ပါသည်။)

တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော

တဿ	ထိုသူကို	(ဒုတိယာအနက် ၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်)
ဝတ္တာရော	ဆိုတတ်သောသူတို့သည်	
ဘဝန္တိ	ဖြစ်ကုန်၏။	

ကို / သို့ / နှင့်	**(ကံ)**	**ဒုတိယာဝိဘတ်**
သည် (ကတ္တား)	**(ကရိုဏ်း)**	**တတိယာဝိဘတ်**
	သမ္ပဒါန်	**စတုတ္ထီဝိဘတ်**
	အပါဒန်	**ပဉ္စမီဝိဘတ်**
	သာမိ	**ဆဋ္ဌီဝိဘတ်**
	ဩကာသ	**သတ္တမီ**

(၁) တဿ ကို

တ လိင်တည်၊

'ကို'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကံ'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (ကံ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

တ + သ

"သာဂမောသေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

တဿ

ကားပြီး၏။

သဟာသာ ကမ္မဿ ကတ္တာရော ။

သဟာသာ	အဆောတလျင်
ကမ္မဿ	အမှုကို
ကတ္တာရော	ပြုတတ်ကုန်၏။

(၂) ကမ္မဿ ကို

ကမ္မ လိင်တည်၊

'ကို' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကံ' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကတ္တား' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဥ္စမီနဥ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (ကံ)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

ကမ္မ + သ

"သာဂမောသေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ' လာ ၊

ကမ္မဿ

ကားပြီး၏။

ဇဝံ ဒုတိယတ္တေ။

ဇဝံ ဤသို့

ဒုတိယတ္တေ ဒုတိယာအနက်၌ ပုံစံတည်း။

<u>ပဥ္စမီအနက်မှာ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောပုံစံ</u>

အဿဝနတော ဓမ္မဿ ပရိဟာယန္တိ၊

အဿဝနတော မကြားနာရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်

ဓမ္မဿ အကျင့်တရားမှ (ပဥ္စမီအနက် ၊ဆဋ္ဌီဝိဘတ်)

ပရိဟာယန္တိ ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏။

(၃) ဓမ္မဿ ကို

ဓမ္မ လိင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဥ္စမီနဥ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဓမ္မ + သ

"သာဂမောသေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

ဓမ္မဿ

ကားပြီး၏။

ကိန္နု ခေါ အဟံ တဿ သုခဿ ဘာယာမိ ၊

အဟံ	ငါသည်
တဿ သုခဿ	ထိုချမ်းသာမှ
ကိန္နု ခေါ ဘာယာမိ	အဘယ်ကြောင့်ကြောက်ချိန့်မည်နည်း။

(၄) သုခဿ ကို

သုခ လိင်တည်၊

'မှ'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

သုခ + သ

"သာဂမောသေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

သုခဿ

ကားပြီး၏။

သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ ၊

သဗ္ဗေ	သူခပ်သိမ်းတို့သည်
ဒဏ္ဍဿ	ဒဏ်မှ
တသန္တိ	ထိတ်လန့်ကုန်၏။

(၅) ဒဏ္ဍာသသ ကို

ဒဏ္ဍာ လိင်တည်၊

'မှ'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဒဏ္ဍာ + သ

"သာဂမောသေ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'သ'လာ ၊

ဒဏ္ဍာသသ

ကားပြီး၏။

သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော ၊

သဗ္ဗေ သူခပ်သိမ်းတို့သည်

မစ္စုနော သေရမည်မှ

ဘာယန္တိ ကြောက်ကုန်၏။

(၆) မစ္စုနော ကို

မစ္စု လိင်တည်၊

'မှ'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား"ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)ပဉ္စမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

မစ္စု + သ

"သဿ နော"ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ' ဝိဘတ်ကို 'နော'ပြု ၊

မစ္စုနော

ကားပြီး၏။

ဘီတော စတုန္နံ အာသီဝိသာနံ ဃောရဝိသာနံ ၊

အာသီဝိသာနံ	လျင်သော အဆိပ်ရှိကုန်သော
ဃောရဝိသာနံ	ကြမ်းသောအဆိပ်ရှိကုန်သော
စတုန္နံ	မြွေလေးမျိုးတို့မှ
ဘီတော	ကြောက်၏။

(၇) စတုန္နံ ကို

စတု လိုင်တည်၊

'တို့မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)ပဉ္စမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဗဟုဝုစ် 'နံ' ဝိဘတ်သက် ၊

စတ္တု + နံ

"နော စ ဒွါဒိတော နံမိ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နံ' ဝိဘတ်ကြောင့် 'န' အက္ခရာလာ၊

စတ္တုန္နံ

ကားပြီး၏။

ဘာယာမိ ဃောရဝိသဿ နာဂဿ ။

ဃောရဝိသဿ	ကြမ်းသောအဆိပ်ရှိသော
နာဂဿ	နဂါးမှ
ဘာယာမိ	ကြောက်၏

(၈) နာဂဿ ကို

နာဂ လိုင်တည်၊

'မှ' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'အပါဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား "ယသ္မာ ဒပေတိ ဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'အပါဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် (အပါဒါန်)အနက်၌ ဆဋ္ဌီဧကဝုစ် 'သ' ဝိဘတ်သက် ၊

နာဂ + သ

“သာဂမောသေ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သ’ ဝိဘတ်ကြောင့် ‘သ’လာ ၊

နာဂဿ

ကားပြီး၏။

ဓဝံ ပဉ္စမျတ္တေ ။

ဓဝံ	ဤသို့
ပဉ္စမျတ္တေ	ပဉ္စမီအနက်၌ ပုံစံတည်း။

<u>ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောသုတ်(၂)သုတ်</u>

(၁)	ဆဋ္ဌီ စ၊	(တတိယာသတ္တမီ အနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်)
(၂)	ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ၊	(ဒုတိယာ ပဉ္စမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်)

(က) ကတံ မေပါပံ ၊

(ခ) ကုသလော တွံ ရထဿ ၊

(ဂ) သဟာသာ ကမ္မဿ ကတ္တာရော

(ဃ) သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော ၊

ပါဠိတို့၌(ပြယုဂ်)တို့၌ အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်အနက်၌ အဘယ်ဝိဘတ်များသက်ထားသနည်း။

(က) “ကတံ **မေ** ပါပံ” ဟူသော ပါဠိရပ် ၌(‘မေ’ ဝယ်) “ဆဋ္ဌီ စ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ကတ္တား’အနက်၌ ‘ဆဋ္ဌီ’ ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ခ) “ကုသလော တွံ **ရထဿ**” ဟူသော ပါဠိရပ် ၌(‘ရထဿ’ဝယ်) “သာမိ သို့ ဆဋ္ဌီ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘သာမိ’အနက်၌ ‘ဆဋ္ဌီ’ ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ဂ) “သဟာသာ **ကမ္မဿ** ကတ္တာ” ဟူသော ပါဠိရပ် ၌(‘ကမ္မဿ’ဝယ်) “ဒုတိယာပဉ္စမီနဉ္စ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ကံ’အနက်၌ ‘ဆဋ္ဌီ’ ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(က) “သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ **မစ္စုနော**” ဟူသော ပါဠိရပ် ၌ (‘မစ္စုနော’ဝယ်)“ဆဋ္ဌီ စ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘ကတ္တား’အနက်၌ ‘ဆဋ္ဌီ’ ဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

၂၇.၈.၂၀၁၉ (စနေနေ့)

၃၁၀။ ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ ။

ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု	ကံ(ကို)၊ကရိုဏ်း(ဖြင့်)၊နိမိတ်(ကြောင့်) အနက်တို့၌
သတ္တမီ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

(ကံ(ကို)၊ကရိုဏ်း(ဖြင့်)၊နိမိတ်(ကြောင့်) အနက်တို့၌ 'သတ္တမီ' ဝိဘတ်သက်သောသုတ်)

သုန္ဒရာဝုသော ဣမေ အာဇီဝကာ ဘိက္ခူသု အဘိဝါဒေန္တိ ။

အာဝုသော	ငါ့ရှင်တို့	
သုန္ဒရာ	ကောင်းကုန်သော	
ဣမေ အာဇီဝကာ	ဤတက္ကတွန်းတို့သည်	
ဘိက္ခူသု	ရဟန်းတို့ကို	**(သတ္တမီဝိဘတ်)**
အဘိဝါဒေန္တိ	ရှိခိုးကုန်၏။	

ဇဝံ ကမ္မတ္ထေ။

ဇဝံ	ဤသို့
ကမ္မတ္ထေ	ကံအနက်၌ပုံစံတည်း။

(၁) ဘိက္ခူသု ကို

ဘိက္ခု လိင်တည်၊

'တို့ကို' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'ကံ' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'ကံ' အမည်မှည့်၊

"ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကံအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

ဘိက္ခု + သု

"ဘိက္ခူ သု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် 'က္ခု' မှာရှိသော 'ဥ' ကို 'ဦ' ဒီဃပြု၊

ဘိက္ခုူသု

ကားပြီး၏။

“သုန္ဒရာဝုသော ဣမေ အာဇီဝကာ ဘိက္ခူသု အဘိဝါဒေန္တိ”ပါဠိရပ်၌

ဘိက္ခူသုသည်မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့်မည်သည့်ဝိဘတ်သက်ထားသနည်း။

ဘိက္ခူသုသည်ကံအနက်၌ **“ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် **‘သတ္တမီဝိဘတ်’**သက်ထားပါသည်။

ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ ၊		**ပတ္တေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ ၊**	
ဟတ္ထေသု	လက်တို့ဖြင့် (ကရိုဏ်းအနက်)	ပတ္တေသု	သပိတ်တို့ဖြင့်(ကရိုဏ်းအနက်)
ပိဏ္ဍာယ	ဆွမ်းခံဖို့ရာ	ပိဏ္ဍာယ	ဆွမ်းခံဖို့ရာ
စရန္တိ	သွားကုန်၏။	စရန္တိ	သွားကုန်၏။

ပထေသု ဂစ္ဆန္တိ ၊		**ဧဝံ ကရဏတ္ထေ။**	
ပထေသု	လမ်းခရီးတို့ဖြင့်	ဧဝံ	ဤသို့
ဂစ္ဆန္တိ	သွားကုန်၏။	ကရဏတ္ထေ	ကရိုဏ်းအနက်၌ ပုံစံတည်း။

“ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ” ဟူသောပါဠိရပ်ဝယ်…

‘ဟတ္ထေသု’ဝယ်မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့်မည်သည့်ဝိဘတ်သက်ထားသနည်း။

‘ဟတ္ထေသု’ဝယ် ‘ကရိုဏ်းအနက်’၌ **“ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ”** ဟူသောသုတ်ဖြင့် ‘သတ္တမီဝိဘတ်’ သက်ထား ပါသည်။

(၂) ဟတ္ထေသု ကို

ဟတ္ထ လိင်တည်၊

‘တို့ဖြင့်’ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် **‘ကရိုဏ်း’**အနက်ကို အလိုရှိရကား**“ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ”** ဟူသော သုတ် ဖြင့် ‘ကရိုဏ်း’ အမည်မှည့်၊

“ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိုဏ်းအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် ‘သု’ ဝိဘတ်သက် ၊

ဟတ္ထ + သု

“သုဟိသွ ကာရေဇ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သု’ ဝိဘတ်ကြောင့် ‘တ္ထ’ မှာရှိသော ‘အ’ ဝိဘတ်ကို ‘ဧ’ ပြု၊

ဟတ္ထေသု

ကားပြီး၏။

(၃) ပတ္ထေသုကို

ပတ္ထ လိင်တည်၊

‘တို့ဖြင့်’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ‘ကရိဏ်း’ အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ”** ဟူသော သုတ် ဖြင့် ‘ကရိဏ်း’ အမည်မှည့်၊

“ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိဏ်းအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် ‘သု’ ဝိဘတ်သက်၊

ပတ္ထ + သု

“သုဟိသွ ကာရေဇ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သု’ ဝိဘတ်ကြောင့် ‘တ္ထ’ မှာရှိသော ‘အ’ ဝိဘတ်ကို ‘ဧ’ ပြု၊

ပတ္ထေသု

ကားပြီး၏။

(၄) ပထေသုကို

ပထ လိင်တည်၊

‘တို့ဖြင့်’ ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် ‘ကရိဏ်း’ အနက်ကို အလိုရှိရကား **“ယေန ဝါ ကယိရတေ တံ ကရဏံ”** ဟူသော သုတ် ဖြင့် ‘ကရိဏ်း’ အမည်မှည့်၊

“ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ” ဟူသောသုတ်ဖြင့် ကရိဏ်းအနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် ‘သု’ ဝိဘတ်သက်၊

ပထ + သု

“သုဟိသွ ကာရေဇ”ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် ‘သု’ ဝိဘတ်ကြောင့် ‘ထ’ မှာရှိသော ‘အ’ ဝိဘတ်ကို ‘ဧ’ ပြု၊

ပထေသု

ကားပြီး၏။

ဒီပိ စမ္မေသု ဟညတေ။

ဒီပိ	သစ်(ကျားသစ်)ကို
စမ္မေသု	အရေတို့ကြောင့် **(နိမိတ်)**
ဟညတေ	သတ်အပ်၏။

ကုဉ္ဇရော ဒန္တေသု ဟညတေ။

ကုဉ္ဇရော	ဆင်ကို
ဒန္တေသု	အစွယ်တို့ကြောင့်**(နိမိတ်)**
ဟညတေ	သတ်အပ်၏။

ဇဝံ နိမိတ္တတ္ထေ ။

ဇဝံ	ဤသို့
နိမိတ္တတ္ထေ	နိမိတ်အနက်၌ပုံစံတည်း။

(၅) စမ္မေသု ကို

စမ္မ လိင်တည်၊

'ကြောင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိမိတ်'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ပရ သမညာ ပယောဂေ"** ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိမိတ်' အမည်မှည့်၊

"ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နိမိတ်အနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

စမ္မ + သု

"သုဟိသွ ကာရေဧ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် 'မ္မ'မှာရှိသော 'အ'ဝိဘတ်ကို 'ဧ'ပြု၊

စမ္မေသု

ကားပြီး၏။

(၆) ဒန္တေသု ကို

ဒန္တ လိင်တည်၊

'ကြောင့်'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'နိမိတ်'အနက်ကို အလိုရှိရကား "ပရ သမညာ ပယောဂေ" ဟူသော သုတ်ဖြင့် 'နိမိတ်' အမည်မှည့်၊

"ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် နိမိတ်အနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

ဒန္တ + သု

"သုဟိသွ ကာရေဧ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် 'န္တ'မှာရှိသော 'အ'ဝိဘတ်ကို 'ဧ'ပြု၊

ဒန္တေသု

ကားပြီး၏။

'ကြောင့်' (၃) ကြောင့်

(၁) ဟိတ် 'ကြောင့်' (၂) ကာရက 'ကြောင့်' (၃) နိမိတ် 'ကြောင့်'

ကျိုး ကြောင်း ရှေ့ကျ ၊ 'ဟိတ်' 'ကရဏ'

ကောက်ကြ စဉ်တိုင်းသာ။

တစ်ကွဖြစ်မှု ၊ ကြောင်း ကျိုးစု

ခေါ်မှု 'နိမိတ္တာ' ။

အကျိုးကရှေ့က နေရင် **'ဟိတ်'**၊ အကျိုးကရှေ့ကနေ၍ အကြောင်းကနောက်ကနေလျှင် **'ဟိတ်'** ဟုခေါ်ပါသည်။

အန္နေန ဝစတိ

နေရခြင်းဟူသော 'အကျိုး' တရားက ရှေ့ကနေ၍၊(နေခြင်းကြိယာ အကြောင်း ရှေ့ကနေ၍) ထမင်းစားရခြင်း တည်းဟူသောဖိုက်ပြည့်မည့် အကြောင်းတရားက နောက်မှ နေသောကြောင့် **'ဟိတ်' ကြောင့် ဟုခေါ်ပါသည်။**

အကြောင်းကရှေ့ကနေရင် **'ကာရက'**၊ အကြောင်းကရှေ့ကနေ၍ အကျိုးကနောက်ကနေလျှင် **'ကရဏ'** ဟုခေါ်ပါသည်။

စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဒဿနာ ။

မသိခြင်း 'မောဟ' ဟူသော အကြောင်းတရားက ရှေ့ကနေ၍ ၊(သစ္စာလေးပါးတည်းဟူသော အကျိုးတရားက နောက်မှ ဖြစ်သောကြောင့်) **'ကာရဏ' ကြောင့်** မည်ပါသည်။

အကျိုး အကြောင်းတစ်ကွဖြစ်လျှင် 'နိမိတ်' မည်ပါသည်။

ဒီပိ စမ္မေသု ဟညတေ ဥ (ကျားကို အရေကြောင့် သတ်အပ်၏။)

အရေတည်းဟူသောအကြောင်းတရားနှင့် အသတ်ခံရခြင်းဟူသော အကျိုးတရားတို့ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်သောကြောင့် **'နိမိတ်'** မည်ပါသည်။

ပစ္စည်းကြောင့် သေ၏။ (ပစ္စည်းတည်းဟူသော အကြောင်းတရားနှင့် အသတ်ခံရခြင်း သေရခြင်းဟူသော အကျိုးတရားတို့

တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်သောကြောင့် 'နိမိတ်' မည်ပါသည်။

၃၁၁။ သမ္ပဒါနေ စ ။

သမ္ပဒါနေ စ	သမ္ပဒါန်အနက်၌လည်း
သတ္တမီ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

('သမ္ပဒါနေစ' သုတ် ဖြင့် သမ္ပဒါန်အနက်၌ သတ္တမီဝိဘတ်သက်)

သံဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ၊

သံဃေ	သံဃာအား **(သမ္ပဒါန်)**
ဒိန္နံ	လှူအပ်သော ဝတ္ထုသည်
မဟပ္ဖလံ	အကျိုးများ၏။

သံဃေ ဂေါတမီ ဒေဟိ ၊

သံဃေ	သံဃာအား **(သမ္ပဒါန်)**
ဂေါတမီ	ဂေါတမီ
တွံ	သင်သည်
ဒေဟိ	လှူလော့၊

('ဒိန္နံ' မှာ ပေးလှူခြင်းအနက်ရှိသော ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ရာ 'သမ္ပဒါနေ စ'သုတ်ဖြင့်သမ္ပဒါန်အနက်၌ 'သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်' နိုင်ပါသည်။)

သံဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ ။

သံဃေ	သံဃာအား	**(သမ္ပဒါန်)**
တေ တရာ	သင်သည်	
ဒိန္နေ	လှူအပ်သည်ရှိသော်	
အဟဉ္စေဝ	ငါဘုရားသည်၄င်း၊	
သံဃော စ	သံဃာသည်၄င်း၊	
ပူဇိတော	ပူဇော်အပ်သည်	
ဘဝိဿာမိ	ဖြစ်လတ္တံ့။	

"သံဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ" ဟူသောသုတ်၌ မည်သည့်အနက်၌ ၊မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်ဝိဘတ် သက်ထားပါသနည်း။

"သံဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ" ဟူသောသုတ်၌ ...

'သမ္ပဒါနံ'အနက်၌၊ 'သမ္ပဒါနေ စ'ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သတ္တမီဝိဘတ်'သက်ထားပါသည်။

(၁) သံဃေ ကို

သံဃ လိင်တည်၊

'အား'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါနံ'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါနံ' အမည်မှည့်၊

"သမ္ပဒါနေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါနံ'အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊

သံဃ + သ္မိံ

"သ္မာ သ္မိံ နံဝါ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကို 'ဧ'ပြု၊

သံဃေ

ကားပြီး၏။

၃၁၂။ ပဉ္စမျတ္ထေ စ ။

ပဉ္စမျ တ္ထေ စ	ပဉ္စမီအနက်၌လည်း
သတ္တမီ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ကဒလီသု ဂဇေ ရက္ခန္တိ ။

ကဒလီသု	ငှက်ပျောတို့မှ
ဂဇေ	ဆင်တို့ကို
ရက္ခန္တိ	စောင့်ကုန်၏။

('ကဒလီသု'ဝယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း အနက်ရှိသော ဓာတ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် **'ပဉ္စမျတ္ထေ စ'**သုတ်ဖြင့် 'ပဉ္စမီ'အနက်မှာ သတ္တမီဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။)

(က) **ဒိန္နံ မဟာဖလံ**

(ခ) **ကဒလီသု ဂဇေ ရက္ခန္တိ** ပါဠိရပ်တို့၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည် မည်သည့်အနက်၌ မည်သည့်သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသနည်း။

(က) **ဒိန္န မဟာဖလံ**

(ခ) **ကဒလီသု ဂဇေ ရက္ခန္တိ** ပါဠိရုပ်တို့၌ သတ္တမီဝိဘတ်သည် 'သမ္ဗဒါန်'အနက်၌ 'သမ္ဗဒါနေ စ'ဟူသော သုတ်ဖြင့် သက်ထားပါသည်။

(၁) ကဒလီသု ကို

ကဒလိ လိင်တည်၊

'တို့မှ'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ဗဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ဗဒါနံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ဗဒါန်' အမည်မှည့်၊

"သမ္ဗဒါနေ စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ဗဒါန်'အနက်၌ သတ္တမီဗဟုဝုစ် 'သု' ဝိဘတ်သက်၊

ကဒလိ + သု

"ဒီဃံ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက်'သု' ဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့ 'လ'ရှိ 'ဣ' ကို 'ဤ' 'ဒီဃ' ပြု၊

ကဒလီသု

ကားပြီး၏။

၃၁၃။ ကာလဘာဝေသု စ ။

ကာလဘာဝေသု စ	ကာလအနက်၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏ အနက်တို့၌လည်း
သတ္တမီ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

<u>**ကာလအရ**</u>

ခဏ၊ လယ၊ မုဟုတ္တ၊ နံနက်ကာလ၊ ညချမ်းကာလ၊စသည်ကိုယူပါ။

ဘာဝ အရ ကြိယာကို ကောက်ယူရပါမည်။

ထင်ရှားသိသာသော 'ကာလ'စသော ကြိယာတစ်ခုဖြင့် မထင်ရှားမသိသာသော 'ကာလ'စသော ကြိယာကို မှတ်သားခြင်း သည် 'ဘာဝ'မည်ပါသည်။

ပုဗ္ဗဏှသမယေ ဂစ္ဆတော၊ **သာယနှသမယေ အာဂစ္ဆတော ၊**

ပုဗ္ဗဏှသမယေ	နံနက်အခါ၌	သာယနှသမယေ	ညချမ်းအခါ၌ (ကာလ)
ဂစ္ဆတော	သွား၏။	အာဂစ္ဆတော	လာ၏။

(အချိန်မတိကျလို့ 'မနက်'၊ ထင်ရှားရှိတဲ့ (မနက်)ကာလစသည့် ကြိယာတစ်ခုဖြင့် မသိသာသော ထင်ရှားမရှိသော ကြိယာတစ်ပါး ကို မှတ်သားထားသည့်အတွက်ကြောင့် 'ကာလ'မည်၏။ ထင်ရှားသိသာသော 'ကာလ'စသော ကြိယာတစ်ခုဖြင့် မထင်ရှားမသိသာသော 'ကာလ'စသော ကြိယာကို မှတ်သား ခြင်း သည် 'ဘာဝ'မည်ပါသည်။

(၁) ပုဗ္ဗဏှသမယေ ကို

ပုဗ္ဗဏှ သမယ လိင်တည်၊

'၌'ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်'အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ကာလဘာဝေသု စ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်'အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက် ၊

ပုဗ္ဗဏှသမယ + သ္မိံ

"သ္မာသ္မိံနံဝါ"ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်ကို 'ဧ'ပြု၊

ပုဗ္ဗဏှသမယေ

ကားပြီး၏။

သော် ၊ လတ် ၊ သော်မှ ၊ လက္ခဏ ၊

လက္ခဏ ၊ လက္ခဏဝန္တ

လက္ချ ၊ လက္ချဝန္တ

(ဘာဝနှင့်ယှဉ်တိုင်း လေးချက်ထွက်လာ၊ လက္ခဏ ၊ လက္ခဏဝန္တ ၊ လက္ချ ၊ လက္ချဝန္တ ၊)

ဘိက္ခူသု ဘောဇိယမာနေသု ဂစ္ဆတော။ **ဘုတ္တေသု အာဂစ္ဆတော ၊**

ဘိက္ခူသု	ရဟန်းတို့ကို	ဘုတ္တေသု	ဆွမ်းစားကုန်ပြီးသည်ရှိ**သော်**
ဘောဇိယမာနေသု	ဆွမ်းကျွေးအပ်ကုန်သည်ရှိ**သော်**	အာဂစ္ဆတော	လာ၏။
ဂစ္ဆတော	သွား၏။		

('သော်'နှင့်ဆုံးလျှင် 'လက္ခဏ' ၊ 'ဘောဇိယမာနေသု' သည် 'လက္ခဏ' ၊ကံတို့ ကတ္တားတို့သည် 'လက္ခဏဝန္တ' ၊

လက္ခဏနှင့် လက္ခဏဝန္တ တို့သည် ဝိဘတ်တူရသည်။ ဘောဇိယမာနေသု နှင့်ဝိဘတ်တူနေတာသည် ဘိက္ခူသု ။

ဂေါသု ဒုယှမာနာသု ဂတော ၊

ဂေါသု	နွားတို့ကို
ဒုယှမာနာသု	နို့ညစ်အပ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်
ဂတော	သွား၏။

ဒုဒ္ဓါသု အာဂတော ၊

ဒုဒ္ဓါသု	နို့ညစ်ကုန်ပြီးသည်ရှိသော်
အာဂတော	လာ၏။

၁၁၄။ ဥပ ' ဇ္ဈာဓိကိဿရဝစနေ ။

ဥပ ' ဇ္ဈာဓိ	ဥပသဒ္ဒါ ၊ အဓိသဒ္ဒါတို့၏
ပယောဂေ	အယှဉ်၌
ကိဿရဝစနေ	ဥပသဒ္ဒါ ၏အဓိကအနက်၊ အဓိသဒ္ဒါ၏ဣဿရအနက်ကို ဟောသည်။
သတိ	ရှိလတ်သော်
သတ္တမီ	သတ္တမိ အနက်သည်
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဥပ ခါရိယံ ဒေါဏော ၊

ဒေါဏော	(လေးပြည်ရှိ) စိတ်သည်
ခါရိယံ	(လေးတင်းရှိ) တို့ထက်
ဥပ	လွန်၏။

ဥပ နိက္ခေ ကဟာပဏံ ၊

ကဟာပဏံ	အချိန်တစ်ကျပ်သည်
နိက္ခေ	(တစ်ပိသာရှိ) နိက္ခထက်
ဥပ	လွန်၏။

(တစ်ပိသာ တစ်ခါထက် တစ်ကျပ်သား အခါတစ်ရာဝယ်တာ ပိုလွန်၏။)

အဓိ ဗြဟ္မဒတ္တေ ပဉ္စာလာ၊

ပဉ္စာလာ	ပဉ္စာလတိုင်းသူတို့သည်
ဗြဟ္မဒတ္တေ	ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏
အဓိ	အခြံအရံကျေးကျွန်တို့တည်း။

အဓိ နစ္စေသု ဂေါတမီ ၊

ဂေါတမီ	ဂေါတမီသည်
နစ္စေသု	ကချေသည်တို့၏
အဓိ	အရှင်တည်း။

အဓိ ဒေဝေသု ဗုဒ္ဓေါ ။

ဗုဒ္ဓေါ	ဘုရားသည်
ဒေဝေသု	နတ်တို့၏
အဓိ	အရှင်တည်း။

(၁) ခါရိယံ ကို

ခါရီ လိုင်တည်၊

'တို့ထက်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"ဥပ ' ဇ္ဈာဓိကိဿရဝစနေ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက် ၊

ခါရီ + သ္မိံ

"အဃော ရဿ မေကဝစနယောသွပိစ "ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'ဤ' ကို 'ဣ' ရဿ ပြု၊

ခါရိ + သ္မိံ

" ဃပတော သ္မိံယံဝါ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သ္မိံ' ကို 'ယံ' ပြု၊

ခါရိယံ

ကားပြီး၏။

၃၁၅။ မဏ္ဍိတု ' ဿုက္ကေသု တတိယာ ။

မဏ္ဍိတု ' ဿုက္ကေသု	ကြည်လင်ခြင်း၊အားထုတ်ခြင်းအနက်တို့ကို
ဂမျမာနေသု	သိအပ်ကုန်သည်ရှိသော်
တတိယာ	တတိယာဝိဘတ်သည်၎င်း၊
သတ္တမီ စ	သတ္တမီဝိဘတ်သည်၎င်း၊
ဟောတိ	ဖြစ်၏။

ဉာဏေန ပသီဒိတော ၊ ဉာဏသ္မိံ ဝါ ပသီဒိတော၊ ဉာဏေန ဥဿုက္ကော ၊ ဉာဏသ္မိံ ဝါ ဥဿုက္ကော ၊ တထာဂတော ဝါ တထာဂတဂေါတ္တော ဝါ ၊

တထာဂတော ဝါ	မြတ်စွာဘုရားသည်၄င်း၊
တထာဂတဂေါတ္တော ဝါ	မြတ်စွာဘုရား၏ အနွယ်တော်သည်၄င်း၊
ဉာဏေန	သဟာစရဏာဉာဏ်ဖြင့်(ဝါ) ရှေးပကတူပဉာဏ်ဖြင့်
ပသီဒိတော	ကြည်လင်တောက်ပ၏။
ဝါ	တနည်းကား
ဉာဏသ္မိံ	ဉာဏ်ဖြင့် (ဝါ) ဉာဏ်ကြောင့်
ပသီဒိတော	ကြည်လင်တောက်ပ၏။
ဉာဏေန	ဉာဏ်ဖြင့်(ဝါ) ဉာဏ်ကြောင့်
ဥသုက္ကော	အားထုတ်၏။.
ဝါ	တစ်နည်းကား
ဉာဏသ္မိံ	ဉာဏ်ဖြင့် (ဝါ) ဉာဏ်ကြောင့်
ဥသုက္ကော ၊	အားထုတ်၏။

(၁) ဉာဏေန ကို

ဉာဏ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္သ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ"** ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊

"မဏ္ဍိတု' သုက္ကေသု တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ တတိယာဧကဝုစ် 'နာ' ဝိဘတ်သက် ၊

ဉာဏ + နာ

"အတောနေန "ဟူသောသုတ်ဖြင့် နောက် 'နာ' ဝိဘတ်ကို 'ဧန' ပြု၊

ဉာဏေန

ကားပြီး၏။

(၂) ဉာဏသ္မိံ ကို

ဉာဏ လိင်တည်၊

'ဖြင့်' ဟူ၍ အနက်ပေးသောကြောင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်ကို အလိုရှိရကား **"ယသ္သ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ**

ဝါ တံ သမ္ပဒါနံ" ဟူသော သုတ် ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အမည်မှည့်၊
"မဏ္ဍိတု' သုက္ကေသု တတိယာ" ဟူသောသုတ်ဖြင့် 'သမ္ပဒါန်' အနက်၌ သတ္တမီဧကဝုစ် 'သ္မိံ' ဝိဘတ်သက်၊
ဉာဏသ္မိံ
ကားပြီး၏။

ကာရက

လေ့ကျင့်ရန် မေးခွန်းများ

မေး(၁)။ ။

(က) အဂ္ဂိနာ ကုဋိံ ဈာပေဟိ (ခ) ဂဝေန ဝိနာပိ (ဂ) ယက္ခေန ဒိန္နော ဝရော

ဟူသော ပါဠိပြယုဂ်တို့၌ တတိယာဝိဘတ်တို့သည် အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်အနက်၌ သက်ထားသည်ကို ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁) ။ ။

(က) "အဂ္ဂိနာ ကုဋိံ ဈာပေဟိ" ကား "ကရဏေ တတိယာ" သုတ်ဖြင့် 'ကရိဏ်း' အနက်၌ သက်ထားပါသည်။

(ခ) "ဂဝေန ဝိနာပိ" ကား 'သဟာဒိယောဂေစ' သုတ်ဖြင့် 'သဟာဒိယောဂ' အနက်၌ သက်ထားပါသည်။

(ဂ) "ယက္ခေန ဒိန္နော ဝရော" ကား 'ကတ္တရိစ' သုတ်ဖြင့် 'အဝုတ္တကတ္တား' အနက်၌ သက်ထားပါသည်။

မေး(၂)။ ။

အောက်ပါပြယုဂ်များသည် မည်သည့်သုတ်ဖြင့် မည်သည့်အနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသနည်း။

(က) ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ၊ (ခ) တေနသမယေန (ဂ) အက္ခိနာ ကာဏော (ဃ) သုဝဏ္ဏေန အဘိရူပေါ၊

ဖြေ(၂)။ ။

(က) "ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ" သည် 'ဟေတွတ္ထေ စ' သုတ်ဖြင့် 'ဟိတ်' အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ထား ပါသည်။

(ခ) "တေနသမယေန" သည် 'သတ္တမျတ္ထေ စ' သုတ်ဖြင့် သတ္တမီအနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ထား ပါသည်။

(ဂ) “အက္ခိနာ ကာဏော”သည် ‘ယေနင်္ဂဝိကာရော’သုတ်ဖြင့် ‘အင်္ဂဝိကာရ’ အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ဃ) “သုဝဏ္ဏေန အဘိရူပေါ”သည် ‘ဝိသေသနေ စ’သုတ်ဖြင့် ‘ဝိသေသန’အနက်၌ တတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

မေး(၃) ။ ။

အက္ခိနာ ကာဏော၌ အက္ခိနာပုဒ်သည် ဝိသေသန ဟုတ်မဟုတ်ရှင်းပြ၍ ‘ကမ္မေ ဒုတိယာ’ ဟု မတည်ဘဲ ‘ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ’ ဟု တည်ရကြောင်းကိုလည်း ဖြေဆိုခဲ့ပါ။

ဖြေ(၃) ။ ။

အက္ခိနာသည် အင်္ဂဝိကာရကို မှတ်သားကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်ဆိုအပ်သောကြောင့် လက္ခဏာတတိယာ သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဗျာဘိစာရ မဖြစ်သင့်သောကြောင့် ဝိသေသန မဟုတ်ပါ။

ကမ္မေ စ, ကမ္မတ္ထေ စ ၊ကမ္မတ္ထေ ဟု သရူပေကသိသ်ကြ၍ ဝိဂ္ဂဟ ပြုပြီး ကံ, ကြိယာကံ , ပဓာနကံ ဟူသော ကံအထူးထူးတို့၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ရသည်ကို သိစေလိုသောကြောင့် အတ္ထသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုထားပါသည်။

မေး(၄) ။ ။

(က) သွာဂတံ တေ မဟာရာဇ (ခ) ယထာဘူတံအဒဿနာ (ဂ) ယောဇနံ ဝနရာဇိ ဟူသော ဝါကျတို့ (–) အမှတ်ပြယုဒ်တို့၌ ဝိဘတ်နှင့် သုတ်တို့ကိုသာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၄) ။ ။

(က) တေ ကား စတုတ္ထီ ‘သ’ ဝိဘတ်၊ “နမောယောဂါဒိသွပိစ” သုတ်၊

(ခ) ‘အဒဿနာ’ ကား ပဥ္စမီ ‘သ္မာ’ ဧကဝုစ် ဝိဘတ်၊ “ကရဏတ္ထေ စ”သုတ်၊

(ဂ) ‘ယောဇနံ’ကား ဒုတိယာဧကဝုစ် ‘အံ’ ဝိဘတ် ၊ “ကာလဒ္ဓါနမစ္စန္တသံယောဂ” သုတ်၊

မေး(၅) ။ ။

“ကဏှာဂါဝီနံ သမ္ပန္နခီရတမာ” ဟူသော ပြယုဂ်၌ (က)နိဒ္ဓါရဏ သမုဒါယ(ခ) နိဒ္ဓါရဏီယ(ဂ)နိဒ္ဓါရဏဟေတု(ဃ) နိဒ္ဓါရဏ လေးချက်တို့ဖြင့် ခွဲခြားပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။

(က) ဂါဝီနံသည် အပေါင်းဖြစ်သောကြောင့် 'နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ' ၊

(ခ) ကဏှာသည် အစိတ်ဖြစ်သောကြောင့် 'နိဒ္ဒါရဏီယ၊

(ဂ) သမ္ပန္နခီရတမာသည် ထုတ်ဆောင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် 'နိဒ္ဒါရဏဟေတု' ၊

(ဃ) ထုတ်ဆောင်ခြင်း ကြိယာသည် 'နိဒ္ဒါရဏ' ၊

(ကြွင်း ပြယုဂ်များ မေးလျှင် အတူတူ)

မေး(၆) ။ ။

ရုဒတော ဒါရကဿ ပဗ္ဗဇိ ပြယုဂ်၌ (က) အနာဒရ (ခ) အနာဒရဝန္တ (ဂ) အနာဒရိယ (ဃ) အနာဒရိယဝန္တ လေးချက် ထုတ်ဆောင်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၆) ။ ။

(က) 'ပဗ္ဗဇိ' သည် မရှိသေခြင်းကြိယာ ဖြစ်သောကြောင့် 'အနာဒရ'၊

(ခ) 'သောဗောဓိသတ္တော' သည် ထိုအနာဒရ၏ ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် 'အနာဒရဝန္တ' ၊

(ဂ) 'ရုဒတော' သည် မရှိသေအပ်သော ကြိယာဖြစ်သောကြောင့် 'အနာဒရိယ' ၊

(ဃ) 'ဒါရကဿ' သည် ထိုအနာဒရိယ၏ ကတ္တားဖြစ်သောကြောင့် 'အနာဒရိယဝန္တ' ၊

မေး(၇) ။ ။

(က) အပိဿုမံ အင်္ဂဝေဿနံ (ခ) တွဉ္စ မံ နာဘိဘာသတိ (ဂ) ဇော်သမယံ ဘဂဝါ ပြယုဂ်တို့၌ အဘာယ်သုတ်ဖြင့် အဘာယ်အနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသနည်း။

ဖြေ ။ ။

(က) မံသည် 'ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ' သုတ်ဖြင့် ဆဋ္ဌီအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်ထားပါသည်။

(ခ) မံသည် 'တတိယာ သတ္တမီ နဉ္စ' သုတ်ဖြင့် တတိယာအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ဂ) ဇော် သမယံ သည် 'တတိယာ သတ္တမီနဉ္စ' သုတ်ဖြင့် သတ္တမီအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

မေး(၈) ။ ။

အောက်ပါဝါကျများလာ အမှတ်(–) ပြပုဒ်ကို အဘယ်သုတ်ဖြင့် အဘယ်အနက်၌ အဘယ်ဝိဘတ်များ သက်ထားပါသနည်း။

(က) ကတံ မေ ပါပံ (ခ) ကုသလော တွံ ရထဿ (ဂ) သဟာသာ ကမ္မဿကတ္တာရော

(ဃ) သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော ၊

ဖြေ(၈) ။ ။

(က) မေသည် 'ဆဋ္ဌီ စ' သုတ်ဖြင့် တတိယာအနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ခ) ရထဿသည် 'သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌီ' သုတ်ဖြင့် 'သာမိ' အနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်ထားပါသည်၊(အင်္ဂပစ္စ ဂ်ါနံ ဖြုတ်၍ မေးထားသည်ကို သတိပြုပါ။)

(ဂ) ကမ္မဿ သည် ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဥ္စသုတ်ဖြင့် ဒုတိယာအနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားပါသည်။

(ဃ) မစ္စုနော သည် 'ဒုတိယာ ပဉ္စမီနဉ္စ' သုတ်ဖြင့် ပဉ္စမီအနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ် သက်ထားပါသည်၊

မေး(၉) ။ ။

(က) ဘိက္ခူသု အဘိဝါဒေန္တိ (ခ) ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယစရန္တိ (ဂ) ဒီပိ စမ္မေသု ဟညတေ ဟူသော ဝါကျတို့၌ သတ္တမီဝိဘတ်တို့၏ အနက်များကိုသာ သုတ်ထောက်ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ ။ ။

(က) ဘိက္ခူသု ကား 'ကံ' အနက် ၊

(ခ) ဟတ္ထေသု ကား 'ကရိုဏ်း' အနက် ၊

(ဂ) စမ္မေသု ကား နိမိတ်အနက် ၊

သုတ်ထောက်ကား...ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ၊

မေး(၁၀) ။ ။

(က) သံဃေ ဂေါတမီ ဒေဟိ (ခ) ကဒလီသု ဂဇေ ရက္ခန္တိ ၊ (ဂ) ဒုဒ္ဓါသု အာဂတော ပြယုဂ်တို့၌

သတ္တမီဝိဘတ်သက်သောသုတ်များကိုသာ ဖော်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၀) ။ ။

(က) သမ္ပဒါနေ စ ၊

(ခ) ပဥ္စမျတ္တေ စ ၊

(ဂ) ကာလဘာဝေသု စ ၊

မေး(၁၁) ။ ။

ဘိက္ခုသု ဘောဇီယမာနေသု ဂတော ပြယုဂ်၌ (က) လက္ခဏ (ခ) လက္ခဏဝန္တ၊ (ဂ) လက္ခ (ဃ) လက္ခဝန္တ လေးချက်ခွဲပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၁) ။ ။

အဖြေကို ရူပသဒ္ဒိအခန်း၌ မှတ်ချက်နှင့်တကွ အပြည့်အစုံ ရှင်းလင်းစွာ ဖြေဆိုထားပါသည်။

မေး(၁၂)။ ။

ကာရကကျမ်းလာ အမည်မှည့်သော သုတ်များကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၂)။ ။

(၁) ယသ္မာဒပေတိဘယမာဒတ္တေ ဝါ တဒပါဒါနံ ၊

(၂) ဓာတုနာမာနမုပသဂ္ဂယောဂါဒီသွပိ စ ၊

(၃) ရက္ခဏတ္ထာနမိစ္ဆိတံ ၊

(၄) ယေန ဝါ ဒဿနံ ၊

(၅) ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလ ။ ပ။ ကတ္တူသုစ ၊

(၆) ယဿဒါတုကာမော ရောစတေ ။ ပ ။ သမ္ပဒါနံ ၊

(၇) သီလာဃဟနုထာသပ ။ပ။ တ္တေသုစ ၊

(၈) ယောခါရောတမောကာသံ ၊

(၉) ယေန ဝါ ကယိရတေ တံကရဏံ ၊

(၁၀) ယံ ကရောတိ တံ ကမ္မံ ၊

(၁၁) ယောကရောတိ သဟေတု ၊

(၁၂) ယောကာရေတိ သဟေတု ၊

(၁၃) ယဿဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမိ ။

မေး(၁၃)။ ။

ကာရကကျမ်းလာ ဒုတိယာဝိဘတ်သက်သော သုတ်များကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၃)။ ။

(၁) ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ ၊

(၂) ကာလဒ္ဓါန မစ္စန္တသံယောဂေ ၊

(၃) ကမ္မပ္ပဝစနီယယုတ္တေ ၊

(၄) ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇပဌဟရ ကရ သယာဒီနံ ကာရိတေ ဝါ ၊

(၅) ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌီနမတ္ထေ ၊

(၆) တတိယာသတ္တမီနဉ္စ ။

မေး(၁၄)။ ။

ကာရကကျမ်းလာ တတိယာဝိဘတ်သက်သော သုတ်များကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၄)။ ။

(၁) ကရဏေ တတိယာ ၊

(၂) သဟာဒိယောဂေ စ၊

(၃) ကတ္တရိ စ ၊

(၄) ဟေတွတ္တေ စ ၊

(၅) သတ္တမျတ္တေ စ ၊

(၆) ယေနဂ်ဝိကာရော ၊

(၇) ဝိသေသနေ စ ၊

(၈) မဏ္ဍိတုသုက္ကေသု တတိယာ ၊

မေး(၁၅)။ ။

ကာရကကျမ်းလာ စတုတ္ထီဝိဘတ်သက်သော သုတ်များကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၅)။ ။

(၁) သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထီ ၊

(၂) နမောယောဂါဒီသွပိ စ၊

မေး(၁၆)။ ။

ကာရကကျမ်းလာ (က) ဆဋ္ဌီဝိဘတ် (ခ) သတ္တမီဝိဘတ် (ဂ) ဆဋ္ဌီသတ္တမီဝိဘတ်သက်သောသုတ်များ ကို ရေတွက်ပြခဲ့ပါ။

ဖြေ(၁၆)။ ။

(က) ဆဋ္ဌီဝိဘတ်သက်သောသုတ်တို့ကား ၊

(၁) သာမိ သ္မိံ ဆဋ္ဌီ ၊

(၂) ဆဋ္ဌီ စ ။

(၃) ဒုတိယာပဥ္စမီနဉ္စ ၊

(ခ) သတ္တမီဝိဘတ်သက်သောသုတ်တို့ကား ၊

(၁) ဩကာသေ သတ္တမီ ၊

(၂) ကမ္မကရဏနိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမီ ၊

(၃) သမ္ပဒါနေ စ ၊

(၄) ပဉ္စမျတ္ထေ စ ၊

(၅) ကာလဘာဝေသု စ ၊

(၆) ဥပဇ္ဈာဓိကိဿရဝစနေ ။

(ဂ) ဆဠ္ဌီ , သတ္တမီ ဝိဘတ်သက်သောသုတ်တို့ကား ၊

(၁) သာမိဿရာဓိပတိ ဒါယာဒသက္ခိပတိဘူပသုတကုသလေဟိ စ ၊

(၂) နိဒ္ဓါရဏေ စ ၊

(၃) အနာဒရေ စ ၊